

Wojewoda
Zachodniopomorski

Zatwierdzam:

z up. WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Dawid Krystek

II Wicewojewoda Zachodniopomorski

SZCZECIN, 15.10.2025 R.

/właściwy podpis na oryginale/

Analiza stanu i skuteczności pomocy społecznej w województwie zachodniopomorskim za 2024 rok

Szczecin 2025 r.

Wstęp	3
1 Zmiany w obszarze zabezpieczenia społecznego.	4
2 Realizacja przez gminy zadań własnych w obszarze pomocy społecznej oraz zleconych z zakresu administracji rządowej.	4
2.1 Świadczenia pomocy społecznej w gminach w ramach zadań własnych	4
2.1.1 Zasiłki stałe	5
2.1.2 Zasiłki okresowe	5
2.1.3 Odpłatność gmin za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej	5
2.1.4 Usługi opiekuńcze	6
2.1.5 Praca socjalna.....	6
2.2 Zadania zlecone gminom.....	6
2.2.1 Specjalistyczne usługi opiekuńcze (SUO) dla osób z zaburzeniami psychicznymi	6
2.2.2 Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.	7
3 Realizacja przez powiaty zadań w obszarze pomocy społecznej - własnych oraz zleconych z zakresu administracji rządowej.	7
3.1 Zadania własne.....	7
3.2 Zadania zlecone.....	8
4 Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na szczeblu gminnym, powiatowym oraz wojewódzkim.....	9
4.1 Realizacja zadań na szczeblu gminnym	9
4.2 Realizacja zadań na szczeblu powiatowym	9
4.3 Realizacja zadań na szczeblu wojewódzkim	11
5 Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	12
5.1 Przemoc domowa na terenie Województwa Zachodniopomorskiego w ujęciu statystycznym	13
6 Pomoc Obywatelom Ukrainy.....	18
7 Świadczenia	20
7.1 Świadczenia rodzinne.....	20
7.2 Jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł „za życiem”	24
7.3 Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego	25
7.4 Zasiłek dla opiekuna	26
8 Działalność kontrolna Wojewody Zachodniopomorskiego	27
8.1 W zakresie pomocy społecznej	27
8.2 W zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	33
8.3 W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz świadczeń rodzinnych.....	36
9 Charakterystyka wybranych zasobów instytucjonalnych z obszaru zabezpieczenia społecznego	37
9.1 Środowiskowe domy samopomocy.....	37
9.2 Domy pomocy społecznej	38

9.3 Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku	40
9.4 Zabezpieczenie osób bezdomnych	40
9.5 Reintegracja zawodowa i społeczna	42
9.6 Mieszkania treningowe i wspomagane	43
10 Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej	45
11 INFORMACJA O REALIZACJI WYDATKÓW BUDŻETU WOJEWODY.....	48
11.1 Finansowanie domów pomocy społecznej.....	48
11.2 Finansowanie ośrodków wsparcia	50
11.3 Dofinansowanie tworzenia mieszkań chronionych oraz domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	52
12 Programy z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny.....	52
12.1 „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”	52
12.2 Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”	53
12.3 „Od zależności ku samodzielności”	56
12.4 Program Wieloletni „Senior+”	56
12.5 Program KORPUS WSPARCIA SENIORÓW	59
12.6 Program „Opieka 75+”	60
12.7 Program asystent rodziny	62
12.8 Karta Dużej Rodziny.....	62
12.9 RESORTOWY PROGRAM ROZWOJU INSTYTUCJI OPIEKI NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3 „MALUCH”	63
12.10 Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 Aktywny Maluch – Pierwszy dzienny opiekun w gminie	65
12.11 Świadczenie wychowawcze – Program „RODZINA 500 +”	65
12.11.1 Program „RODZINA 500+” - zadania realizowane przez Gminę	65
12.11.2 Program „RODZINA 500+” – zadania realizowane przez Powiat.....	67
12.11.3 Przyznawanie i wypłata dodatku wychowawczego w ramach programu „Rodzina 500+”	67
12.11.4 Przyznawanie i wypłata dodatku do zryczałtowanej kwoty w ramach programu „Rodzina 500+”	67
13 WSPÓŁPRACA WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I PODMIOTAMI PROWADZĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ	67
14 Programy realizowane w ramach Funduszu Solidarnościowego	69
14.1 „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	69
14.2 PROGRAM „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ” DLA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	70
14.3 Program „Centra opiekuńczo-mieszkalne”	71
Zakończenie.....	72
Aneks	74

Analiza stanu i skuteczności pomocy społecznej za rok 2024 jest dokumentem sporządzonym na mocy art. 22 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Dokument przedstawia kluczowe obszary realizowane w ramach polityki społecznej, w szczególności z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie województwa zachodniopomorskiego. W sposób szczegółowy zaprezentowano dane dotyczące realizowanych programów i świadczeń pieniężnych wspierających rodzinę. Zaprezentowane dane opisowe liczbowe obrazują rozwój usług społecznych w województwie zachodniopomorskim.

W dokumencie przedstawiono obowiązujący stan prawny w 2024 r., z uwzględnieniem zmian, które zaszły w obszarze zabezpieczenia społecznego, scharakteryzowano realizację zadań własnych oraz zleconych przez gminy i powiaty z zakresu administracji rządowej w obszarze pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy domowej, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wychowawczego. Kolejne części prezentują działalność kontrolną i nadzorczą wojewody oraz zasoby instytucjonalne naszego województwa w obszarze zabezpieczenia społecznego. Analiza obejmuje również informację o realizacji wydatków budżetu wojewody w 2024 roku.

Dokument opracowany został przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie. Analizę przygotowano w oparciu o dane Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego zawarte w „Ocenie zasobów pomocy społecznej za rok 2024 dla województwa zachodniopomorskiego”, dane pochodzące ze sprawozdawczości (z wykorzystaniem Centralnej Aplikacji Statystycznej), opracowania własne oraz informacje przekazane przez jednostki samorządu terytorialnego.

Wojewoda Zachodniopomorski

Adam Rudawski

1 ZMIANY W OBSZARZE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO.

W 2024 r. wprowadzone zostały w ustawie o pomocy społecznej zmiany dotyczące m.in. możliwości przyjęcia przez Radę Ministrów rządowego programu dofinansowania wynagrodzeń oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego lub na ich zlecenie.

W następstwie powyższego, uchwałą Nr 62 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. ustanowiono rządowy program „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024–2027”. Program realizowany jest od dnia 1 lipca 2024 r. do dnia 31 grudnia 2027 r., a jego celem jest dofinansowanie wynagrodzeń dla pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej, w postaci dodatku motywacyjnego w wysokości 1000 zł brutto miesięcznie. Program jest finansowany z dotacji celowej z budżetu państwa, a łączna kwota środków przeznaczona na jego realizację w całym okresie trwania wynosi 6.721.400.000 zł.

Zmienione zostały także regulacje wynikające z wprowadzenia bonu energetycznego oraz świadczeń „Aktywny rodzic”.

26 sierpnia 2024 r. na podstawie obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej został opublikowany tekst jednolity ustawy o pomocy społecznej.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2024 r. zostały zweryfikowane kryteria dochodowe oraz kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Od 1 stycznia 2025 r. kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 1.010 zł, a dla osoby w rodzinie - 823 zł. Maksymalna kwota zasiłku stałego została ustalona w wysokości 1.229 zł.

W 2024 r. wprowadzone zostały również zmiany w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej. Dostosowano regulacje w zakresie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej do zmienionej terminologii dotyczącej mieszkań treningowych i wspomaganych, co umożliwi objęcie tych jednostek procedurą określoną w rozporządzeniu. Pozostałe zmiany wynikają z postulatów zgłaszanych przez urzędy wojewódzkie i mają charakter doprecyzowujący oraz usprawniający przeprowadzanie kontroli.

2 REALIZACJA PRZEZ GMINY ZADAŃ WŁASNYCH W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ ZLECONYCH Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ.

Zadania pomocy społecznej w gminach wykonują ośrodki pomocy społecznej lub centra usług społecznych, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych.

2.1 ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINACH W RAMACH ZADAŃ WŁASNYCH

Świadczenia pomocy społecznej w 2024 r. przyznano decyzją (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania) 37.715 osobom, co stanowiło 2,32% mieszkańców województwa

(w 2022 r. – 2,5%, 2021 r. – 2,6%, 2019 r. – 3,29%, 2018 r. – 4%. W stosunku do roku 2023 liczba ta była niższa o 1.894 (4,7%).

2.1.1 ZASIŁKI STAŁE

W województwie zachodniopomorskim zasiłki stałe otrzymywało w 2024 r. 7.613 osób wg danych zawartych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 w tym 6.955 osoby samotne oraz 701 osób pozostające w rodzinie. Łączna kwota wypłaconych zasiłków wyniosła 64.092.054 zł w tym dla osób samotnych 60.761.528 zł oraz dla osób pozostających w rodzinie 3.330.526 zł. Średnia wysokość zasiłku stałego wyniosła 840 zł (w 2023 r. – 596 zł) dla osób samotnych 864 zł, a dla osób pozostających w rodzinie 558 zł. Wydatki na zasiłki stałe w stosunku do roku 2023 wzrosły o 16.063.103 (33%). Jest to skutek znacząco wzrostu wysokości zasiłku stałego w 2024 roku tj. od 1 stycznia 2024 r. maksymalna kwota zasiłku stałego wzrosła z 719 zł do 1000 zł miesięcznie, a minimalna z 30 zł do 100 zł. Zmiana wynika z nowelizacji ustawy o pomocy społecznej, która podwyższyła kwotę tego świadczenia.

Z roku na rok widoczny jest systematyczny spadek liczby osób korzystających z tej formy pomocy, a średnia wysokość zasiłku stałego wzrosła o 29 % wynika z podwyższenia kwot kryteriów dochodowych w pomocy społecznej oraz wzrostu maksymalnej kwoty zasiłku stałego.

Dane są zgodne z UM WZ.

2.1.2 ZASIŁKI OKRESOWE

W 2024 r. zasiłki okresowe przyznano 10.088 osobom (w 2023 11.459 osobom), na łączną kwotę 21.288.518 zł (w 2023 r. – 23.687.842 zł). Średnia wysokość zasiłku wyniosła 405 zł (w 2023 r. – 368 zł). Środki własne gmin na zasiłki okresowe wynosiły 282.153 zł. Najczęstszym powodem przyznania zasiłku okresowego było bezrobocie – 6.925 osób, co stanowi 68 % ogółem przyznanych zasiłków okresowych, długotrwała choroba – 1.828 osoby, co stanowi 18,1%, niepełnosprawność – 752 osób, co stanowi 7%. Liczba osób pobierających zasiłki okresowe w województwie zachodniopomorskim stanowiła w 2024 r. 0,62% liczby mieszkańców.

Informacje sporządzono wykorzystując dane w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 za 2024 r.

Dane są zgodne z UM.

Z roku na rok widoczny jest systematyczny spadek liczby osób korzystających z tej formy pomocy, a średnia wysokość zasiłku stałego wzrosła o 29 % wynika z podwyższenia kwot kryteriów dochodowych w pomocy społecznej oraz wzrostu maksymalnej kwoty zasiłku stałego.

2.1.3 ODPŁATNOŚĆ GMIN ZA POBYT MIESZKAŃCA W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2024 r. gminy poniosły odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej za 3.644 osoby (w 2023 r. – 3.517 osób) na ogólną kwotę 163.373.885 zł, (w 2023 r. – 134.325.780 zł wg danych zawartych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 R). Średni miesięczny koszt dopłaty do pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej ponoszony przez gminę wyniósł 4.494,35 zł (w 2023 r. – 3.847,11 zł). Odpłatność za pobyt osób w domach pomocy społecznej jest największą pozycją w wydatkach gmin na zadania pomocy społecznej i co roku wydatki te wzrastają (w 2020 r. –

89.926.400 zł, w 2021 r. – 99.485.300 zł, w 2022 r. – 114.068.800 zł, w 2023 r. – 134.325.800 zł, w 2024 r. – 163.373.900 zł).

Liczba osób, za które gminy województwa zachodniopomorskiego poniosły odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej oraz kwoty wydatków w 2024 r., zawarte w sprawozdaniu rocznym MRiPS-03, różnią się nieznacznie od danych zawartych w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej, sporządzonej przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, które wynoszą odpowiednio 3.646 osób, zaś kwota wydatków 163.397.341 zł.

2.1.4 USŁUGI OPIEKUŃCZE

Usługi opiekuńcze w 2024 r. świadczone były w 109 gminach dla 6.359 osób, którym przyznano decyzją świadczenie (wg danych zawartych w rocznym sprawozdaniu resortowym MRiPS-03), a co za tym idzie – nakłady finansowe – 60.865.952 zł, (w 2023 r. – 51.475.066 zł). Średni koszt 1 godziny usługi wyniósł 40,93 zł (w 2023 r. - 36,03 zł). Dane nie są zgodne z Oceną UM WZ.

2.1.5 PRACA SOCJALNA

Ze sprawozdania MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za I – XII 2024 wynika, że pracą socjalną objęto 22.433 rodzin, z czego wyłącznie praca socjalna skierowana była do 6.110 rodzin. W porównaniu do roku 2023 zauważalny jest spadek liczby rodzin korzystających z tego świadczenia – mniej o 670 rodzin.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny i projekt socjalny.

W 2024 r. zrealizowano 186 projektów socjalnych, które objęły 6.019 osób. W porównaniu do roku 2023 r. zauważalny jest wzrost zrealizowanych projektów socjalnych o 125.

W 2024 r. projekty socjalne realizowane były w 22 ośrodkach pomocy społecznej (w 2023 r. przez 13 ośrodków pomocy społecznej).

W 2024 r. zrealizowano łącznie 2.674 kontraktów socjalnych (część A i B), którymi objęto 2.787 osób.

W porównaniu do roku 2023, zauważalny jest niewielki spadek liczby zawartych kontraktów socjalnych – w 2024 r. zawarto o 65 mniej kontraktów socjalnych.

2.2 ZADANIA ZLECONE GMINOM

Głównym zadaniem z zakresu administracji rządowej zlecanym gminom jest organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

2.2.1 SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE (SUO) DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Specjalistyczne usługi opiekuńcze (SUO) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2024 roku realizowało 48 gmin z terenu województwa zachodniopomorskiego. Efektem rzeczowym przekazanej dotacji było objęcie pomocą 430 osób z zaburzeniami psychicznymi, którym przyznano decyzją świadczenie (w 2023 r. – 444 osoby wg sprawozdania rocznego resortowego MRiPS 03 R). Łączny koszt usług w 2024 r. wyniósł 4.529.842 zł (w 2023 r. – 4.274.163 zł). Średni koszt 1 godziny świadczonych usług wyniósł 48,32 zł (w 2023 r. – 44,89 zł).

Ponadto w ramach zadań zleconych gminy wypłaciły 381 osobom wynagrodzenie za sprawowanie opieki, określone w art. 18 ust. 1 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej, na kwotę 2.701.232 zł (w 2023 r. – 2.536.627 zł).

PODSUMOWANIE:

Analiza danych wskazuje, że obserwujemy wzrost nakładów środków finansowych na świadczenie SUO oraz wynagrodzenie za sprawowanie opieki, co ma znaczny wpływ na rozwój różnych form pomocy w środowisku dla tych odbiorców. Beneficjenci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dzięki otrzymanemu wsparciu mogą pozostawać jak najdłużej w swoim środowisku rodzinnym i lokalnym, przy jednoczesnym zabezpieczeniu wszystkich niezbędnych potrzeb, co ma pozytywny wpływ na ich kondycję psychofizyczną oraz pozwala zachować aktywność społeczną. Pozwala to także na dłuższe utrzymanie ich samodzielności, co w wielu przypadkach oddala konieczność przyznania wsparcia instytucjonalnego np. w formie pobytu w domu pomocy społecznej.

2.2.2 PRYZNAWANIE I WYPŁACANIE ZASIŁKÓW CELOWYCH CUDZOZIEMCOM, KTÓRYM UDZIELONO ZGODY NA POBYT ZE WZGLĘDÓW HUMANITARNYCH LUB ZGODY NA POBYT TOLEROWANY NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje realizację przez gminy zadań z zakresu administracji rządowej tj. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnienie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 8 oraz ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

W 2024 roku z ww. środków skorzystały 2 gminy finansując pobyt 2 cudzoziemców: narodowości palestyńskiej oraz rosyjskiej przebywających na terenie Rzeczypospolitej Polskiej - kwota wykorzystanej przez gminy dotacji wyniosła 28.620 zł.

3 REALIZACJA PRZEZ POWIATY ZADAŃ W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ - WŁASNYCH ORAZ ZLECONYCH Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ.

3.1 ZADANIA WŁASNE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) realizuje zadania z zakresu administracji rządowej oraz zadania własne powiatu określone odpowiednio w art. 19 i 20 ustawy o pomocy społecznej. Ze sprawozdania MRiPS-03 R wynika, że w roku 2024 zadania własne obejmowały:

- pomoc pieniężną mającą na celu życiowe usamodzielnienie, na które przeznaczono środki w wysokości 30.079 zł,
- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na którą przekazano 36.403 zł,
- pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej, która zamknęła się w kwocie 24.948 zł.

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje również pomoc w integracji dla osób objętych ochroną międzynarodową. Pomoc jest kierowana do cudzoziemców, którym przyznano statut uchodźcy lub ochronę uzupełniającą na terytorium Polski. Jest to zadanie zlecone powiatowi z zakresu administracji rządowej, na które przeznaczone są środki z budżetu państwa. Pomoc dla osób objętych ochroną międzynarodową jest oferowana w ramach indywidualnego programu integracji (IPI), uzgodnionego między powiatowym centrum pomocy rodzinie a cudzoziemcem. Określa się w nim zakres i formy pomocy w zależności od indywidualnej sytuacji życiowej cudzoziemca i jego rodziny. Pomocy tej udziela się w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy, a do jej podstawowych elementów należą:

- zasiłki pieniężne przeznaczone na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- specjalistyczne poradnictwo socjalne wspierające proces integracji.

Zgodnie z art. 22 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej wojewoda prowadzi rejestr indywidualnych programów integracji. W 2024 r. zostało podpisanych z cudzoziemcami 48 indywidualnych programów integracji. Kwota wykorzystanej przez powiaty dotacji na ww. cel wyniosła 357.49 zł.

Największą grupę, spośród korzystających z pomocy w ramach realizowanych indywidualnych programów integracji, zaakceptowanych w 2024 r., stanowiły osoby pochodzące z Białorusi. Natomiast najmniejszą osoby pochodzące z Ukrainy i z Somalii. Największą liczbę uczestników ww. programów stanowiły osoby nieletnie, podczas gdy najmniej liczną grupą byli mężczyźni.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat zgodnie z art. 181 pkt 2a lit. a i b ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy finansowanie pobytu w pieczy zastępczej dzieci cudzoziemców, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych. W roku 2024 Wojewoda Zachodniopomorski sfinansował pobyt 18 małoletnich cudzoziemców z tego: 5 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej na kwotę 506.449 zł oraz 13 dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej na kwotę 227.801 zł.

PODSUMOWANIE:

Z powyższego wynika, że zarówno świadczenia z pomocy społecznej, jak i świadczenia rodzinne w pierwszej kolejności kierowane są do obywateli polskich. Integracja europejska spowodowała konieczność poszerzenia katalogu świadczeniobiorców tych świadczeń.

Oprócz obywateli polskich o te świadczenia mogą ubiegać się również cudzoziemcy, po spełnieniu dodatkowych wymagań. Cudzoziemcy są zatem także grupą podmiotów uprawnionych zarówno do świadczeń rodzinnych, jak i świadczenia wychowawczego. Jednakże ich prawo do tych świadczeń uzależnione jest od miejsca zamieszkania i przebywania na terytorium Polski oraz legitymowania się określonym zezwoleniem lub korzystaniem ze szczególnej ochrony prawnej. Należy podkreślić, że cudzoziemcy jak i obywatele polscy korzystają z pomocy społecznej na równych zasadach.

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizowane są w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

4.1 REALIZACJA ZADAŃ NA SZCZEBLU GMINNYM

W 2024 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonowały 2 rodziny wspierające (o 1 mniej w porównaniu do 2023 r.), które swoim wsparciem obejmowały 2 rodziny. W gminach zatrudnionych było ogółem 200 asystentów, którzy na koniec 2024 r. obejmowali wsparciem 1.846 rodzin. W porównaniu z końcem 2023 roku, zmniejszyła się liczba asystentów (o 4 pracowników) i rodzin objętych asystenturą (o 160 rodzin). W 2024 r. asystenci zakończyli pracę z 838 rodzinami (w tym ze względu na: osiągnięcie celów, zaprzestanie współpracy przez rodziny, brak efektów oraz zmianę metody pracy).

Na terenie województwa zachodniopomorskiego na koniec 2024 r. funkcjonowało 278 placówek wsparcia dziennego (o 5 mniej w porównaniu z 2023 r.). Wśród placówek wsparcia dziennego: 133 funkcjonowały w formie opiekuńczej, 36 w formie specjalistycznej i 122 w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę (duża część placówek prowadziła działalność w formach łączonych). Placówki dysponowały 4.951 miejscami dla dzieci. Przeciętna liczba dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego w 2024 r. to 3.357, co świadczy, że liczba dzieci objętych wsparciem w porównaniu do roku 2023 spadła o 349.

4.2 REALIZACJA ZADAŃ NA SZCZEBLU POWIATOWYM

Na terenie województwa było 21 organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej – we wszystkich przypadkach były to powiatowe centra pomocy rodzinie/miejskie ośrodki pomocy rodzinie/centra usług społecznych. Organizatorzy zatrudniali 99 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (o 6 pracowników mniej w porównaniu z 2023 r.). Na koniec 2024 r. koordynatorzy pracowali z 1.554 rodzinami zastępczymi i rodzinnymi domami dziecka. Liczba rodzin znajdujących się pod opieką koordynatorów zmniejszyła się o 80 rodzin w porównaniu do roku 2023 r. Pozostałe rodziny objęte były opieką pracowników organizatorów.

W ramach poradnictwa specjalistycznego w 2024 r. udzielono 7.472 porady. Szkoleniami w zakresie pieczy zastępczej objęto kandydatów na rodziny zastępcze: niezawodowe – 152 osób, zawodowe – 37 osoby, na prowadzących rodzinne domy dziecka – 7 osób. W analizowanym roku nie było żadnego kandydata na pełnienie funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Tabela 1 Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka

Rodzaj pieczy	Stan na dzień 31.12.2023 r.	Stan na dzień 31.12.2024 r.
<i>Rodzinna piecza zastępcza ogółem w tym:</i>	2344	2413
<i>Rodziny zastępcze spokrewnione</i>	1481	1514
<i>Rodziny zastępcze niezawodowe</i>	676	696
<i>Rodziny zastępcze zawodowe</i>	74	78
<i>Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego</i>	20	22
<i>Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne</i>	9	10
<i>Rodzinne domy dziecka</i>	84	93

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania resortowego WRiSPZ-P.

Z tabeli 1 wynika, że w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej nastąpił wzrost liczby rodzin zastępczych, w tym o: 9 rodzinnych domów dziecka, 4 rodziny zawodowe, 2 rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, 1 rodzinę zawodową specjalistyczną, 20 rodzin niezawodowych oraz 33 rodziny spokrewnione.

Liczba dzieci przebywających w pieczy rodzinnej na koniec roku 2024 r. wyniosła 4.113. Najwięcej dzieci przebywało w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 1.983, w niezawodowych – 984 oraz 709 w rodzinnych domach dziecka. W rodzinach zastępczych zawodowych, na koniec 2024 r. przebywało 437 dzieci, w tym: 114 w pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz 29 w rodzinach specjalistycznych.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego prowadzonych było 66 placówek opiekuńczo – wychowawczych (o 2 więcej w porównaniu do 2023 r.), w tym 10 placówek typu rodzinnego. Placówki te w 51 przypadkach prowadzone były przez samorządy powiatowe, a w 15 przez podmioty niepubliczne. Dysponowały 793 miejscami – o 21 więcej niż w 2023 roku.

Dane na temat instytucjonalnej pieczy zastępczej przedstawia tabela 2.

Tabela 2 Instytucjonalna piecza zastępcza – liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych

<i>Placówki opiekuńczo – wychowawcze</i>	Stan na dzień 31.12.2023 r.	Stan na dzień 31.12.2024 r.
<i>socjalizacyjne</i>	48	50
<i>interwencyjne</i>	32	33
<i>specjalistyczno-terapeutyczne</i>	25	26
<i>rodzinne</i>	10	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania resortowego WRiSPZ-P.

W placówkach na koniec 2024 roku przebywało 805 dzieci (o 20 dzieci mniej niż w roku poprzednim), z tego 541 w placówkach socjalizacyjnych (o 13 dzieci więcej niż w roku 2023), 120 w placówkach interwencyjnych (o 29 dzieci mniej niż w roku 2023), 89 w placówkach specjalistyczno-terapeutycznych (o 5 dzieci mniej niż w roku 2023) i 55 w placówkach typu rodzinnego (o 1 dziecko więcej niż w roku 2023).

Pieczę opuściło łącznie 865 wychowanków, w tym 340 powróciło do rodzin naturalnych, a 96 zostało przysposobionych. W porównaniu do roku poprzedniego, nastąpił wzrost liczby dzieci wracających do rodzin biologicznych (o 25) i wzrost liczby dzieci przysposobionych (o 17). Ponadto 386 wychowanków opuściło pieczę po uzyskaniu 18 roku życia.

W 2024 r. na terenie województwa prowadzona była jedna placówka wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym. Placówka zapewniała miejsca dla 30 wychowanków.

4.3 REALIZACJA ZADAŃ NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM

Na terenie województwa prowadzona była jedna Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w Dębnie, która dysponowała 42 miejscami. Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego realizację zadania publicznego w zakresie uruchomienia i prowadzenia regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej powierzył powiatowi myśliborskiemu. Na dzień 31 grudnia 2024 r. w placówce przebywało 43 wychowanków, tyle samo co w roku poprzednim.

Na terenie województwa funkcjonowały 2 ośrodki adopcyjne: 1 prowadzony przez samorząd województwa oraz 1 prowadzony przez podmiot niepubliczny na zlecenie samorządu województwa, tj.:

- Publiczny Ośrodek Adopcyjny w Koszalinie (z oddziałem w Szczecinie),
- Ośrodek Adopcyjny Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Szczecińsko – Kamieńskiej w Szczecinie.

Efektem działalności ośrodków w 2024 r. było m.in. przysposobienie 123 dzieci (nastąpił spadek liczby dzieci przysposobionych w stosunku do roku 2023 o 9). Ośrodki przeprowadziły 80 szkoleń dla kandydatów na rodziny przysposabiające, czyli o 20 więcej niż w roku 2023. Ponadto udzieliły 1513 porad dla rodzin i osób przysposabiających oraz rodzin naturalnych.

PODSUMOWANIE:

Analizując przedstawione dane na szczeblu gminnym, należy stwierdzić, że nieznacznie zmniejszyła się liczba placówek wsparcia dziennego. Na terenie 9 gmin placówki nie są prowadzone, a w 34 gminach funkcjonują wyłącznie w formie podwórkowej. W związku z tym gminy, które jeszcze nie mają placówek wsparcia dziennego powinny podjąć działania w celu ich utworzenia, ponieważ stanowią one istotny element systemu wspierania rodziny. Wskazane jest, aby w każdej gminie funkcjonowała przynajmniej 1 placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej, specjalistycznej bądź mieszanej, której zadaniem byłoby zapewnienie opieki, wychowania, pomocy w nauce, organizacja czasu wolnego, w tym rozwój zainteresowań oraz współpraca z rodzicami. Ponadto należy zmienić podejście do roli asystenta – rodzina powinna zostać objęta asystenturą w momencie wystąpienia pierwszych problemów opiekuńczo-wychowawczych, a nie dopiero w chwili, gdy pojawi się zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Dane z realizacji zadań na szczeblu powiatowym wskazują, że wzrosła liczba rodzin zastępczych w porównaniu do roku poprzedniego o 69, w tym najwięcej przybyło rodzin zastępczych spokrewnionych w liczbie 33 i rodzin zastępczych niezawodowych w liczbie 20.

W porównaniu do roku 2023 zwiększyła się liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych o 2, natomiast nie spowodowało to znaczącego wzrostu miejsc w pieczy zastępczej. Utrzymujący się problem związany z brakiem liczby miejsc w pieczy zastępczej, zwiększa ryzyko braku realizacji postanowień sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. Dlatego też, powiaty powinny zintensyfikować działania służące zapewnieniu miejsc w pieczy zastępczej.

W stosunku do roku 2023 nastąpił niewielki wzrost liczby dzieci powracających do rodzin biologicznych (o 25). Mając jednak na względzie rosnącą liczbę niezrealizowanych postanowień sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy, niezbędne jest wzmożenie współpracy asystentów rodziny z rodzinami biologicznymi oraz monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych nieobjętych asystenturą. W przypadku rodzin unikających współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, wskazane jest występowanie do sądu rodzinnego o wydanie odpowiednich zarządzeń, aby wykorzystać wszelkie możliwe formy pomocy rodzicom przed umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Nadto nieodłącznym elementem działań podejmowanych przez jednostki powinna być ścisła współpraca gmin i powiatów, która pozwoli na bieżącą ocenę sytuacji dzieci pozostających pod opieką rodziców biologicznych, mimo obowiązującego postanowienia o umieszczeniu ich w pieczy zastępczej oraz wspólna ocena pilności zabezpieczenia każdego dziecka w zależności od jego wieku, stanu zdrowia i aktualnej sytuacji rodzinnej.

5 REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej realizowane są na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Skalę zjawiska przemocy domowej na terenie województwa zachodniopomorskiego obrazują dane przedstawione na podstawie sprawozdań resortowych. Poniższa tabela wskazuje na ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

5.1 PRZEMOC DOMOWA NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W UJĘCIU STATYSTYCZNYM

Tabela 3 Realizacja procedur "Niebieskie Karty" w latach 2023-2024

Rok	Ogółem
2023	3 043
2024	3 329

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2024 r.

W ujęciu statystycznym zauważalny jest wzrost wszczynanych/prowadzonych w 2024 roku procedur „Niebieskie Karty”.

Tabela 4 Dane dotyczące procedury "Niebieskie Karty" w roku 2024

Wskaźnik	Liczba
<i>wszczęte procedury „Niebieskie Karty”</i>	1 630
<i>liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy 1256</i>	1 256
<i>liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty-A” dokumentujących kolejne zdarzenie stosowania przemocy w sprawach toczących się procedur „Niebieskie Karty”</i>	443
<i>wypełnione formularze „Niebieska Karta – C”</i>	3 164
<i>wypełnione formularze „Niebieska Karta – D”</i>	2 123
<i>rodziny objęte procedurą</i>	4 466
<i>procedury zakończone w związku z ustaniem przemocy</i>	2 576
<i>procedury zakończone w wyniku stwierdzenia braku zasadności podejmowania działań</i>	841

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2024 r.

Analiza powyższych danych ujętych w Tabeli 4 przedstawia podjęcie działań zespołu interdyscyplinarnego utworzonego na terenie każdej gminy, ustalenie planu pracy z osobą, rodziną doświadczającą przemocy poprzez formularz „Niebieska Karta – C” oraz współpracę z osobą, wobec których istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc poprzez m.in. wypełnienie formularza „Niebieska Karta – D”. Dane liczbowe dotyczące procedur zakończonych w związku z ustaniem przemocy, pozwalają zaobserwować tendencję współpracy uczestników procedur „Niebieskie Karty” oraz pozytywnego ich zakończenia oraz ustania zachowań przemocowych. Ponadto wynikający ze znowelizowanych przepisów prowadzony monitoring w rodzinach, w których zakończona została procedura „Niebieskie Karty” pozwala na bieżącą współpracę z rodzinami.

Tabela 5 Działalność zespołów interdyscyplinarnych

Wskaźnik	Liczba
<i>zespoły interdyscyplinarne</i>	113
<i>posiedzenia zespołów</i>	1 089
<i>rodziny objęte pomocą zespołów interdyscyplinarnych</i>	4 466
<i>osoby objęte pomocą zespołów interdyscyplinarnych</i>	13 171
<i>utworzone grupy diagnostyczno-pomocowe</i>	5 227
<i>posiedzenia grup diagnostyczno-pomocowych</i>	15 212

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2024 r.

W porównaniu z rokiem 2023, w 2024 roku liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych zmniejszyła się o 394 rodziny, natomiast liczba osób objętych pomocą wzrosła o 1326 osób. W 2024 r. odnotowano znaczący spadek utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych (utworzono o 458 mniej grup). Natomiast liczba posiedzeń ww. grup znacząco wzrosła (odbyło się o 3824 posiedzeń więcej). Podejmując kwestię rozwiązywania problemów indywidualnych przypadków wystąpienia przemocy domowej przez utworzone grupy diagnostyczno-pomocowe, dane w ujęciu tabelarycznym przedstawiają znacznie wyższe wartości liczbowe w stosunku do posiedzeń zespołów, co jest zjawiskiem naturalnym. Liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych jest prawidłowo wartością znacznie wyższą. Natomiast liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych daje obraz zdecydowanie realnej i systematycznej pomocy osobom pozostającym w kryzysie poprzez bezpośredni ich kontakt z grupą diagnostyczno-pomocową.

Tabela 6 Pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej

Wskaźnik	Liczba
<i>programy terapeutyczne dla osób dotkniętych przemocą</i>	59
<i>osoby korzystające z tych programów ogółem</i>	1 421
<i>osoby korzystające z terapii indywidualnej psychologicznej(terapeutycznej)</i>	1 084
<i>grupy terapeutyczne</i>	27
<i>grupy wsparcia</i>	19
<i>lokalne/regionalne telefony zaufania</i>	80
<i>w tym całodobowe</i>	15
<i>rozmowy i interwencje przeprowadzone przez telefony</i>	3 539
Poradnictwo	Liczba osób
<i>medyczne</i>	87
<i>psychologiczne</i>	3 722
<i>prawne</i>	1 093
<i>socjalne</i>	3 844
<i>zawodowe i rodzinne</i>	938

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2024 r.

W porównaniu z rokiem 2023, w roku 2024 znacząco zwiększyła się oferta programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą domową (liczba programów wzrosła z 40 do 59) oraz liczba osób korzystających z programów (wzrost o 820 osób). Odnotowano także znaczne zwiększenie liczby grup terapeutycznych (dziesięć grup więcej). Liczba lokalnych/regionalnych telefonów zaufania dla osób doznających przemocy domowej zmniejszyła się o osiem, w tym całodobowych o trzy. Przeprowadzono o 1257 mniej rozmów (w tym interwencyjnych) niż w 2023 roku. Ponadto, odnotowano wzrost udzielanego poradnictwa: psychologicznego, socjalnego oraz zawodowego i rodzinnego oraz spadek poradnictwa medycznego i prawnego. Zwiększone zapotrzebowanie na poradnictwo psychologiczne i socjalne oraz zawodowe i rodzinne może świadczyć o zwiększającej się świadomości społeczności lokalnych gmin i powiatów. Ponadto dowodzi większej otwartości mieszkańców na ofertę poradnictwa specjalistycznego świadczoną i popularyzowaną przez samorządy.

Tabela 7 Działalność specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej

Wskaźnik	Liczba
<i>specjalistyczne ośrodki wsparcia</i>	2
<i>miejsca w ośrodkach</i>	20
<i>osoby korzystające z całodobowej pomocy ośrodków ogółem</i>	9
<i>w tym kobiety</i>	5
<i>mężczyźni</i>	1
<i>dzieci</i>	3
<i>osoby dotknięte przemocą, które skorzystały z różnych form pomocy w specjalistycznych ośrodkach ogółem</i>	110
<i>w tym kobiety</i>	95
<i>mężczyźni</i>	8
<i>dzieci</i>	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej za okres I-XII 2024 r.

Potrzeby województwa w zakresie zabezpieczenia opieki całodobowej dla osób doznających przemocy domowej zapewniają niezmiennie dwa specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej: w Białogardzie i Świnoujściu. Ośrodki świadczą także inne formy pomocy specjalistycznej, tj. poradnictwo i grupy wsparcia. Przedstawione dane obrazują, że kobiety to grupa najbardziej narażona na przemoc domową.

Tabela 8 Ochrona dzieci przed przemocą domową

Wskaźnik	Liczba
<i>przyjazne pokoje</i>	32
<i>dzieci przesłuchane w przyjaznych pokojach przesłuchań</i>	302
<i>dzieci odebrane z rodziny – art. 12a</i>	163
<i>dzieci umieszczone u osoby najbliższej</i>	47
<i>dzieci umieszczone w rodzinie zastępczej</i>	28
<i>dzieci umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej</i>	60

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej za okres I-XII 2024 r.

Wśród najbardziej narażonych oraz bezbronnych osób doznających przemocy domowej są dzieci. Analiza powyższych danych wskazuje na zmniejszenie ilości o 28 dzieci odebranych w trybie artykułu 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie powiatów i gmin województwa zachodniopomorskiego. Niemniej na uwagę zasługuje stała czujność służb wobec sytuacji konieczności uruchomienia tej procedury. Ponadto w porównaniu z rokiem 2023 r. zmalała także o 48 ilość dzieci przesłuchanych w przyjaznych pokojach przesłuchań. W ramach działań ochronnych każda sytuacja dotycząca odebrania dzieci z rodziny jest dokładnie oraz indywidualnie analizowana.

Tabela 9 Działania wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową

Wskaźnik	Liczba
<i>podmioty realizujące programy korekcyjno-edukacyjne</i>	19
<i>osoby, które przystąpiły do programu ogółem</i>	329
<i>kobiety</i>	86
<i>mężczyźni</i>	243
<i>osoby, które ukończyły program ogółem</i>	259
<i>kobiety</i>	70
<i>mężczyźni</i>	189
<i>osoby, które powróciły do stosowania przemocy</i>	15
<i>kobiety</i>	2
<i>mężczyźni</i>	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej za okres I-XII 2024 r.

Wskaźnik	Liczba
podmioty realizujące programy psychologiczno-terapeutyczne	40
osoby, które przystąpiły do programu ogółem	143
kobiety	37
mężczyźni	106
osoby, które ukończyły program ogółem	106
kobiety	32
mężczyźni	74
osoby, które powróciły do stosowania przemocy	5
kobiety	2
mężczyźni	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej za okres I-XII 2024 r.

Do realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego przystąpiło 329 osób, w tym 26% stanowiły kobiety, a 74% mężczyźni. Program ukończyło około 79% uczestników. W 2024 roku liczba osób, które przystąpiły oraz ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne znacznie wzrosła o ponad 100 uczestników zarówno przystępujących oraz tych, którzy ukończyli oddziaływania.

Do realizacji programu psychologiczno-terapeutycznego przystąpiły 143 osoby, w tym 26% stanowiły kobiety, a 74% mężczyźni. Program ukończyło około 74% uczestników.

W odniesieniu do programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową w stosunku do roku 2023 bardzo znacznie wzrosła liczba podmiotów realizujących programy. Przełożyło się to zarówno na liczbę uczestników rozpoczynających program jak i tych, którzy go ukończyli. W stosunku do roku 2023 zmalała liczba osób, które po zrealizowanym programie psychologiczno-terapeutycznym powróciły do stosowania przemocy domowej.

W odniesieniu do działań realizowanych wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, w 2024 roku obserwujemy zatem tendencję wzrostową zarówno osób, które przystąpiły do programów jak i tych które ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne oraz psychologiczno-terapeutyczne.

PODSUMOWANIE:

Na podstawie analizy danych widoczny jest znaczny spadek liczby wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”. Działania służb powołanych przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem stosowania przemocy domowej oraz wzrastająca świadomość społeczna i odpowiednie przygotowanie placówek pomocowych dają realny obraz zmiany sytuacji osób doświadczających przemocy. Ponadto, dostosowanie oferty pomocowej między innymi w postaci poradnictwa specjalistycznego, nakierowanej na udzielanie porad i wsparcia, także za pośrednictwem środków komunikowania

się na odległość daje szansę na udzielenie realnej pomocy jeszcze większej liczbie osób doznających przemocy.

6 POMOC OBYWATELOM UKRAINY

W związku z konfliktem zbrojnym od dnia 24 lutego 2022 r. na terytorium Ukrainy, rząd polski przyjął ustawę z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Pobyt obywateli Ukrainy, którzy przybyli legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r. i zadeklarowali zamiar pozostania w Polsce – uznaje się za legalny do dnia 30 września 2025 r. Osoby te, jeśli znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, mogły ubiegać się o różne formy wsparcia wymienione w ww. ustawie. Z zakresu zadań koordynowanych przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w województwie zachodniopomorskim w 2024 r. były realizowane zadania wymienione w tabeli Nr 10. Gminy wydatkowały środki z Funduszu Pomocy na pomoc obywatelom Ukrainy (zadania 1 – 4) w kwocie ogółem 14.193.829,76 zł, a powiaty (zadania 5 – 6) w kwocie ogółem 1.346.010,48 zł.

Tabela 10 Zadania realizowane i koordynowane przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w ramach ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w latach 2022-2024.

L.p.	Wyszczególnienie	Realizowane przez:	Środki wydatkowane z Funduszu Pomocy		
			2022 r.	2023 r.	2024 r.
1.	Wypłata jednorazowych świadczeń pieniężnych dla obywateli Ukrainy, których pobyt uznany jest za legalny, w wysokości 300 zł na osobę oraz koszty obsługi wypłat (art. 31 ust. 1 i 8)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego	18.642.266,12	2.008.819,41	497.511,43
2.	Bezpłatna pomoc psychologiczna (art. 32)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego	208.247,96	194.168,00	145.600,00
3.	Wypłata świadczeń z pomocy społecznej, m.in. na zapewnienie posiłków na dzieci i młodzieży, zasiłków okresowych, zasiłków stałych, zasiłków celowych, opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, pobyty w DPS (art. 29-30)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego	5.181.794,82	3.647.680,38	2.080.743,46
4.	Świadczenia rodzinne (art.26 ust.1 pkt 1)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego	6.658.236,28	11.107.733,77	11.469.974,87

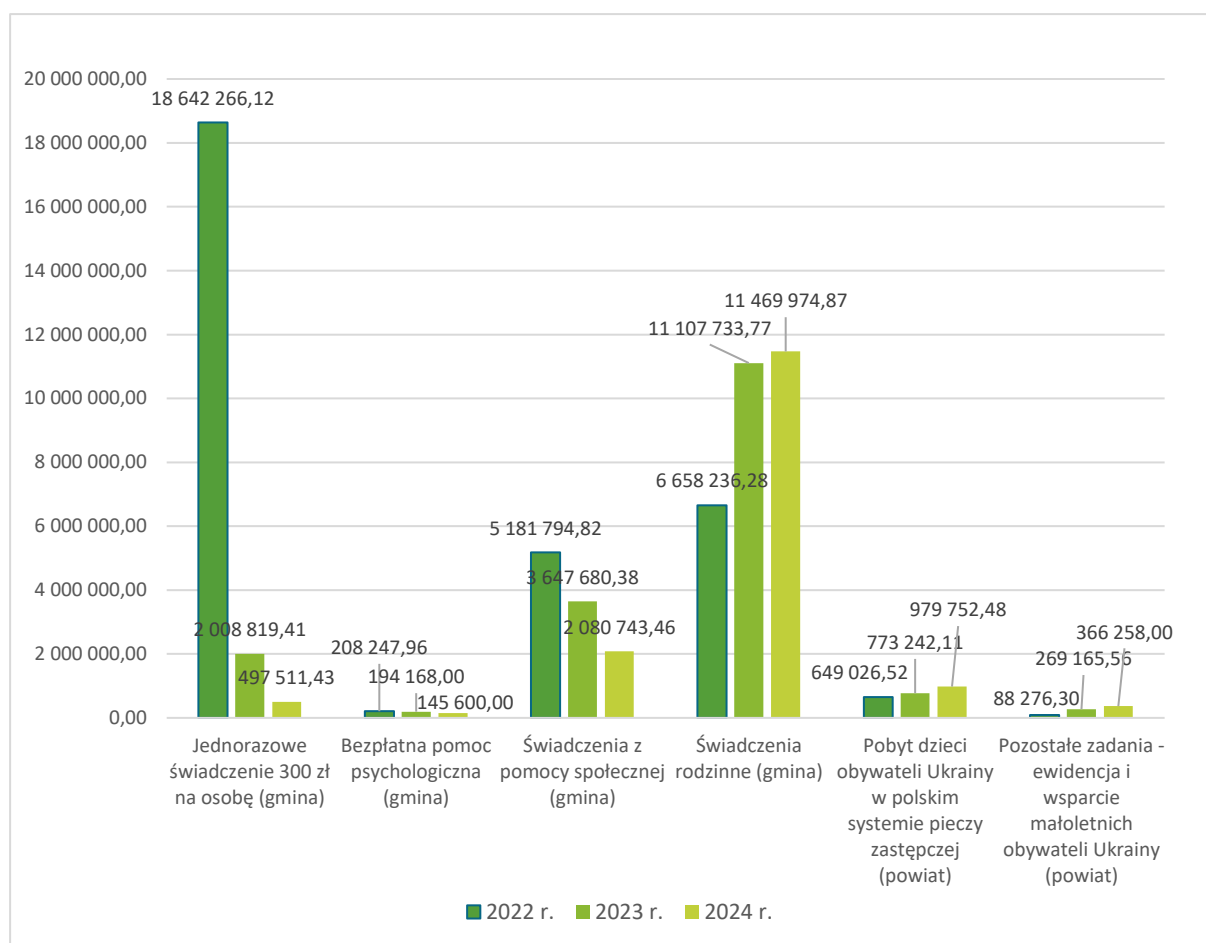
L.p.	Wyszczególnienie	Realizowane przez:	Środki wydatkowane z Funduszu Pomocy		
			2022 r.	2023 r.	2024 r.
5.	Finansowanie pobytu dzieci będących obywatelami Ukrainy umieszczonych w polskim systemie pieczy zastępczej (art.27 ust.17, art.27a, art.27b, art.27c, art.27d)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego	649.026,52	773.242,11	979.752,48
6.	Pozostałe zadania (art. 25 ¹ ust. 6, 7, 8, 10 oraz art. 25a ust. 8, a także art. 26 ust. 4f w związku z ust. 4c)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego	88.276,30	269.165,56	366.258,00
RAZEM			31.427.848,00	18.000.809,23	15.539.840,24

Źródło: opracowanie własne na podstawie rozliczeń środków z Funduszu Pomocy za lata 2022-2024

W wyniku zmiany ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa¹, od dnia 1 lipca 2025 r. uchylony został art. 31 tj. wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe.

¹ USTAWA z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw.

Wykres – Wydatki z Funduszu Pomocy na zadania realizowane i koordynowane przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w ramach ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie rozliczeń środków z Funduszu Pomocy za lata 2022-2024

7 ŚWIADCZENIA

7.1 ŚWIADCZENIA RODZINNE

Od 1 stycznia 2024 r. zwiększyła się kwota świadczenia pielęgnacyjnego do 2.988 zł² tj. o 530 zł (z 2.458 zł w 2023 r.). Kwota ta podlega corocznej waloryzacji od 1 stycznia 2017 r.

Na tym samym poziomie pozostały kwoty kryterium dochodowego uprawniające do świadczeń rodzinnych:

- 674 zł w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub dochód osoby uczącej się,
- 764 zł w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 1.922 zł w przeliczeniu na osobę w rodzinie w przypadku ubiegania się o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się żywego dziecka.

² Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2024.

Nie zmieniła się wysokość zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się żywego dziecka oraz świadczenia rodzicielskiego.

Ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym od 1 stycznia 2024 r. wprowadzono zmiany w ustawie o świadczeniach rodzinnych w zakresie zasad przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego oraz uchylono specjalny zasiłek opiekuńczy.

Po zmianach świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
- 3) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 4) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego

- jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Po zmianie przepisów osoby sprawujące opiekę nie muszą rezygnować z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Mogą łączyć aktywność zawodową z opieką nad niepełnosprawnym dzieckiem.

Ze świadczeń pielęgnacyjnych nie będą wykluczeni opiekunowie, którzy pobierają własne świadczenia emerytalno-rentowe.

Świadczenie pielęgnacyjne zostanie podwyższone, jeżeli w rodzinie jest więcej niż jedno dziecko z niepełnosprawnością – o 100% na drugą i każdą kolejną osobę niepełnosprawną, nad którą sprawowana jest opieka.

W 2024 r. świadczenia rodzinne pobierały 54.073 rodziny, w tym zasiłki rodzinne – 14.542 rodziny. Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne w 2024 r. uległa zmniejszeniu w stosunku do roku poprzedniego o 5,76% (57.379 w 2023 r.), a liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne zmalała o 20,36% (18.260 w 2023 r.).

Dane zawarte w analizie pochodzą ze sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych publikowanego w Centralnej Aplikacji Statystycznej i różnią się od danych zawartych w dokumencie UM WZ.

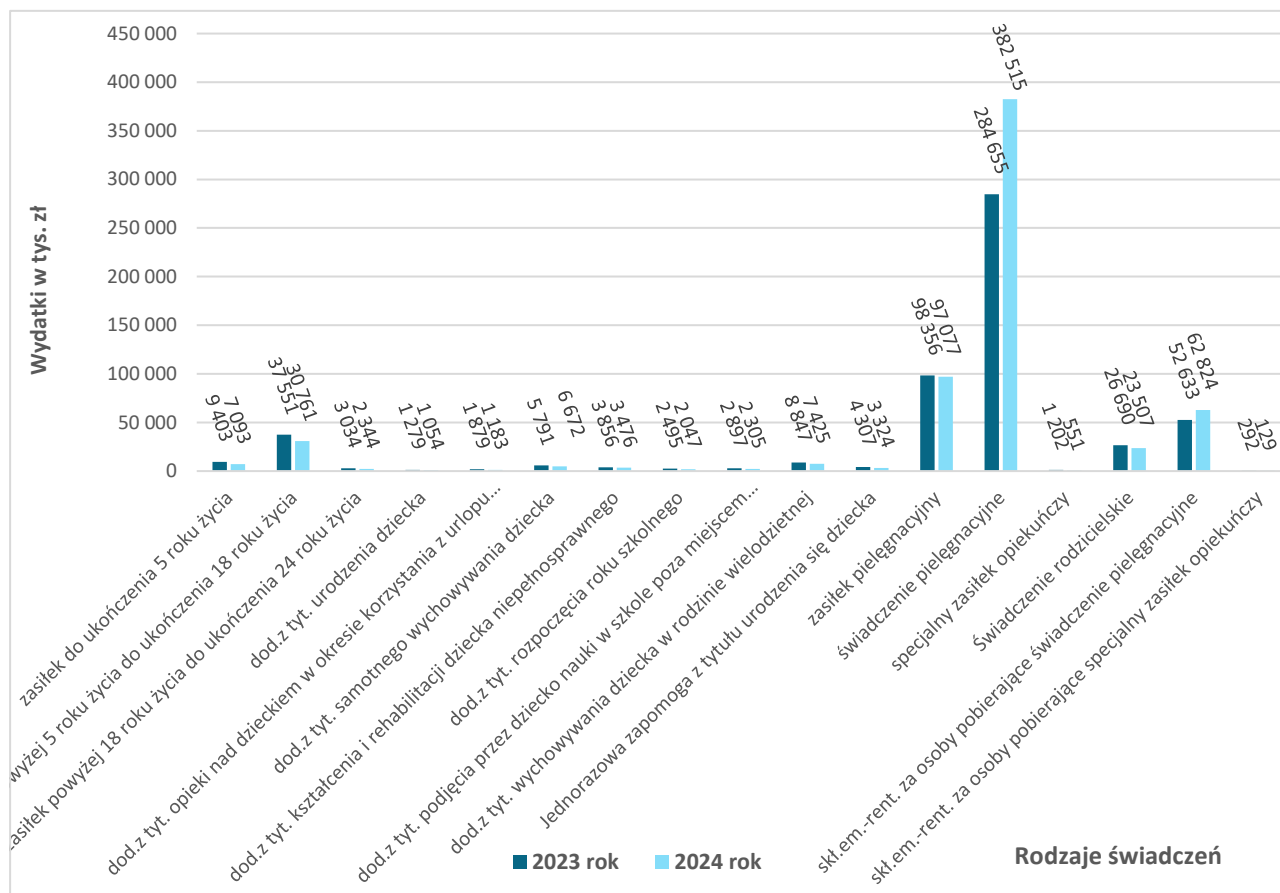
Wydatki ogółem na wypłaty świadczeń rodzinnych oraz opłacenie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, sfinansowane z dotacji z budżetu państwa w 2024 r. wyniosły 635.406 tys. zł i w stosunku do roku 2023 (548.599 tys. zł) były wyższe o 15,82%.

Największą część wydatków poniesionych w 2024 r. stanowiły: świadczenia pielęgnacyjne – 60,20% oraz zasiłki pielęgnacyjne – 15,28%. Najmniejsze wydatki stanowiły: składki

na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy – 0,02% i specjalny zasiłek opiekuńczy – 0,09%.

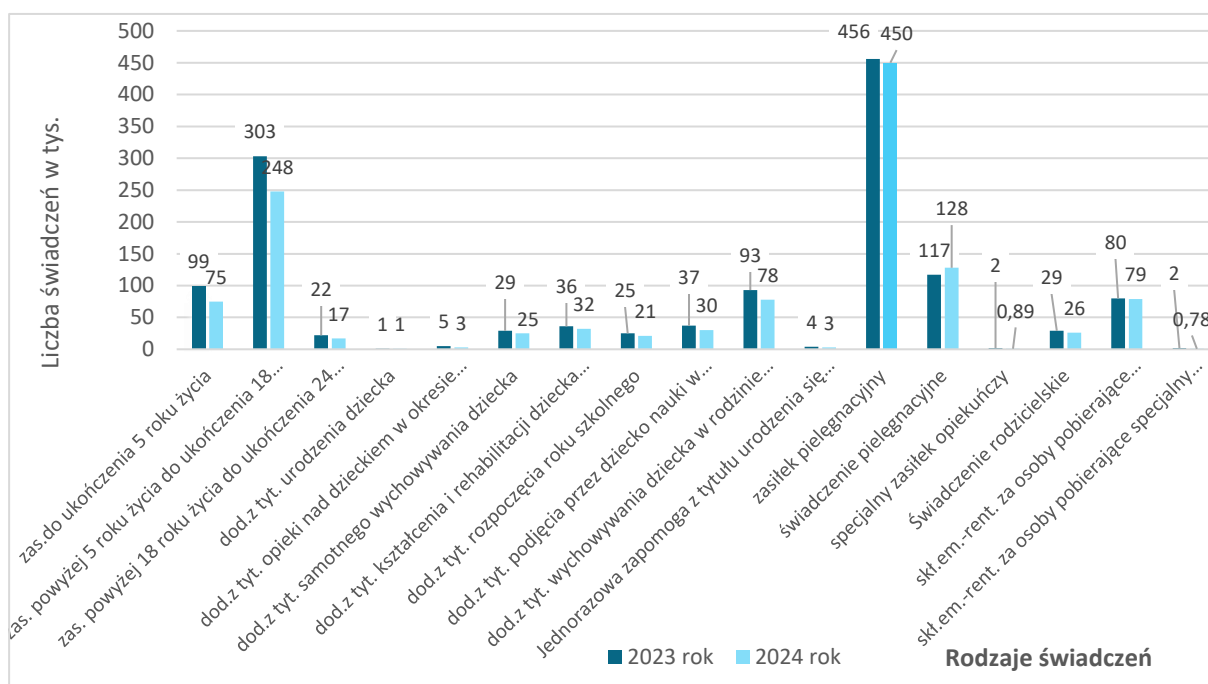
Wzrost wydatków między 2024 r. a 2023 r. dotyczył świadczenia pielęgnacyjnego – o 34,38%, składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne – o 19,36%. W pozostałych świadczeniach nastąpił spadek wydatków, największy w specjalnym zasiłku opiekuńczym – o 54,16% oraz w składkach na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy – o 55,82%.

Wykres 1 Wydatki na świadczenia rodzinne w pełnej wysokości w województwie zachodniopomorskim (w tys. zł)

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych.

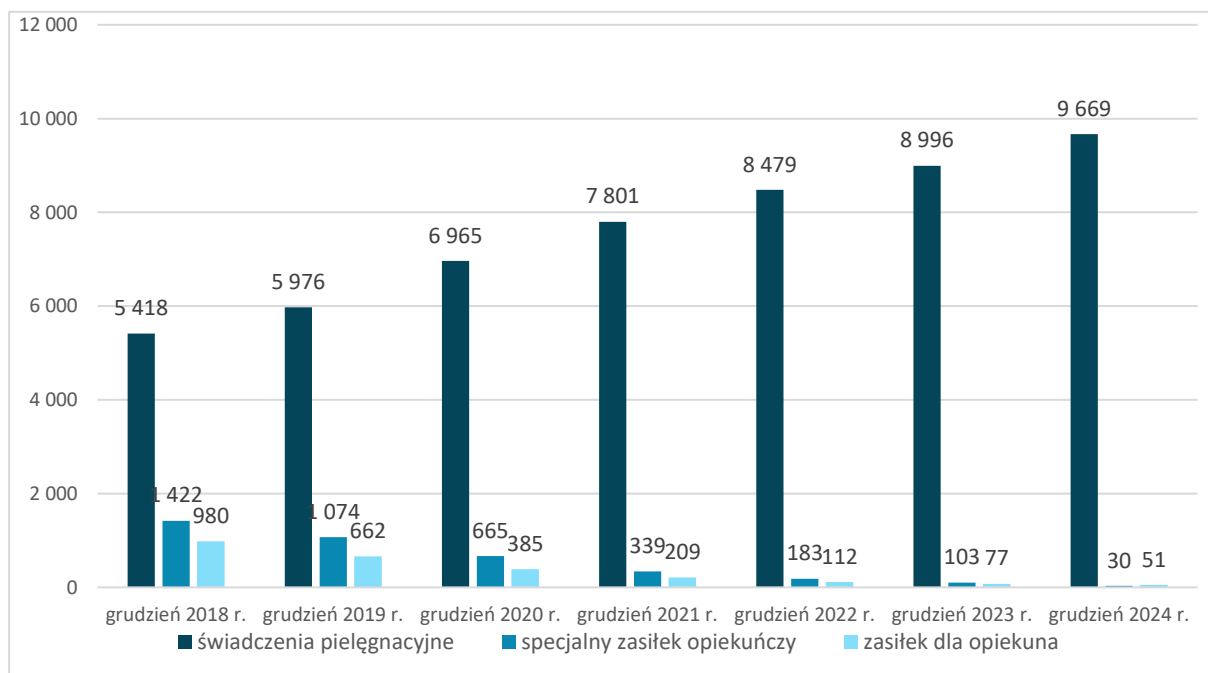
Wykres 2 Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych w województwie zachodniopomorskim

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych.

Z roku na rok rośnie liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, a spada liczba osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna. Część świadczeniobiorców rezygnuje ze specjalnego zasiłku opiekuńczego (620 zł) czy zasiłku dla opiekuna (620 zł) i występuje do organu właściwego o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego (2.988 zł), które jest prawie pięciokrotnie wyższe i podlega corocznej waloryzacji.

Wykres 3 Liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna w województwie zachodniopomorskim

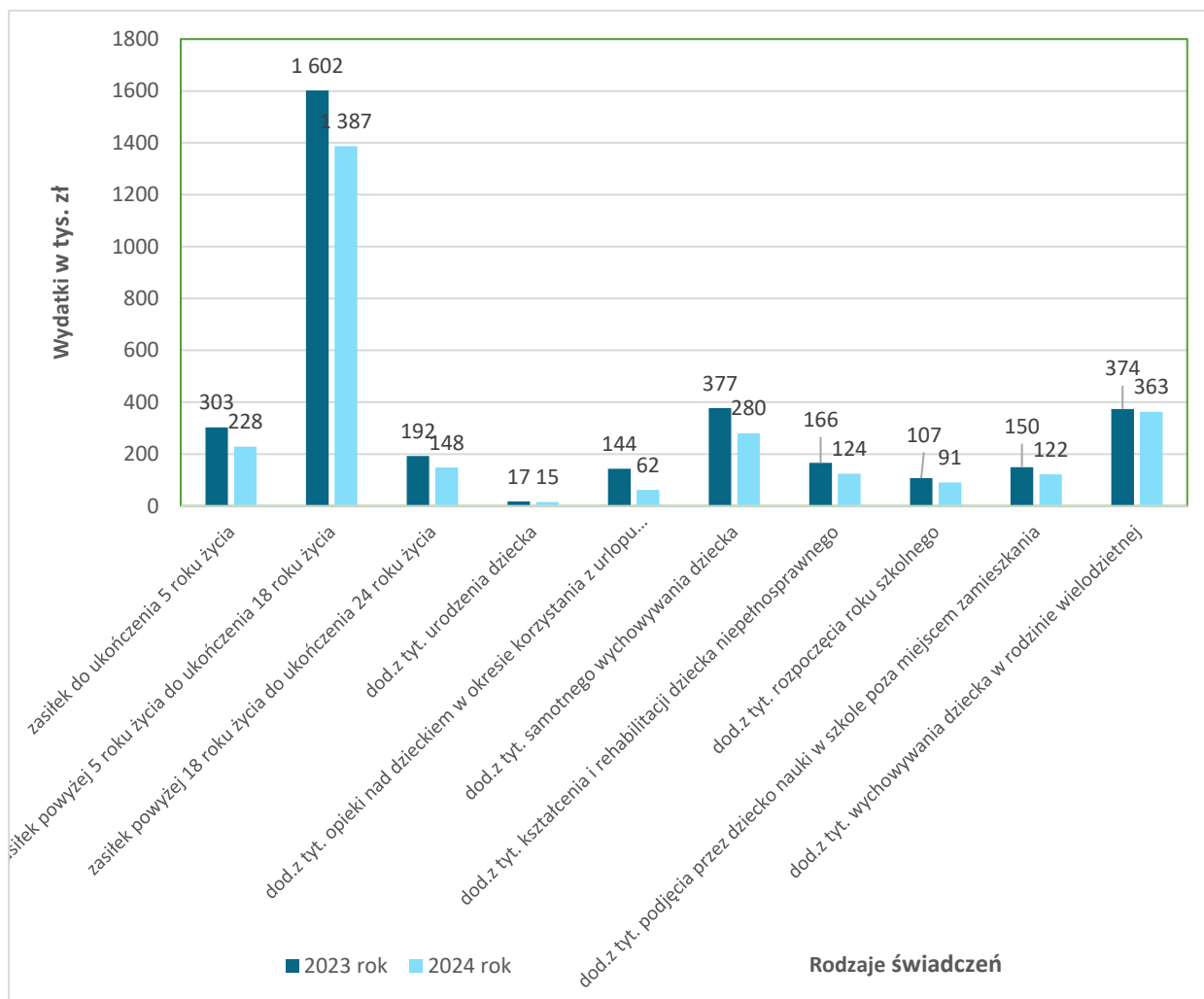

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, z realizacji zadań z zakresu zasiłków dla opiekunów.

Mechanizm „złotówka za złotówkę”

Z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” gminy wypłaciły 0,44% świadczeń tj. zasiłki rodzinne wraz z dodatkami. Wydatki te zmalały w 2024 r. o 17,83% do kwoty 2.820 tys. zł (z 3.432 tys. zł w 2023 r.). Największy spadek wydatków nastąpił w dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego o 56,94%. Największą część wydatków poniesionych w 2024 r. w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” stanowiły zasiłki rodzinne na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia – 49,18%, a najmniejszą dodatek z tytułu urodzenia dziecka – 0,53%.

Wykres 4 Wydatki na świadczenia rodzinne z zastosowaniem mechanizmu "złotówka za złotówkę" w województwie zachodniopomorskim

Źródło: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych.

7.2 JEDNORAZOWE ŚWIADCZENIE W WYSOKOŚCI 4.000 ZŁ „ZA ŻYCIEM”

W 2024 r. 54 gminy wypłaciły 105 jednorazowych świadczeń w wysokości 4.000 zł „Za życiem” z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, na łączną kwotę 420.000 zł. W porównaniu

do 2023 r. nastąpił wzrost liczby gmin, które wypłaciły jednorazowe świadczenie „Za życiem” (z 50 w 2023 r.) oraz spadek liczby wypłaconych świadczeń (ze 135 w 2023 r.).

7.3 ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Od 1 października 2023 r. kwota kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia z funduszu alimentacyjnego wynosi do 1.209 zł³ na osobę w rodzinie. Zmieniła się maksymalna kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego, która od 1 października 2024 r. wynosi do 1.000 zł⁴ (do 30 września 2024 r. było do 500 zł).

Od 1 października 2020 r. funkcjonuje tzw. mechanizm „złotówka za złotówkę” w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym. Świadczenie przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej nie może być niższa niż 100 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2024 r. pobierało 6.268 rodzin, mniej o 8,72% niż w 2023 r. (6.867 rodzin). Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego były uprawnione 9.534 osoby, mniej o 7,61% niż w 2023 r. (10.319 osób).

Dane zawarte w analizie pochodzą ze sprawozdania rzeczowo-finansowego z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów publikowanego w Centralnej Aplikacji Statystycznej i różnią się od tych zawartych w dokumencie UM WZ.

Wydatki na wypłaty świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosły 50.417 tys. zł i zmalały w stosunku do roku 2023 (52.016 tys. zł) o 3,07%. Co roku rośnie przeciętna wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego, co jest spowodowane podwyższaniem kwot zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, natomiast maleje liczba wypłaconych świadczeń.

W ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” (dochód powyżej 1.209 zł na osobę w rodzinie) świadczenia z funduszu alimentacyjnego pobierało 449 rodzin. Po zmianie kryterium dochodowego od 1 października do 31 grudnia 2023 r. świadczenia z funduszu alimentacyjnego pobierało 216 rodzin. Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” wyniosły 1.685 tys. zł (spadek o 32,41% - z 2.493 tys. zł w 2023 r.), co stanowi 3,34% ogółu wypłaconych świadczeń.

³ Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 19 stycznia 2023 r. w sprawie wysokości kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego od dnia 1 października 2023 r.

⁴ Ustawa z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Tabela 10 Przeciętna wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego i liczba wypłaconych świadczeń

Rok	Przeciętna wysokość świadczenia z funduszu	Liczba wypłaconych świadczeń
2014	367	244.035
2015	378	233.635
2016	387	221.665
2017	394	203.507
2018	399	185.188
2019	407	168.448
2020	413	154.261
2021	417	148.253
2022	421	135.605
2023	430	121.044
2024	449	112.294

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

7.4 ZASIŁEK DLA OPIEKUNA

W 2024 r. zasiłek dla opiekuna pobierało 60 osób (średniomiesięcznie), mniej niż w 2023 r. (93 osoby średniomiesięcznie) o 35,48%. Wydatki na zasiłki dla opiekunów zmalały w porównaniu do 2023 r. o 35,94% (z 690 tys. zł) do 442 tys. zł.

Do zasiłku dla opiekuna uprawnione są osoby, które z dniem 1 lipca 2013 r. utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w związku ze zmianą przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych⁵. Spadek liczby osób uprawnionych do zasiłku dla opiekuna związany jest m.in. z:

- rezygnacją opiekuna z zasiłku lub zaprzestaniem sprawowania opieki,
- śmiercią osób wymagających opieki,
- upływem terminu ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności osoby wymagającej opieki.

PODSUMOWANIE:

Zadania z zakresu przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów i jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł „Za życiem” realizowane były w: Szczecińskim Centrum Świadczeń, Urzędzie Gminy Darłowo, Centrum Usług Społecznych w Kołobrzegu, Centrum Usług Społecznych w Koszalinie, Centrum Usług Społecznych w Goleniowie, Centrum Usług Społecznych w Łobzie, Centrum Usług Społecznych w Resku, Centrum Usług Społecznych w Gminie Świdwin, Centrum Usług Społecznych w Karlinie oraz 104 ośrodkach pomocy społecznej.

Spadek liczby rodzin pobierających świadczenia rodzinne w 2024 r. spowodowany był niezmiennością kryterium dochodowego od 1 listopada 2015 r. Na zwiększenie wydatków miał wpływ wzrost od 1 stycznia 2024 r. kwoty świadczenia pielęgnacyjnego i liczby wypłaconych

⁵ Ustawa z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw.

świadczeń, kwoty opłaconych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne.

Brak zmiany kryterium dochodowego wpłynął na spadek wydatków oraz liczby wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”. Stosowanie mechanizmu „złotówka za złotówkę” przy ustalaniu prawa do zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz kwot przysługujących świadczeń w praktyce jest skomplikowany i czasochłonny. Przy każdej zmianie sytuacji dochodowej i rodzinnej zachodzi konieczność przeliczania na nowo dochodów rodziny i ustalania na nowo wysokości przysługujących świadczeń, co skutkuje koniecznością wydania nowej decyzji, a także niejednokrotnie wszczynania postępowania w sprawie nienależnie pobranych świadczeń.

Jedną z najważniejszych wprowadzonych zmian w świadczeniu pielęgnacyjnym jest możliwość łączenia aktywności zawodowej z pobieraniem świadczenia pielęgnacyjnego na niepełnosprawną osobę w wieku do ukończenia 18. roku życia. Świadczenie pielęgnacyjne zostanie podwyższone, jeżeli w rodzinie jest więcej niż jedno dziecko z niepełnosprawnością – o 100% na drugą i każdą kolejną osobę niepełnosprawną, nad którą sprawowana jest opieka.

Spadek liczby rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego związany jest z niską kwotą kryterium dochodowego (tj. 1.209 zł na osobę w rodzinie od 1 października 2023 r.).

W ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” świadczenia z funduszu alimentacyjnego otrzymało 7,16% rodzin.

8 DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

8.1 W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2024 r. przeprowadzono 61 kontroli dotyczących zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej w 61 jednostkach, w tym:

- 26 kontroli w ośrodkach pomocy społecznej,
- 13 kontroli w domach pomocy społecznej,
- 5 kontroli w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 11 kontroli w placówkach świadczących całodobową opiekę osobom starszym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku,
- 1 kontrola w powiatowym centrum pomocy rodzinie,
- 4 kontrole w jednostkach zapewniających miejsca tymczasowego schronienia osobom bezdomnym,
- 1 kontrolę w dziennym domu „Senior+”.

Łącznie przeprowadzono 57 kontroli kompleksowych i 4 kontrole doraźne. Postępowanie kontrolne kończy się wystąpieniem pokontrolnym, zawierającym ocenę kontrolowanej jednostki wg skali: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami oraz negatywna.

W ośrodkach pomocy społecznej przeprowadzono 26 kontroli kompleksowych. W przypadku zakończonych postępowań kontrolnych wydano 3 oceny pozytywne, 3 oceny pozytywnych

z uchybieniami oraz 5 ocen pozytywnych z nieprawidłowościami. Wydane zostały następujące zalecenia pokontrolne:

- zatrudnić odpowiednią liczbę pracowników socjalnych, zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej,
- przygotowywać i przekazywać określonej przepisami ocenę zasobów pomocy społecznej wraz z rekomendacjami, wskazanymi w art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
- wykazywać potrzeby w zakresie pomocy społecznej w corocznym sprawozdaniu z działalności ośrodka, składanym radzie gminy zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej,
- prawidłowo sporządzać sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężne, w naturze i usługach (MRiPS-03) oraz z wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu",
- zapewnić udzielenie pomocy w formie tymczasowego schronienia: w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, ogrzewalni i noclegowni, z wykorzystaniem dostępnych procedur określonych przepisami ustawowymi, zgodnie z art. 48a ust. 1 i 4, w związku z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej,
- zgłaszać wszelkie zmiany danych objętych rejestrem miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia, w terminie określonym w art. 48a ust. 11c ustawy o pomocy społecznej,
- podjąć działania zmierzające do przyjęcia przez gminę stosowanej uchwały, dotyczącej ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia,
- podjąć działania pozwalające na umożliwienie udzielania wsparcia w mieszkaniu treningowym lub wspomaganiem osobom wymienionym w art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 tej ustawy;
- prawidłowo ustalać odpłatność klientów za pobyt w ośrodkach wsparcia (schronisko), dokonać rozliczenia błędnie obliczonej odpłatności i zwrócić nadpłacone przez klienta kwoty,
- przy dokumentowaniu pracy socjalnej wprowadzić wyczerpujące opisy konkretnych czynności podejmowanych przez pracownika socjalnego z uwzględnieniem dat,
- przeprowadzać aktualizację rodzinnych wywiadów środowiskowych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
- przeprowadzać wywiady środowiskowe, zgodnie z terminem wskazanym w § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- stosować aktualne i odpowiednie kwestionariusze wywiadów środowiskowych, określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- w przypadku wszczęcia postępowania z urzędu dokumentować przyczynę takiego postępowania, przestrzegając zasady pisemności i zawiadamiać stronę postępowania o jego wszczęciu, umożliwiając wzięcie czynnego udziału w postępowaniu, zgodnie z art. 10 k.p.a.,
- dokonywać diagnozy sytuacji danej osoby lub rodziny i formować wnioski w kwestionariuszach rodzinnego wywiadu środowiskowego zgodnie z w § 4 ust. 2

rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,

- stosować wzór kontraktów socjalnych, w tym ocenę realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym, stanowiących załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie kontraktu socjalnego,
- zwiększać wykorzystywanie kontraktów socjalnych w celu przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny, wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej czy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu danej osoby,
- w obszarze wydawanych decyzji w sposób uzasadniony stosować rygor natychmiastowej wykonalności, zgodnie z art. 108 § 1 k.p.a.,
- w treści decyzji administracyjnych uzasadniać faktyczną podstawę, tj. wyjątkowo ważny interes strony, do zastosowania art. 108 k.p.a.,
- w decyzji pouczać stronę o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania zgodnie z art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a.,
- w podstawie prawnej decyzji w przedmiocie usług opiekuńczych wskazywać art. 50 ust. 1 lub art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, w zależności od sytuacji rodzinnej osoby ubiegającej się o pomoc w formie usług opiekuńczych,
- wskazywać zakres oraz miejsce świadczenia usług opiekuńczych, zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej,
- zobowiązać pracowników socjalnych do udzielania klientom Ośrodka pełnej informacji o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy zgodnie z art. 119 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej oraz dokumentowania czynności informowania stron o przysługujących im uprawnieniach,
- wydawać decyzje administracyjne odnoszące się do zgłaszanych potrzeb osób i rodzin korzystających z pomocy, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
- przyznawać składki na ubezpieczenie zdrowotne w drodze decyzji administracyjnej zgodnie z art. 106 ust. 1. ustawy o pomocy społecznej;
- przyznawać zasiłki okresowe zgodnie z przesłankami określonymi w art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej
- decyzje administracyjne doręczać stronie postępowania za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela - temu przedstawicielowi, z uwzględnieniem na zwrotnym potwierdzeniu odbioru podpisu osoby odbierającej decyzję oraz daty odbioru, zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego,
- odpowiednio i rozłącznie stosować regulacje zawarte w art. 108 § 1 oraz w art. 130 § 4 k.p.a.,
- decyzje administracyjne wydawać po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
- dopasować rodzaj, formę i rozmiar świadczenia do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy w formie zasiłków celowych, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej,

- w podstawie prawnej decyzji w przedmiocie usług opiekuńczych wskazywać art. 50 ust. 1 lub art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, w zależności od sytuacji rodzinnej osoby ubiegającej się o pomoc w formie usług opiekuńczych,
- sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustalać na podstawie dokumentów wskazanych w art 107 ust. 5 b ustawy o pomocy społecznej, a w przypadku, gdy okoliczności sprawy, mające wpływ na prawo do świadczeń, wymagają potwierdzenia innym oświadczeniem lub dokumentem niż wymienionym w ust. 5b, domagać się takiego oświadczenia lub dokumentu, zgodnie z art. 107 ust. 5d ustawy,
- dochód osób ubiegających się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej, ustalać na podstawie art. 8 ust. 3 i ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
- przyznawać świadczenia niepieniężne z datą nie wcześniejszą niż data wydania decyzji, zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
- przestrzegać zasad określonych w Uchwale Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu", ustawie o pomocy społecznej oraz aktach prawa lokalnego w zakresie przyznawania świadczeń niepieniężnych (posiłków i pomocy rzeczowej) w ramach programu.

W domach pomocy społecznej przeprowadzono łącznie 13 kontroli, w tym 11 kontroli kompleksowych i 2 kontrole doraźne. W wyniku zakończonych postępowań kontrolnych wydano 3 oceny pozytywne, 2 oceny pozytywne z uchybieniami i 8 ocen pozytywnych z nieprawidłowościami. Wydano następujące zalecenia pokontrolne:

- dostosować wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 3 lit. b rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- zatrudniać w zespole terapeutyczno-opiekuńczym osoby z kwalifikacjami, określonymi w rozporządzeniu w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,
- dostosować nazewnictwa stanowisk pracy do posiadanych przez pracowników kwalifikacji – zgodnie z rozporządzeniem w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,
- zapewnić wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych – zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- dokonać zmiany sposobu rozliczania wydatków na finansowanie środków higienicznych i materiałów opatrunkowych, zapewnianych przez DPS na podstawie obowiązujących przepisów prawa,
- zapewnić system przyzywowo-alarmowy zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1 lit. c rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- przystosować system przyzywowo-alarmowy w budynku do potrzeb osób leżących,
- zapewnić mieszkańcom miejsce zamieszkania w obiektach bez barier architektonicznych tj. w przypadku budynków wielokondygnacyjnych w obiektach z windami, zgodnie z 6 ust. 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- odstąpić od przyjmowania osób do domu pomocy społecznej ponad liczbę miejsc określoną w dokumentacji stanowiącej podstawę do wydania zezwolenia i w regulaminie organizacyjnym,
- zapewnić zajęcia z psychologiem w ramach rehabilitacji społecznej,

- prowadzić rehabilitację społeczną zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzić dokumentację dotyczącą zajęć rehabilitacji społecznej zgodnie z § 5 ust. 3 oraz § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej,
- zorganizować dla pracowników szkolenie w zakresie komunikacji wspomagającej lub alternatywnej,
- opracowywać indywidualne plany wsparcia mieszkańca zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- podjąć działania w kierunku objęcia mieszkańców, którzy w ocenie skali Barthel otrzymali 40 lub mniej punktów, pielęgniarstwą opieką długoterminową finansowaną ze środków NFZ,
- zwiększyć nadzór nad pracownikami wykonującymi czynności opiekuńcze i porządkowe w celu zapewnienia mieszkańcom odpowiedniego standardu usług w tym zakresie,
- zapewnić utrzymanie czystości w pokojach mieszkalnych Domu zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- zapewnić mieszkańcom możliwość korzystania z codziennej prasy, zgodnie z § 6 ust 1 pkt 10 lit. c rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- zapewnić mieszkańcom używającym wyrobów tytoniowych palarnię, zgodnie z § 6 ust 1 pkt 2 lit. h rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

W ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi przeprowadzonych było łącznie 5 kontroli, w tym 4 kontrole kompleksowe i 1 kontrola doraźna. Kontrolowane jednostki zostały ocenione w następujący sposób: 3 oceny pozytywne, 1 ocena pozytywna z uchybieniami i 1 ocena pozytywna z nieprawidłowościami. Wydane zalecenia dotyczyły:

- dostosowania wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego do standardów określonych w § 12 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy,
- zatrudnienia na stanowisku kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, tj. środowiskowego domu samopomocy, osoby spełniającej wymogi określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy,
- dokonania aktualizacji programów działalności,
- przyjmowania dodatkowych osób zgodnie z § 7 ust. 9 przywołanego rozporządzenia, tj. w razie częstych nieobecności innych uczestników, trwających przez okres dłuższy niż 10 dni roboczych.

W placówkach świadczących całodobową opiekę osobom starszym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku przeprowadzono 11 kontroli kompleksowych (3 oceny pozytywne oraz 8 pozytywnych z nieprawidłowościami). Wydano następujące zalecenia pokontrolne:

- zapewnić wykonywanie czynności opiekuńczych przez osoby posiadające kwalifikacje określone w art. 68a pkt 4 ustawy o pomocy społecznej,
- zapewnić wskaźnik zatrudnienia zgodnie z art. 68a pkt 5 ustawy o pomocy społecznej,
- przyjmować osoby ubezwłasnowolnione wyłącznie na podstawie zezwolenia właściwego sądu opiekuńczego wraz z kompletem niezbędnych dokumentów, zgodnie z art. 68a pkt 1

i art. 68c ustawy o pomocy społecznej, a w stosunku do osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie, przebywającej aktualnie w placówce, podjąć działania zmierzające do dopełnienia wymaganych formalności,

- stosować art. 68 ust. 4a ustawy o pomocy społecznej - w zakresie umieszczania mieszkańców w pokojach czteroosobowych,
- podjąć współpracę z ośrodkiem pomocy społecznej w celu uregulowania sytuacji prawnej mieszkańców skierowanych do Domu na podstawie decyzji.

W powiatowych centrach pomocy rodzinie przeprowadzono 1 kontrolę kompleksową. W dniu sporządzania informacji postępowanie pokontrolne nie zostało jeszcze zakończone.

W jednostkach zapewniających miejsca tymczasowego schronienia osobom bezdomnym przeprowadzono 4 kontrole, w tym 3 kontrole kompleksowe i 1 kontrolę doraźną. W dniu sporządzenia informacji zakończone były wszystkie postępowania, z których 2 związane były z wydaniem oceny pozytywnej z uchybieniami, a 2 – pozytywnej z nieprawidłowościami. Wydane zostały następujące zalecenia pokontrolne:

- zapewnić kierowanie schroniskiem dla osób bezdomnych przez osobę posiadającą kwalifikacje określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej,
- zatrudnić w schronisku pracownika socjalnego, zgodnie z art. 48a ust. 2g pkt 1 ustawy o pomocy społecznej,
- zatrudnić w schronisku dla osób bezdomnych opiekunów zgodnie z art. 48a ust. 2g pkt 2 ww. ustawy,
- dostosować okres świadczonych usług w ogrzewalni do standardów zgodnych z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni,
- dostosować zapisy regulaminu ogrzewalni oraz noclegowni do przepisów wynikających z ww. rozporządzenia,
- dostosować liczbę umywalek do wytycznych ww. rozporządzenia,
- wyposażać placówkę w pisuary zgodnie z ww. rozporządzeniem,
- wyraźnie wyodrębnić poszczególne pomieszczenia w budynku z przeznaczeniem na ogrzewalnię bądź noclegownię,
- wyposażać na stałe budynek ogrzewalni i noclegowni w gaśnice,
- udokumentować przeprowadzenie przeglądu stanu technicznego przewodów kominowych po zakończonym w placówce remoncie.

Ponadto wskazano na potrzebę dookreślenia w dokumentach organizacyjnych schroniska/noclegowni/ogrzewalni liczby miejsc dla osób bezdomnych w kontrolowanych placówkach.

Kontrola kompleksowa dziennego domu „Senior+” zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej z nieprawidłowościami oraz następujących zaleceń:

- zatrudniać pracowników na stanowiskach zgodnie z posiadanymi przez nich kwalifikacjami,
- dokonać aktualizacji dokumentacji dotyczącej zasad kwalifikowania do uczestnictwa i ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu Pobytu „Senior+”,

- zapewnić wskaźnik zatrudnienia pracowników zgodnie ze standardem określonym w Programie wieloletnim „Senior+”.

PODSUMOWANIE:

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości i uchybienia najczęściej były spowodowane niewłaściwą interpretacją przepisów prawa, brakiem rzetelności osób prowadzących sprawy lub niewystarczającym nadzorem nad sporządzaną dokumentacją, brakiem osób z odpowiednimi kwalifikacjami na lokalnym rynku pracy, chętnych do zatrudnienia, a także niedostateczną liczbą szkoleń kadry w ramach podnoszenia kwalifikacji.

Odnosząc się do wniesionych do Wojewody Zachodniopomorskiego skarg i wniosków dotyczących działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej należy stwierdzić, że ich liczba spadła w porównaniu z rokiem poprzednim – w 2024 r. złożono 12 skarg lub wniosków, a w 2023 r., 17. Do rozpatrzenia większości (10 spośród 12 złożonych) skarg lub wniosków upoważniony był inny organ: rada gminy lub rada powiatu.

8.2 W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIELĘGNACJI

W roku 2024 przeprowadzono 95 kontroli dotyczących realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, pieczy zastępczej, usamodzielnień pełnoletnich wychowanków i adopcji, wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Tabela 11 Kontrole z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Kontrolowane jednostki	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba kontroli doraźnych	Ocena jednostki	Liczba wydanych zaleceń
Gmina	43	0	- pozytywna – 6 - pozytywna z uchybieniami – 14 - pozytywna z nieprawidłowościami – 20 - negatywna - 2 - łączona – 1	81 znaczących, 47 zwykłych
Powiat	3	0	- pozytywna - 2 - pozytywna z nieprawidłowościami – 1	3 znaczące, 1 zwykłe
Placówka opiekuńczo-wychowawcza	23	6	- pozytywna – 7 - pozytywna z uchybieniami – 10 - pozytywna z nieprawidłowościami – 5 - negatywna - 1	30 znaczących, 25 zwykłych
Placówka wsparcia dziennego	13	0	- pozytywna – 6 - pozytywna z uchybieniami – 5 - pozytywna z nieprawidłowościami – 1 - odstąpienie od oceny – 1	5 znaczących, 4 zwykłe

Ośrodki Adopcyjne	2	0	- pozytywna z uchybieniami – 1 - pozytywna z nieprawidłowościami - 1	5 znaczących, 5 zwykłych
Ośrodki Pomocy Społecznej/ Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie	11	11	- negatywna – 2 - pozytywna – 2 - pozytywna z uchybieniami – 1 - pozytywna z nieprawidłowościami - 6	13 znaczących, 2 zwykłe

Źródło: Opracowanie własne, Oddział Wspierania Rodziny, Systemu Pieczy Zastępczej i Przeciwdziałania Przemocy WZiPS.

Istotne stwierdzone nieprawidłowości:

a) gminy:

- brak placówek wsparcia dziennego,
- brak asystenta,
- zakończenie współpracy asystenta z rodziną pomimo obowiązującego w tym zakresie postanowienia sądu,
- brak wywiadu środowiskowego i analizy sytuacji rodziny po powzięciu informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, liczba asystentów nieadekwatna do potrzeb występujących w gminie,
- brak asystenta w rodzinach, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej,
- zatrudnienie na stanowisku asystenta rodziny osoby nie spełniającej ustawowych wymogów określonych,
- brak monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- plany pracy z rodzinami, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej opracowywane bez udziału koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i nieskoordynowane z planami pomocy dzieciom,
- brak rzetelnej analizy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie w celu stwierdzenia konieczności przydzielenia rodzinie asystenta,
- zatrudnianie na stanowisku asystenta osoby bez weryfikacji jej danych w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym,
- działania asystenta nieadekwatne do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości rodziny,
- placówki wsparcia dziennego prowadzone w lokalach niespełniających warunków określonych w przepisach,
- brak monitoringu funkcjonowania rodziny po zakończonej pracy z asystentem;
- wejścia asystenta w środowisko rodzinne wyłącznie w godzinach pracy ośrodka (nie realizowanie zadaniowego czasu pracy),
- brak współpracy z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny

b) powiaty/miasta na prawach powiatu:

- liczba miejsc w pieczy zastępczej nieadekwatna do potrzeb,

- umieszczanie w rodzinach zastępczych większej liczby dzieci niż pozwalają przepisy,
- umieszczanie w instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieci poniżej 10 r.ż. bez zaistnienia przesłanek wskazanych w przepisach,
- niezapewnianie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i rodzin tymczasowo utworzonych przez sąd,
- przekroczenia w zakresie liczby oraz długości pobytu dzieci w rodzinach zastępczych, pełniących funkcje pogotowia rodzinnego,
- opieszale realizowanie postanowień sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej;
- c) placówki opiekuńczo – wychowawcze:
 - brak współpracy między wychowawcą a asystentem rodziny przy sporządzaniu planu pomocy dziecku,
 - naruszanie praw dziecka,
 - stosowanie kar izolacyjnych,
 - niezapewnienie wychowankowi pomocy specjalistycznej, adekwatnej do indywidualnych potrzeb dziecka,
 - niejednolity system wychowawczy,
 - zaburzone poczucie bezpieczeństwa u niektórych wychowanków placówek,
 - niewystarczające kompetencje osób pracującym z dziećmi;
- d) placówki wsparcia dziennego:
 - brak indywidualnych programów korekcyjnych, psychokorekcyjnych lub psychoprofilaktycznych, w szczególności terapii pedagogicznej, psychologicznej i socjoterapii,
 - stosowanie kar ograniczających pobyt dzieci w placówce.

Przeprowadzono 16 kontroli doraźnych, w tym: 4 – po doniesieniach medialnych dotyczących podejrzenia stosowania przemocy wobec dzieci, 6 – na polecenie Prokuratury, dotyczących możliwych nieprawidłowości w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w tym łamania praw dzieci, 3 – na prośbę Rzecznika Praw Dziecka lub Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki społecznej, pozostałe po otrzymaniu informacji od osób trzecich lub na polecenie Wojewody Zachodniopomorskiego. Część zarzutów potwierdziła się i wydano zalecenia pokontrolne.

PODSUMOWANIE:

Obszary wymagające dalszej pracy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

➤ **gminy:**

- dalszy rozwój opieki nad dzieckiem między innymi poprzez zapewnienie funkcjonowania placówek wsparcia dziennego oraz zatrudnienie asystenta w każdej gminie,
- podniesienie efektywności pracy asystentów;

➤ **powiaty:**

- zapewnienie pieczy zastępczej zgodnie z obowiązującymi przepisami i adekwatnie do potrzeb,
- zwiększenie liczby rodzin zastępczych, szczególnie rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka – profesjonalizacja systemu rodzinnej pieczy zastępczej;

➤ **placówki opiekuńczo – wychowawcze:**

- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa wychowankom przebywającym w placówkach,
- przestrzeganie praw dziecka,
- przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu oraz podniesienie kompetencji osób pracujących z dziećmi.

8.3 W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

W 2024 roku przeprowadzono 41 kontroli z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym 5 w powiatach i 1 w samorządzie województwa. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, nieprawidłowości oraz uchybienia dotyczące m.in. braku:

- realizowania zadań wynikających z Krajowego/Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 i 2024,
- zapewnienia osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- dokumentowania działań podejmowanych w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Ponadto przeprowadzono 3 kontrole z zakresu świadczeń rodzinnych, w wyniku których nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

PODSUMOWANIE:

W przypadku kontroli realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej zmiany w przepisach prawa wprowadzone obowiązującą od 22 czerwca 2023 r. ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej pozwoliły na zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w rodzinach doświadczających przemocy, w szczególności nakierowanych na odpowiedzialność osób stosujących przemoc. Ponadto w odniesieniu do działalności zespołów interdyscyplinarnych zmiana przepisów zapewniła obowiązkowe szkolenia, także dla grup diagnostyczno-pomocowych realizowane przez samorząd województwa. Zasadne jest zwiększenie ilości prowadzonych kampanii społecznych oraz wspieranie rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej poprzez podejmowanie różnego rodzaju działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do rodzin biologicznych jak i zastępczych. W przypadku infrastruktury instytucji działających na rzecz rodzin – wskazane zwiększenie liczby punktów konsultacyjnych świadczących specjalistyczne poradnictwo, liczby ośrodków interwencji kryzysowej oraz ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

9.1 ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

Infrastrukturę oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie województwa zachodniopomorskiego tworzą ośrodki wsparcia typu dziennego o zasięgu gminnym lub powiatowym, których podstawowym zadaniem jest podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia.

Celem funkcjonowania takiej placówki jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym intelektualnie lub chorym psychicznie oraz ich rodzinom możliwości aktywnego i dającego zadowolenie życia oraz poczucia więzi z ludźmi w warunkach bezpieczeństwa i akceptacji, bez konieczności zrywania więzów rodzinnych. Zadaniem ośrodka wsparcia jest opieka, prowadzenie rehabilitacji społecznej oraz usprawnianie funkcjonowania jego domowników, w oparciu o indywidualny program postępowania wspierająco-aktywizującego. Zakres świadczonych usług oraz kwalifikacje osób zatrudnionych określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Na koniec 2024 r. w województwie funkcjonowało 49 ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, na ogólną liczbę miejsc 1.705, w tym 48 środowiskowych domów samopomocy (w Ocenie zasobów pomocy społecznej wskazano liczbę 42) oraz 1 klub samopomocy. Na dzień 31 grudnia 2024 r. ogółem liczba miejsc w środowiskowych domach samopomocy wyniosła 1.680, a klubów samopomocy 25.

W 2024 roku z usług środowiskowych domów samopomocy skorzystały łącznie 1.793 osoby, a z usług klubu samopomocy – 25 osób.

Tabela 12 Ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi z podziałem na organ prowadzący oraz liczbę miejsc w 2024 r.

Podmiot prowadzący	Liczba ośrodków	Liczba miejsc
<i>Samorząd gminny</i>	27	954
<i>Organizacje pozarządowe prowadzące ośrodki na zlecenie samorządu gminnego</i>	15	456
<i>Samorząd powiatowy</i>	3	145
<i>Organizacje pozarządowe prowadzące ośrodki na zlecenie samorządu powiatowego</i>	4	150
Razem	49	1.705

Źródło: Opracowanie własne, Oddział Pomocy Społecznej WZiPS.

Domy funkcjonujące na terenie województwa zachodniopomorskiego działają na podstawie zezwolenia Wojewody Zachodniopomorskiego wydanego na czas nieokreślony. Każdy z domów wpisany został do Rejestru domów pomocy społecznej.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonowało 38 domów pomocy społecznej (w Ocenie zasobów pomocy społecznej za rok 2024 dla województwa zachodniopomorskiego – 32 domy pomocy społecznej). W 2024 r. w stosunku do końca roku 2023 nie zmieniła się liczba domów i liczba miejsc w domach pomocy społecznej. Domy dysponowały 4.305 miejscami.

Tab. 13. Domy pomocy społecznej podzielone ze względu na organ prowadzący wraz ze wskazaniem liczby miejsc

<i>Podmiot prowadzący</i>	<i>Liczba domów</i>	<i>Liczba miejsc</i>
<i>Samorząd</i>	26	3.306
<i>Organizacje pozarządowe (prowadzące domy na zlecenie jst)</i>	6	563
<i>Organizacje pozarządowe (prowadzące domy bez zlecenia jst)</i>	5	354
<i>Podmiot gospodarczy</i>	1	82
Razem	38	4.305

Źródło: opracowanie własne.

Ustawodawca przewidział typy domów dostosowane do powodu, z którego osoba nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie i wymaga całodobowej opieki. Poniższa tabela obrazuje podział domów w województwie zachodniopomorskim ze względu na typ.

Tab. 14. Podział domów ze względu na typ oraz liczba miejsc.

<i>Typ domu</i>	<i>Liczba domów</i>	<i>Liczba miejsc</i>
<i>dla osób przewlekle somatycznie chorych</i>	14	1.254
<i>dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie</i>	4	349
<i>dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych</i>	8	1.063

<i>dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie</i>	3	327
<i>dla osób przewlekłe psychicznie chorych</i>	6	590
<i>dla osób przewlekłe psychicznie chorych i dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie</i>	3	722
Razem	38	4.305

Źródło: Opracowanie własne.

Niezależnie od typu, zadaniem domu jest zapewnienie mieszkańcom całodobowej opieki na poziomie obowiązujących standardów. Z powyższego zestawienia wynika, że największą grupę osób korzystających ze wsparcia instytucjonalnego jakim są domy pomocy społecznej stanowią osoby przewlekłe somatycznie chore oraz osoby w podeszłym wieku. Dla tej grupy osób zabezpieczono ponad 50% ogólnej liczby miejsc w domach pomocy społecznej. Osoby te stanowią również najliczniejszą grupę osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Na podstawie sprawozdania *MRiPS-05 Wybrane informacje o domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym, powiatowym i regionalnym oraz o placówkach całodobowej opieki prowadzonych w ramach działalności gospodarczej i statutowej za I-XII 2024 r.* oraz informacji przekazanych przez 6 domów pomocy społecznej prowadzonych nie na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego ustalono, że na dzień 31 grudnia 2024 r. w domach pomocy społecznej przebywało łącznie 4.112 mieszkańców.

W 2024 r. wzrosły koszty utrzymania w domach pomocy społecznej, co przekłada się na koszt pobytu mieszkańca. W dalszej perspektywie, rosnące koszty utrzymania mogą stanowić wyzwanie dla członków rodzin osób przebywających w domach pomocy społecznej oraz dla systemu pomocy społecznej, szczególnie w sytuacji rosnącej liczby osób starszych wymagających opieki całodobowej.

W 2024 r. domy pomocy społecznej nie świadczyły usług wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego lub w formie dziennej osobom pełnoletnim wymagającym wsparcia z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niebędącym mieszkańcami domu, przewidzianego na podstawie art. 55a ustawy o pomocy społecznej.

Od 1 stycznia 2024 r. domy pomocy społecznej prowadzą rejestr zgłoszeń o zdarzeniach nadzwyczajnych dotyczących mieszkańców domu, na podstawie art. 55c ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Zgłoszenia dotyczą wypadków, samouszkodzeń i obrażeń ciała, które zagrażają życiu lub zdrowiu mieszkańca.

9.3 PLACÓWKI ZAPEWNIAJĄCE CAŁODOBOWĄ OPIEKĘ OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM, PRZEWLEKLE CHORYM LUB OSOBOM W PODESZŁYM WIEKU

Zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku może być prowadzona po uzyskaniu zezwolenia wojewody.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonowało 25 placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym: 22 placówki prowadzone w ramach działalności gospodarczej i 3 w ramach działalności statutowej. Placówki dysponowały 1.141 miejscami. Podstawą ich funkcjonowania było zezwolenie Wojewody Zachodniopomorskiego wydane na czas nieokreślony. Każda z placówek wpisana została do Rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.

Zgodnie ze sprawozdaniem MRiPS-05 *Wybrane informacje o domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym, powiatowym i regionalnym oraz o placówkach całodobowej opieki prowadzonych w ramach działalności gospodarczej i statutowej za I-XII 2024 r. na dzień 31 grudnia 2024 r. w placówkach przebywało 1.010 mieszkańców (31 grudnia 2023 r. - 1.016 mieszkańców).*

W 2024 r. do Rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku nie zostały wpisane nowe placówki, nie zmieniła się również liczba miejsc w dotychczas funkcjonujących placówkach. Od 1 stycznia 2024 r. – zgodnie z art. 68aa ustawy o pomocy społecznej – placówki całodobowej opieki prowadzą rejestr zgłoszeń o zdarzeniach nadzwyczajnych dotyczących osób przebywających w placówce. Zgłoszenia dotyczą wypadków, samouszkodzeń i obrażeń ciała, które zagrażają życiu lub zdrowiu mieszkańca.

9.4 ZABEZPIECZENIE OSÓB BEZDOMNYCH

Według stanu na 31.12.2024 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdowało się 45 placówek zapewniających schronienie osobom bezdomnym, w tym:

- 24 schroniska dla osób bezdomnych dysponujących 809 miejscami,
- 1 schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, które dysponuje 110 miejscami,
- 9 noclegowni, które dysponują 261 miejscami,
- 11 ogrzewalni, które dysponują 151 miejscami.

Łącznie w województwie zapewnionych było 1.331 miejsc dla osób bezdomnych.

W nocy z 28/29 lutego 2024 r. odbyło się Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych. W przeprowadzenie badania zaangażowano pracowników policji, straży gminnej lub miejskiej, centrów zarządzania kryzysowego, pracowników ośrodków pomocy społecznej, pracowników placówek udzielających tymczasowego schronienia, pracowników organizacji pozarządowych,

wolontariuszy. Badanie zostało przeprowadzone we wszystkich placówkach tymczasowego schronienia, zakładach karnych, szpitalach, izbach wytrzeźwień itp. oraz miejscach niemieszkalnych (pustostany, dworce, altanki, śmietniki, parki, klatki schodowe itp.). Z osobami bezdomnymi przeprowadzono rozmowy i wypełniono kwestionariusze, na podstawie których sporządzono sprawozdanie w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Najważniejsze dane z Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych przeprowadzonego w nocy z 28 na 29 lutego 2024 r.:

- w województwie zachodniopomorskim liczba osób bezdomnych wynosiła ogółem 2.235 osób, w tym: 1.699 mężczyzn, 436 kobiet, 100 dzieci (dzieci przebywające z matkami w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz w schroniskach dla bezdomnych kobiet),
- z liczby 2.235 osób bezdomnych 1.121 osób przebywało w miastach powyżej 100 tys mieszkańców (w tym w Szczecinie - 841 osób),
- większość osób bezdomnych deklarowała długotrwałą bezdomność: od 2 lat do 5 lat (506 osób), od 5-10 lat (449 osób), od 10 do 20 lat – 419 osób, powyżej 20 lat - 165 osób.

Najwięcej osób ankietowanych przebywało w:

- schroniskach dla osób bezdomnych – 531,
- schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi – 110 osób,
- w zakładach karnych, aresztach śledczych – 93,
- noclegowniach – 196 osób,
- ogrzewalniach – 103 osoby,
- pustostanach – 589 osób,
- na ulicach, klatkach schodowych, dworcach – 262 osoby.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o pomocy społecznej funkcjonuje *Rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego miejsca schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach*. Przepisy zobowiązują gminy do przekazywania wojewodzie informacji o miejscach, w których udzielane jest tymczasowe schronienie osobom bezdomnym, w tym m.in.: miejsca, w których gmina udziela tymczasowego schronienia, danych identyfikacyjnych podmiotu prowadzącego placówkę, jeżeli podmiotem prowadzącym nie jest gmina zgłaszająca, oraz liczby miejsc w poszczególnych formach placówek.

Według stanu na 30 grudnia 2024 r. 114 gmin zgłosiło miejsca, gdzie udzielają tymczasowego schronienia. Do rejestru zgłoszono 1.651 miejsc, w tym w:

- schronisku dla osób bezdomnych – 998 miejsc,
- schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi – 234 miejsca,
- noclegowni – 274 miejsca,
- ogrzewalni – 145 miejsc.

15 gmin zgłosiło do rejestru, iż podpisały umowy z placówkami zapewniającymi schronienie osobom bezdomnym nie wskazując liczby miejsc z zaznaczeniem, że osoby bezdomne z terenu gminy będą kierowane do tych placówek według zaistniałych potrzeb. Duża część gmin

województwa zachodniopomorskiego zapewnia schronienie osobom bezdomnym w placówkach znajdujących się na terenie innych województw.

Wszelkie zmiany danych objętych rejestrem gmina zobowiązana jest zgłaszać w terminie 14 dni od dnia ich powstania. Wojewoda aktualizuje zgłoszone dane w rejestrze zamieszczonym na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie.

9.5 REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA

Działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jako uzupełniające do zadań pomocy społecznej prowadzą centra integracji społecznej oraz kluby integracji społecznej, funkcjonujące na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym i realizujące zadania z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej.

Centra realizują założenia zadeklarowane we wnioskach dotyczące reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Najczęściej pełnią funkcje społeczno-wychowawcze, terapeutyczne, socjalne, ekonomiczne. Osiągają założone cele dotyczące m.in. świadczenia pomocy osobom w trudnej sytuacji życiowej poprzez realizację indywidualnych programów integracji społecznej i zawodowej, wdrażania programów społecznych, organizowania działań doradczych i aktywizujących, wsparcia otoczenia społecznego. Starają się zmniejszyć ryzyko wykluczenia społecznego u osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy poprzez nabycie nowych kwalifikacji zawodowych, co pozwala na zwiększenie ich szans na przyszłe samodzielne znalezienie zatrudnienia i aktywne funkcjonowanie na rynku pracy. Dzięki wsparciu psychologicznemu pomagają osobom i ich rodzinom pokonać trudne sytuacje życiowe, których nie są w stanie przezwyciężyć samodzielnie. Na koniec roku 2024 w rejestrze centrów integracji społecznej Wojewody Zachodniopomorskiego widniało 12 centrów integracji społecznej.

W klubach integracji społecznej prowadzone są działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej. Organizowane są także prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, poradnictwo prawne i zawodowe, staże, działalność samopomocowa w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych. Na koniec 2024 roku do rejestru Wojewody Zachodniopomorskiego wpisane było 20 klubów integracji społecznej.

Infrastrukturę socjalną tworzą także zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej działające w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także przedsiębiorstwa społeczne, które uzyskują status na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej.

W grudniu 2024 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego działało 8 zakładów pracy chronionej i 10 zakładów aktywności zawodowej zatrudniające łącznie blisko 1732 osoby, w tym 1290 osób niepełnosprawnych. W 2024 roku w województwie zachodniopomorskim status przedsiębiorstwa społecznego uzyskały 34 jednostki.

PODSUMOWANIE:

Koncepcje aktywnej polityki społecznej zmierzające do promowania idei „praca zamiast zasiłku”, czyli przejścia od działań pomocowo-osłonowych do działań wspomagających zatrudnienie, znalazły odbicie również w polskich regulacjach prawnych. Zatrudnienie socjalne to forma pomocy osobom, które nie są w stanie zapewnić sobie podstawowych potrzeb życiowych. Odgrywa ono szczególną rolę w małych miejscowościach i terenach popegeerowskich, gdzie liczba osób z prawie dwudziestoletnim okresem bez pracy jest bardzo duża. Opierając się m.in. na analizie dokonanej przez samorząd województwa należy wskazać, że od dłuższego czasu metodą walki z tym zjawiskiem są wspólne działania podejmowane przez samorządy i partnerów z organizacji pozarządowych. Centra realizują reintegrację zawodową i społeczną poprzez świadczenie usług polegających na: kształceniu umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu, nabywaniu umiejętności zawodowych przez przyuczenie do zawodu, przekwalifikowaniu lub podwyższaniu kwalifikacji zawodowych, nauce planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, uczeniu umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

W klubach organizuje się i prowadzi m.in. programy zatrudnienia tymczasowego, które pomagają w znalezieniu pracy. KIS-y udzielają porad prawnych, doradzają w sprawach mieszkaniowych i socjalnych. Zadaniem klubów jest szybkie reagowanie na potrzeby lokalnego środowiska i szukanie rozwiązań dla wszystkich grup ryzyka.

Zakłady Aktywności Zawodowej, zatrudniające Osoby Niepełnosprawne o najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, pozwalają swoim pracownikom na zdobycie doświadczenia zawodowego. Doświadczenie to może im później pomóc w zatrudnieniu na otwartym rynku pracy.

W 2024 roku w stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost ogółu zatrudnionych w zakładach pracy chronionej i zakładach aktywności zawodowej działających na terenie województwa zachodniopomorskiego. Wzrost nastąpił także wśród osób niepełnosprawnych zatrudnionych w ww. podmiotach. Nowym elementem systemu zatrudnienia osób niepełnosprawnych są bez wątpienia Zakłady Aktywności Zawodowej, które otrzymują dotacje z PFRON na każdą zatrudnioną Osobę Niepełnosprawną. Ponadto ZAZ-y sprzedają swoje produkty i usługi, a zarobione środki przeznaczają na swoją dalszą działalność. Najczęściej są to usługi porządkowe, gastronomia i catering, usługi pralnicze, mała poligrafia oraz rzemiosło artystyczne. Kolejnym elementem systemu zatrudnienia osób niepełnosprawnych są podmioty ekonomii społecznej, które uzyskują status przedsiębiorstwa społecznego, nadawany w drodze decyzji administracyjnej przez właściwego wojewodę. Przedsiębiorstwa społeczne to specyficzny typ podmiotu gospodarczego, w działalności którego na pierwszy plan wysuwają się nie zyski i ich maksymalizacja, lecz cele społeczne, w tym reintegracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych. Przedsiębiorstwa społeczne działają pod postacią różnych form prawnych: spółdzielni socjalnych, stowarzyszeń, fundacji, spółek non-profit.

W 2024 roku w województwie zachodniopomorskim status przedsiębiorstwa społecznego uzyskały 34 jednostki.

Mieszkania treningowe i wspomagane są niepieniężną formą świadczenia z pomocy społecznej, przygotowującą, przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu, o ile nie wymagają usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki (art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej).

Mieszkania, o których mowa powyżej, powinny spełniać minimalne standardy usług i minimalne standardy pomieszczeń, w zakresie odpowiedniej powierzchni użytkowej, warunków mieszkalnych i sanitarnych oraz wyposażenia, określone w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 roku w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych. Podmioty prowadzące mieszkania treningowe lub wspomagane zobowiązane są na ich dostosowanie do wymagań określonych w rozporządzeniu nie później niż do dnia 31 grudnia 2025 r.

Wojewoda właściwy ze względu na miejsce położenia mieszkania prowadzi rejestr mieszkań treningowych i wspomaganych prowadzonych przez gminę, powiat lub na ich zlecenie, w celu usprawnienia udzielania świadczeń z pomocy społecznej oraz upowszechnienia informacji o prowadzonych mieszkaniach treningowych i wspomaganych. Zgłoszenia (w tym również zgłoszenie zmian) do rejestru dokonuje podmiot prowadzący mieszkanie treningowe lub wspomagane w terminie 14 dni od dnia ich powstania. Rejestr jest jawny, a dane w nim zawarte udostępnia się na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego (art. 22 pkt 4, art. 53 ust. 16-21 ustawy).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r., do rejestru zgłoszone były łącznie 82 mieszkania, w tym 41 mieszkań treningowych i 41 mieszkań wspomaganych. Mieszkania zapewniały w sumie 306 miejsc, w tym 160 miejsc w mieszkaniach wspomaganych i 146 w mieszkaniach treningowych.

Tabela Mieszkania treningowe i wspomagane zgłoszone do rejestru wojewody - województwo zachodniopomorskie – stan na dzień 31 grudnia 2024 r.

	Liczba mieszkań	Liczba miejsc
Mieszkania treningowe	41	146
Mieszkania wspomagane	41	160
Razem	82	306

Źródło: Opracowanie własne, Oddział Pomocy Społecznej WZiPS

Oprócz ww. rejestru, wojewoda publikuje na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego listę mieszkań treningowych i wspomaganych prowadzonych przez organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 tej ustawy, z wyłączeniem trybu określonego w art. 25 ustawy o pomocy społecznej.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. na ww. liście ujętych było 10 mieszkań, w tym 3 mieszkania treningowe i 7 mieszkań wspomaganych, zapewniających w sumie 48 miejsc.

Tabela Zgłoszone na listę mieszkania treningowe i wspomagane prowadzone przez organizacje pozarządowe i inne podmioty (nie na zlecenie gminy/powiatu) – województwo zachodniopomorskie – stan na dzień 31 grudnia 2024 r.

	Liczba mieszkań	Liczba miejsc
Mieszkania treningowe	3	15
Mieszkania wspomagane	7	33
Razem	10	48

Źródło: Opracowanie własne, Oddział Pomocy Społecznej WZiPS

10 ZATRUDNIENIE W JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ

W jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na poziomie gmin i powiatów województwa zachodniopomorskiego w 2024 r. zatrudnionych było 7.116 osób (w OZPS wskazano 7.128 osób), w tym:

- w powiatowych centrach pomocy rodzinie – 502 osoby,
- w ośrodkach pomocy społecznej – 2.649 osób,
- w centrum usług społecznych – 454 osoby,
- w domach pomocy społecznej – 2.627 osób,
- w placówkach specjalistycznego poradnictwa – 3 osoby,
- w ośrodkach interwencji kryzysowej – 8 osób,
- w ośrodkach wsparcia ogółem – 873 osoby.⁶

Zauważalny jest wzrost liczby osób zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na poziomie gminnym i powiatowym (w 2023 r. zatrudnionych było 6.998 osób).

Na poziomie województwa zachodniopomorskiego w 2024 r. zatrudnione były 104 osoby, w tym:

- w regionalnym ośrodku polityki społecznej – 66 osób,
- w służbach wojewody realizujących zadania pomocy społecznej – 23 osoby, w tym 10 inspektorów do spraw w zakresie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej,
- w służbach wojewody realizujących zadania z zakresu wpierania rodziny i pieczy zastępczej oraz z przeciwdziałania przemocy domowej – 15 osób, w tym 9 inspektorów do spraw kontroli w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej i 6 inspektorów do spraw nadzoru i kontroli w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Najliczniejszą grupę pracowników służb społecznych stanowili pracownicy ośrodków pomocy społecznej, realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej na poziomie gminy.

W 106 ośrodkach pomocy społecznej, w 2024 r. zatrudnionych było 2.649 osób, w tym 758 pracowników socjalnych na 755,13 etatach. Natomiast w centrach usług społecznych, realizujących m.in. zadania ww. zakresie, zatrudniano 454 osoby, w tym 117 pracowników socjalnych na 116,25 etatach. Łącznie w ww. jednostkach organizacyjnych, realizujących zadania z pomocy społecznej na poziomie gminy, zatrudniano 3.103 osoby, w tym 875 pracowników socjalnych na 871,38 etatach.

⁶Źródło: MRiPS-06 Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej. za I-XII 2024 r.

Analiza powyższych danych uwidacznia spadek ogólnej liczby zatrudnienia w ww. jednostkach, w stosunku do 2023 r., w którym to łącznie zatrudniano 3.141 osób. Jednocześnie, w odniesieniu do 2023 r. odnotowano wzrost zatrudnienia pracowników socjalnych o 3 osoby.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej *ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących*. Ponadto na podstawie art. 110 ust. 12 ww. ustawy *ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych*.

W wyniku analizy sprawozdania MRiPS-06 za 2024 r., przekazanego za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS) oraz „Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024 dla Województwa Zachodniopomorskiego”⁷ stwierdzono, że w 9 ośrodkach pomocy społecznej gmin województwa zachodniopomorskiego, w 2024 r. było zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy mniej niż trzech pracowników socjalnych.

Z powyższego wynika, iż w 2024 r. zmalała liczba ośrodków pomocy społecznej, które nie spełniały wymogów określonych w art. 110 ust. 12 ustawy (w 2023 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego było 12 gmin, w których liczba pracowników socjalnych była niższa niż określona przepisem ustawy).

Na strukturę zatrudnienia w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia wpływ ma konieczność spełnienia standardów zatrudnienia określonych w obowiązujących przepisach prawa, np. rozporządzeniu w sprawie środowiskowych domów samopomocy i rozporządzeniu w sprawie domów pomocy społecznej⁸.

PODSUMOWANIE:

Z uzyskanych informacji wynika, iż zatrudnianie mniejszej niż ustawowo wymagana, liczby pracowników socjalnych jest wynikiem braku osób chętnych do pracy w zawodzie. Czynnikiem determinującym taki stan jest wymóg posiadania wąsko określonych kwalifikacji, co ogranicza liczbę osób wchodzących na rynek pracy, które mogłyby być zatrudnione na stanowisku pracownika socjalnego. Z kolei, osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje rezygnują z zawodu z uwagi na frustrację, wypalenie zawodowe i brak zadowolenia z warunków pracy. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest niskie wynagrodzenie, brak wsparcia psychologicznego oraz delegowanie na pracowników socjalnych, dodatkowych obowiązków niezwiązanych z pracą socjalną i udzielaniem wsparcia z zakresu pomocy społecznej (np. praca administracyjna związana z wydawaniem decyzji, realizacja zadań należących do urzędów gmin, itp.).

W większości pracownicy socjalni odczuwają przeciążenie pracą, co jest powodowane nadmiarem środowisk objętych opieką i rozszerzającą się sprawozdawczością, a to z kolei

⁷Źródło: <https://rops.wzp.pl/ocena-zasobow-pomocy-spoecznej/ocena-zasobow-pomocy-spoecznej-za-2024-r>, (dostęp: 31.07.2025 r.)

⁸ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej.

powoduje zmniejszenie skuteczności oraz pogorszenie jakości ich pracy. Innym czynnikiem wpływającym na niedobory kadrowe jest zwiększenie obowiązków związanych z zadaniami realizowanymi na podstawie innych ustaw, bez równoczesnego zwiększenia zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej.

Rola pracowników socjalnych jest kluczowa dla funkcjonowania społeczeństwa, jednak często ich działania, wysiłek i zaangażowanie pozostają niedoceniane. Wykonywane przez nich zadania wymagają nie tylko wiedzy merytorycznej, ale także empatii, cierpliwości i umiejętności interpersonalnych. Jednak, mimo istotnej roli jaką pełnią, często spotykają się z brakiem uznania ze strony społeczeństwa. Nierzadko stają się obiektami agresywnych zachowań ze strony klientów (np. donosy, pomówienia, krzyki, wyzwiska, czy groźby), co może prowadzić do znacznego stresu i poczucia zagrożenia.

Braki kadrowe w pomocy społecznej stają się poważnym problemem, który wpływa na zdolność systemu do efektywnego działania. Szansą na częściowe rozwiązanie powyższych problemów może stać się zwiększenie przez samorządy środków finansowych dla ośrodków pomocy społecznej, z przeznaczeniem na zatrudnienie odpowiedniej lub większej niż ustawowa liczby pracowników socjalnych. Dodatkowym rozwiązaniem, w obliczu coraz mniejszej liczby kandydatów na studia, może okazać się poszerzenie katalogu kierunków studiów, które dadzą uprawnienia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego. Ponadto stały wzrost wynagrodzeń tej grupy zawodowej, może skutkować zwiększeniem zainteresowania wśród młodych ludzi, którzy stają przed wyborem kierunku edukacji i drogi zawodowej, zmniejszeniem bieżącego deficytu zatrudnienia i zniwelowaniem ogólnego braku satysfakcji u osób, które aktualnie wykonują zawód pracownika socjalnego.

Niemniej jednak, rok 2024 okazał się przełomowy dla pracowników socjalnych, przynosząc znaczące zmiany w zakresie ich wynagrodzeń. Uchwałą Nr 62 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. został ogłoszony rządowy program „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024–2027”. Przewiduje on, że pracownicy zatrudnieni w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej, będą otrzymywać w okresie od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2027 r. dodatki motywacyjne do wynagrodzenia w wysokości 1000 zł brutto miesięcznie, co z pewnością pozwoli w pewnym stopniu docenić trud ich pracy i zmniejszyć ryzyko odpływu wykwalifikowanej kadry do innych sektorów.

11.1 FINANSOWANIE DOMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Mieszkańcy, którzy zostali przyjęci do domu pomocy społecznej przed 1 stycznia 2004 r., objęci są dotacją celową pokrywaną ze środków budżetu państwa. Wysokość tej dotacji według planu budżetowego na 2024 r. wynosiła 38.381.000 zł, przy uwzględnieniu średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji w wysokości 3.706,16 zł i przyjętych do planu 863 mieszkańców dotowanych.

W 2024 r. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przyznało dwukrotnie dodatkowe środki z rezerwy budżetowej w wysokości: 18.810.528,86 zł, (z czego: 18.301.524,28 zł dla powiatów oraz 509.004,58 zł dla gmin) oraz 33.653 zł (całość dla powiatów). Były one przeznaczone na dofinansowanie wypłaty dodatków motywacyjnych dla pracowników zatrudnionych w domach pomocy społecznej w kwocie 1.000 zł miesięcznie na pracownika – na podstawie rządowego Programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”. Dofinansowanie obejmowało okres od lipca do grudnia 2024 r., zgodnie z Uchwałą nr 62 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia ww. Programu.

Powyższe dodatkowe dotacje otrzymało w naszym województwie 17 powiatów, prowadzących 31 domów pomocy społecznej oraz gmina Miasto Koszalin na jeden dom pomocy społecznej.

Łącznie na dofinansowanie działalności bieżącej domów pomocy społecznej w 2024 r. przeznaczono kwotę 57.225.182 zł. Wywarło ono pozytywny wpływ na sytuację finansową tych jednostek oraz było o 2 mln zł wyższe niż w roku ubiegłym.

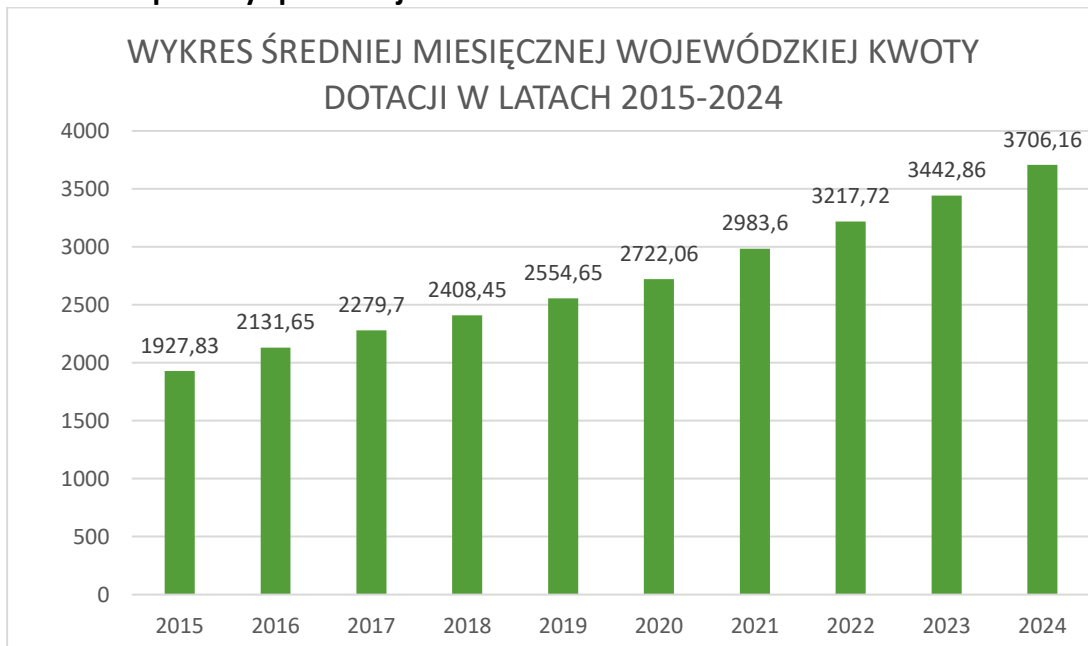
Tabela 15 Analiza wzrostu wartości średniej wojewódzkiej wysokości dotacji w domach pomocy społecznej

Rok	Liczba mieszkańców dotowanych	Budżet wg ustawy budżetowej w zł	Budżet po zmianach w zł	Zwiększenie budżetu w %	Wysokość średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji w zł
2015	1.642	37.986.000	38.561.387	1,51	1.927,83
2016	1.485	37.986.000	39.285.000	3,42	2.131,65
2017	1.403	38.381.000	39.162.525	2,04	2.279,70
2018	1.328	38.381.000	39.162.525	2,04	2.408,45
2019	1.252	38.381.000	41.016.100	6,87	2.554,65
2020	1.175	38.381.000	44.358.628	15,60	2.722,06

2021	1.072	38.381.000	40.915.132	6,60	2.983,60
2022	994	38.381.000	39.813.511	3,80	3.217,72
2023	929	38.381.000	55.204.012	43,8	3.442,86
2024	863	38.381.000	57.225.182	49,1	3.706,16

Źródło: Sprawozdania jednorazowe jednostek w CAS.

Wykres 5 Kształtowanie się w latach wartości średniej wojewódzkiej wysokości dotacji w domach pomocy społecznej

Źródło: Sprawozdania jednorazowe jednostek w CAS

PODSUMOWANIE:

Wysokość średniej wojewódzkiej kwoty dotacji z budżetu państwa w domach pomocy społecznej jest związana z limitem środków, jaki na każdy rok określa dla województw ustawa budżetowa.

W 2024 r. plan dotacji w budżetach wojewodów został ustalony na poziomie ustawy budżetowej z lat 2017-2023 r., co w związku ze zmniejszającą się liczbą mieszkańców dotowanych, oznacza dalszy wzrost dotacji na jednego mieszkańca.

Z kolei kwota średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej w 2024 r. wynosiła 6.555,10 zł. W porównaniu z ubiegłym rokiem budżetowym kwota ta wzrosła ok. 18% (średni koszt w roku 2023 r. wynosił 5.571,86 zł). W skali województwa, koszty utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej cechują się dużym zróżnicowaniem.

Najwyższy koszt w 2024 r. występował w Domu Pomocy Społecznej w Modrzewcu – powiat świdwiński i wynosił 7.502,50 zł. Najniższy natomiast odnotowano w Domu Pomocy Społecznej w Białogardzie powiat białogardzki: 5.577,40 zł.

Wysokość dotacji według planu budżetowego na 2024 r. wynosiła 47.328.000 zł. Średnia miesięczna wojewódzka kwota dotacji wyniosła 2.250,40 zł na uczestnika ośrodka wsparcia, dodatkowe zwiększenie dotacji o 30 % wyniosło 675,12 zł na uczestnika ze spektrum autyzmu/niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz 776,00 zł na uczestnika klubu samopomocy. W trakcie roku plan budżetowy został zwiększony o rezerwy budżetowe w całkowitej wysokości 3.531.995 zł. Łącznie na dofinansowanie działalności bieżącej ośrodków wsparcia w 2024 r. przeznaczono kwotę 53.067.880 zł.

W ramach dotacji sfinansowano m.in. wynagrodzenia dla pracowników, opłaty stałe, zakup materiałów dydaktycznych, materiałów do terapii zajęciowej, doposażenia, zakup żywności, koszty transportu i inne wydatki bieżące, a także koszty związane z uzyskaniem standardów.

Środki finansowe przekazano do 6 powiatów, 3 miast na prawach powiatu i 34 gmin. Dotacja została wykorzystana na pokrycie kosztów działalności 42 środowiskowych domów samopomocy o zasięgu gminnym, 6 powiatowych ośrodków wsparcia, powiatowego klubu samopomocy w Policach (25 miejsc).

Poza środkami, pochodzącymi z ustawy budżetowej jednostki samorządowe otrzymały środki w kwocie 5.560.481 zł, z tego środki wydatkowane stanowiły kwotę 5.538.671 zł, z przeznaczeniem na sfinansowanie podwyższonej dotacji dla uczestników środowiskowych domów samopomocy na podstawie art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, w związku z realizacją programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” ustanowionego uchwałą Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r., zmienioną uchwałą 189 Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2021 r. Środki finansowe na powyższy cel przekazano do 3 miast na prawach powiatu, 31 gmin oraz 5 powiatów. Dotacja przeznaczona była dla 37 środowiskowych domów samopomocy i 6 powiatowych ośrodków wsparcia. Dotacja została wykorzystana między innymi na: wynagrodzenia pracowników, zakup wyposażenia, materiałów lub sprzętu niezbędnego do pracy z uczestnikami.

Przyczyną niewykorzystania środków (w tym rezerw celowych) był m.in.: brak pełnego wykorzystania istniejących oraz nowo uruchamianych miejsc, późniejsze niż planowano uruchomienie nowych miejsc, a także oszczędności powstałe w trakcie bieżącej działalności ośrodka.

W 2024 r. na rozwój sieci ośrodków wsparcia zostały przyznane środki z rezerwy celowej poz. 25 w kwocie 2.196.596,00 zł, z czego wykorzystano środki w kwocie 2.172.931,00 zł.

Środki zostały przekazane na:

- utworzenie 4 nowych miejsc (w tym 4 miejsca dla uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi) w środowiskowym domu samopomocy w Gminie Goleniów w kwocie 35.106 zł,
- utworzenie 2 nowych miejsc (w tym 2 miejsca dla uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi) w środowiskowym domu samopomocy w Gminie Krzęcin w kwocie 17.553 zł,
- utworzenie 2 nowych miejsc (w tym 2 miejsca dla uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi) w środowiskowym domu samopomocy w Gminie Police w kwocie 17.553 zł,
- poprawę standardów (środki inwestycyjne, na remonty, wyposażenie) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Gminie Szczecinek, w kwocie 440.707 zł,

- poprawę standardów (środki inwestycyjne, na remonty, wyposażenie) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Gminie Miasto Szczecin w kwocie 368.000 zł,
- poprawę standardów (środki na remonty, wyposażenie) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Gminie Chojna, w kwocie 150.000 zł,
- poprawę standardów (środki inwestycyjne, na remonty, wyposażenie) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Gminie Przybiernów, w kwocie 520.000 zł,
- poprawę standardów (środki inwestycyjne, wyposażenie) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Gminie Dębno, w kwocie 37.000 zł,
- poprawę standardów (środki na remonty) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Gminie Miasto Sławno, w kwocie 123.500 zł,
- poprawę standardów (środki inwestycyjne, na remonty, wyposażenie) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Gminie Recz, w kwocie 43.000 zł,
- poprawę standardów (środki na remonty, wyposażenie) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Gminie Łobez, w kwocie 40.000 zł,
- poprawę standardów (środki na remonty) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Gminie Choszczno, w kwocie 172.874 zł,
- poprawę standardów (środki na wyposażenie) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Gminie Goleniów, w kwocie 21.845.000 zł,
- poprawę standardów (środki na remonty) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Gminie Barlinek, w kwocie 30.000 zł,
- poprawę standardów (środki na remonty) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Gminie Wałcz, w kwocie 74.412 zł,
- poprawę standardów (środki na remonty, wyposażenie) w Powiatowym Ośrodku Wsparcia w Powiecie Białogardzkim, w kwocie 89.037 zł,
- poprawę standardów (środki na wyposażenie) w Powiatowym Ośrodku Wsparcia w Powiecie Polickim, w kwocie 15.000 zł,

Środki dotacji nie wykorzystano z powodu m.in.:

- wydatki były mniejsze niż planowano (Gmina Barlinek, Gmina Przybiernów, Gmina Recz, Miasto Szczecin, Miasto Wałcz, Powiat Białogardzki, Powiat Policki)
- Gmina Goleniów nie wykorzystała całej przyznanej kwoty tj. z 56.951 zł wykorzystano 44.574 zł (brak pełnego wykorzystania nowo uruchamianych miejsc),
- Gmina Police nie wykorzystała całej przyznanej kwoty tj. z 17.553,00 zł wykorzystano 11.702,00 zł (brak pełnego wykorzystania nowo uruchamianych miejsc),

Na wypłatę dodatków w wysokości 400 zł miesięcznie dla pracowników socjalnych realizujących pracę socjalną w środowisku w 2024 r. pozyskano kwotę 11.289 zł dla jednej gminy i dla dwóch powiatów, z czego jednostki samorządowe wykorzystały 10.929 zł.

Na wypłatę dodatków motywacyjnych w wysokości 1.000 zł miesięcznie dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w związku z rządowym programem Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027” pozyskano kwotę w wysokości 3.113.475 zł, z czego jednostki samorządowe wykorzystały 2.904.113 zł.

11.3 DOFINANSOWANIE TWORZENIA MIESZKAŃ CHRONIONYCH ORAZ DOMÓW DLA MATEK Z MAŁOLETNIMI DZIEĆMI I KOBIET W CIĄŻY

Cel działania: udzielanie wsparcia, o którym mowa w art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej dla osób legitymujących się orzeczeniami o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Grupa docelowa: osoby niepełnosprawne ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub stopniem umiarkowanym. Podmioty realizujące: samorządy powiatowe lub gminne. Starosta Powiatu Polickiego złożył wniosek na dofinansowanie zadania określonego w art. 19 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej z budżetu państwa w zakresie doposażenia istniejącego domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, zgodnie z działaniem 1.4. Rozwój sieci domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, wynikającym z Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” przyjęty uchwałą Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r., zmienioną uchwałą nr 189 Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2021 r. Całość zadania wyniosła 40.000 zł, w tym 8.000 zł środki własne Powiatu. Dotacja została wykorzystana w 100%. Środki wykorzystano między innymi na zapewnienie matkom i ich dzieciom właściwych standardów w istniejącym Domu.

PODSUMOWANIE:

Mieszkania chronione pełnią bardzo ważną rolę w systemie wsparcia i opieki osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych, niesamodzielnych. Placówki te wypełniają lukę między całodobową opieką instytucjonalną a opieką środowiskową. Są to miejsca niezwykle ważne i potrzebne, dzięki którym osoby starsze i niepełnosprawne mają szansę na usamodzielnienie się i powrót do życia w społeczeństwie.

12 PROGRAMY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPIERANIA RODZINY

12.1 „POKONAĆ BEZDOMNOŚĆ. PROGRAM POMOCY OSOBOM BEZDOMNYM”

„Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”, edycja 2024, realizowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, miał za zadanie wsparcie finansowe projektów z zakresu pomocy społecznej skierowanych do osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. Przyznawane w ramach Programu dotacje miały charakter uzupełniający wobec ustawowych obowiązków samorządów gmin w zakresie przeciwdziałania bezdomności. Stanowiły one wsparcie działalności podmiotów uprawnionych, funkcjonujących w obszarze pomocy społecznej. Program był swego rodzaju instrumentem motywującym do wdrażania nowych metod pracy socjalnej z osobami bezdomnymi, a także programów aktywizacji społecznej i zawodowej tych osób oraz rozwijania różnych form wsparcia mieszkaniowego. Głównym jego celem było inspirowanie i wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności.

W ramach poszczególnych modułów Programu wyznaczone zostały następujące cele:

MODUŁ I: PROFILAKTYKA,

Cel szczegółowy: Zapobieganie bezdomności przez prowadzenie działań profilaktycznych.

MODUŁ II: WSPARCIE OSÓB BEZDOMNYCH,

Cel: Prowadzenie działań interwencyjnych i aktywizujących skierowanych do osób bezdomnych.

MODUŁ III: WSPARCIE POZAINSTYTUCJONALNE – ROZWIĄZANIA MIESZKANIOWE

Cel: Wsparcie podmiotów w dostosowaniu prowadzonych przez nie placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych do obowiązujących standardów.

Organizacje pozarządowe z województwa zachodniopomorskiego złożyły w 2024 roku 5 ofert. Dofinansowanie otrzymały 2 oferty, na prowadzenie działań interwencyjnych i aktywizujących skierowanych do osób bezdomnych, na łączną kwotę 375.948,80 zł:

- Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Koszalińskie - dotacja wyniosła 200.000,00 zł,
- Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej – dotacja wyniosła 175.94,80 zł.

W skali kraju dofinansowano 44 podmioty na łączną kwotę 5.465.601,75 zł.

12.2 WIELOLETNI RZĄDOWY PROGRAM „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU”

Zadanie realizowane było na podstawie uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028. Program zakładał wsparcie finansowe gmin ze środków budżetu państwa w realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym określonego w art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. na realizację zadania dożywiania dzieci i zapewnienie posiłku osobom tego pozbawionym – moduł I i II oraz organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zakresie realizacji zadań, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, tj. zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

W ramach modułów I i II program przewidywał udzielenie pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Za realizację zadań wynikających z modułów I i II programu odpowiadał Minister Rodziny i Polityki Społecznej. Moduł III dotyczy wzmocnienia opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie nauki w szkole. Realizacja ww. działań może być prowadzona w formie zakupu usług remontowo-adaptacyjnych służących poprawie standardu funkcjonowania stołówek szkolnych lub miejsc spożywania posiłków oraz niezbędnego wyposażenia kuchni w stołówkach szkolnych. Koordynatorem modułu III programu na szczeblu administracji rządowej był Minister Edukacji i Nauki.

Uczestnictwo gmin w programie jest dobrowolne. W województwie zachodniopomorskim w 2024 r. do programu przystąpiły wszystkie gminy (podpisały umowy o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadania własnego). Warunkiem otrzymania przez gminę dotacji z budżetu państwa w ramach programu było zagwarantowanie udziału środków własnych gminy w kwocie nie niższej niż 40% przewidywanych kosztów realizacji zadania.

W trakcie realizacji zadania przez poszczególne gminy, na uzasadniony pisemny wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wojewoda może wyrazić zgodę na zwiększenie dotacji,

z tym że udział środków własnych gminy nie może wynosić mniej niż 20% przewidywanych kosztów realizacji zadania. W 2024 r. Wojewoda wyraził zgodę na zmniejszenie udziału własnego w kosztach programu 65 gminom.

Ze środków przekazywanych w ramach programu gminy udzieliły wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 200% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy.

W ramach programu udzielano wsparcia w szczególności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym,
- w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Zgodnie z art. 8 ust.2 ustawy o pomocy społecznej, gmina może udzielać wsparcia w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności osobom spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 200% kryterium tylko w przypadku uchwalenia przez gminę stosownej uchwały wyznaczającej kryterium dochodowe do powyższego poziomu.

Program przewiduje również wsparcie gmin, które w szczególnie uzasadnionych przypadkach, udzielały pomocy, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, a odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola poinformuje ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka, o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku.

Warunkiem przyznania pomocy bez decyzji administracyjnej przyznającej posiłek oraz bez przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego jest przyjęcie przez gminę programu osłonowego, o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej.

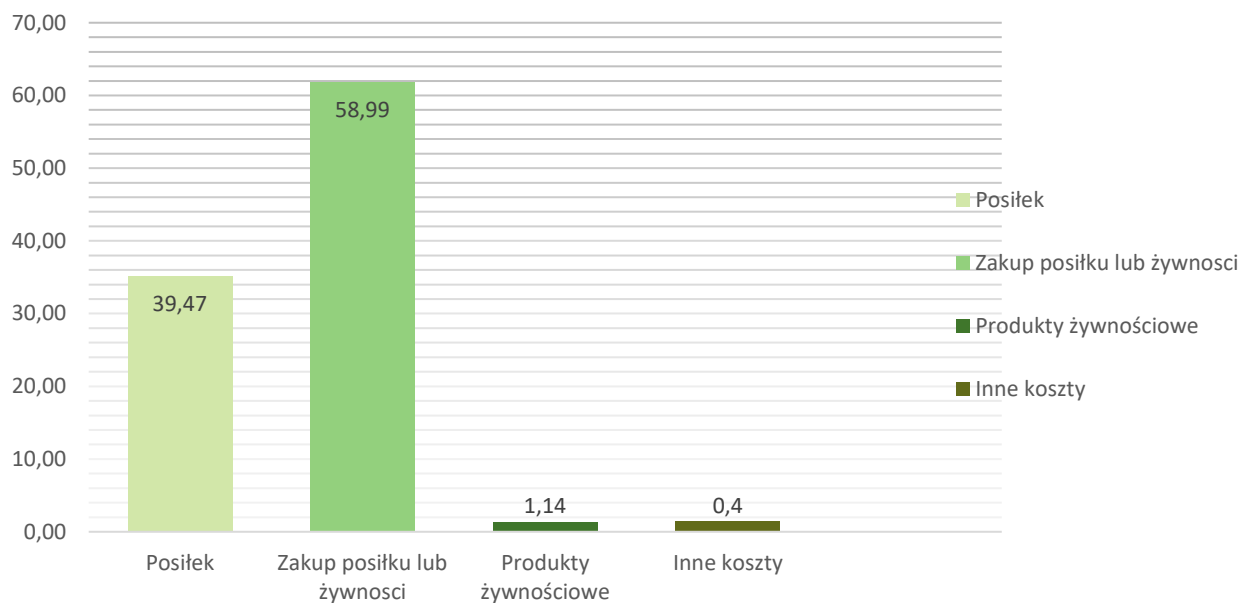
W 2024 roku wydatki na realizację programu „Posiłek w szkole i w domu” w województwie zachodniopomorskim wynosiły łącznie 34 956 005 zł, z czego 24 689 363 zł (70,63 %) stanowiły środki z dotacji, a 10 266 642 zł środki własne gmin (29,37%).

Wydatki poniesiono na:

- dożywianie w formie posiłku –13 796 976 zł (39,47% ogółu środków),
- zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności –20 618 965 zł (58,99%),
- świadczenie rzeczowe, w postaci produktów żywnościowych – 400 170 zł (1,147%),
- inne koszty – 139 894 zł (0,4%),

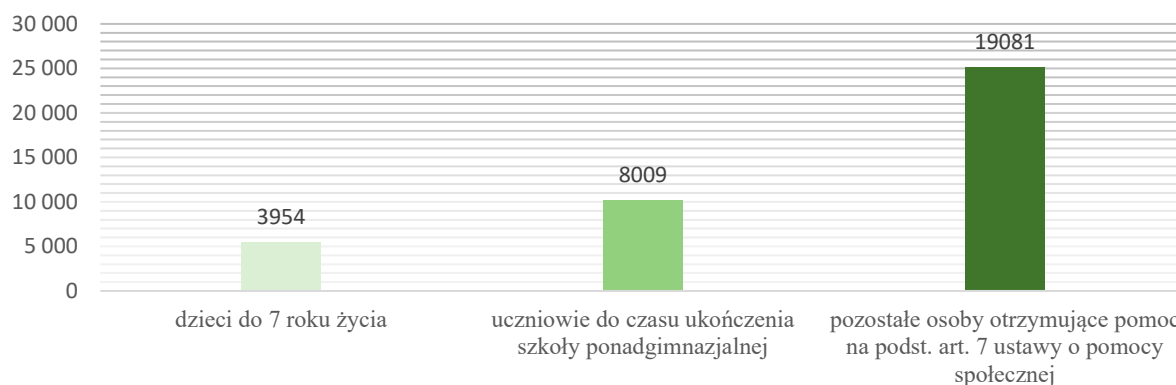
Dane dotyczące wartości środków finansowych wydatkowanych w ramach programu wg sprawozdania z realizacji programu „POSILĘK W SZKOLE I W DOMU” za 2024 r. publikowane w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS) różnią się od tych zawartych w dokumencie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2024 dla województwa zachodniopomorskiego.

Wykres 6 Struktura wydatków poniesionych na program w 2024 r. (w %)

Źródło: Sprawozdanie z realizacji programu „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU” za 2024 r. publikowane w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS).

Wykres 7 Liczba osób korzystających z programu z podziałem na poszczególne grupy adresatów

Źródło: Sprawozdanie z realizacji programu „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU” za 2024 r. publikowane w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS).

W 2024 roku z posiłku skorzystały 9.501 osób, co stanowi 30,74% wszystkich osób objętych programem. Udzielona pomoc obejmowała:

- pełen obiad – 4.493 osób,
- jedno danie gorące – 5.310 osób,
- mleko, bułki/kanapki – 19 osób.

Zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności przyznano w 2024 r. 13.080 osobom, a świadczenia w formie pomocy rzeczowej, w postaci produktów żywnościowych przyznano 310 osobom.

PODSUMOWANIE:

W 2024 r. programem objęto ogółem 30.908 osób (w 2023 r.- 34.411 osób), z czego 43,61% stanowili mieszkańcy z obszarów wiejskich. Największą grupą osób, tj. 19 081 korzystających z pomocy, były osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej, co stanowi 61,73% ogółu objętych programem.

Spadek liczby osób objętych programem o 3.503 (o 11,33 %) w stosunku do 2023 roku spowodowany jest procesem zwiększenia wysokości wynagrodzeń oraz świadczeń emerytalnych i udzielaniu pomocy rodzinom w postaci zwiększenia świadczenia w programie „800 plus”.

12.3 „OD ZALEŻNOŚCI KU SAMODZIELNOŚCI”

Na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 7a ustawy o pomocy społecznej minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego realizuje Program „Od zależności ku samodzielności”. Celem głównym programu jest umożliwienie osobom z zaburzeniami psychicznymi przezwycięzenie trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazły, której własnym staraniem, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości nie są w stanie samodzielnie pokonać.

W ramach Programu - edycja 2024 r. dofinansowanie otrzymały 3 projekty złożone przez podmioty z terenu województwa zachodniopomorskiego na łączną kwotę 178.811 zł. Były to:

- Stowarzyszenie Profilaktyki i Terapii „Młodzi-Młodym” w Koszalinie w kwocie 78.000 zł – na realizację spotkań terapeutycznych, warsztatów wyjazdowych oraz debat o zdrowiu psychicznym, w ramach projektu „Pod górkę do zdrowia – V edycja”,
- Miasto Szczecin w kwocie 66.000 zł – na realizację działań aktywizujących i rozwijających umiejętności społeczne osób z zaburzeniami psychicznymi, w ramach projektu „inkluAKCJA#2”,
- Gmina Recz w kwocie 34.811-zł – na realizację innowacyjnych sposobów pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, przyczyniających się do ich aktywizacji i usamodzielnienia, w ramach projektu „PRZYSTANEK EŚ”.

W skali kraju w ramach Programu - edycja 2024 r. środki finansowe w wysokości 3 mln zł zostały przyznane 46 podmiotom.

PODSUMOWANIE:

Programy zakładające wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi od lat cieszą się dużym zainteresowaniem podmiotów niepublicznych oraz jednostek samorządu terytorialnego. Spowodowane jest to z pewnością większym otwarciem społeczeństwa na ten rodzaj choroby i niepełnosprawności. Realizowane w tym zakresie projekty przyczyniają się znacząco do przeciwdziałania stygmatyzacji tej grupy osób, pomocy do ich wejścia w środowisko oraz wpływają na poszerzenie środowiskowej oferty wsparcia. Realizowane projekty często stanowią kolejną edycję wcześniejszych działań projektowych, co świadczy o dużym zapotrzebowaniu na wsparcie w tym zakresie.

12.4 PROGRAM WIELOLETNI „SENIOR+”

Program Wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025 adresowany jest do osób nieaktywnych zawodowo w wieku 60+. W Dziennym Domu „Senior+” lub Klubie „Senior+” można spędzić

8 lub 4 godziny dziennie, od poniedziałku do piątku. W placówkach znajdują się pomieszczenia m.in. do wspólnych spotkań, gotowania, ćwiczeń i relaksu. W Dziennym Domu „Senior+” zapewniony jest również ciepły posiłek. W 2024 r. na realizację Programu województwo zachodniopomorskie otrzymało w sumie kwotę 3.949.945,00 zł.

Jednostki samorządu terytorialnego na realizację Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 w roku 2024 otrzymały dofinansowanie w następującej wysokości:

W ramach modułu I

Tabela 16. Utworzenie i wyposażenie Dziennego Domu/ Klubu „Senior+”

Lp.	Gmina/ Powiat	Rodzaj placówki	Liczba miejsc	Kwota dotacji
1.	Koszalin (gmina miejska)	Dzienny Dom Senior+	30	400.000,00
2.	Nowogard (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	45	400.000,00
3.	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	15	400.000,00
4.	Krzęcin (gmina wiejska)	Klub Senior+	25	133.531,00
5.	Pełczyce (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	15	169.996,00
6.	Człopa (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	20	170.000,00
7.	Banie (gmina wiejska)	Klub Senior+	20	170.000,00
Razem:			170	1.843.527,00 zł

Źródło: Wyniki naboru ofert w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 Edycja 2024.

Ostatecznie z dofinansowania na zadanie polegające na utworzeniu i wyposażeniu placówki „Senior+” skorzystały: Miasto Koszalin, Gmina Złocieniec oraz Gmina Pełczyce.

W ramach modułu II

Tabela 17. Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu/ Klubu „Senior+” (powstałych w latach poprzednich)

Lp.	Gmina/ Powiat	Rodzaj placówki	Liczba miejsc	Kwota dotacji
1.	Ustronie Morskie (gmina wiejska)	Klub Senior+	30	61.786,00
2.	Szczecinek (gmina wiejska)	Klub Senior+	15	30.960,00
3.	Borne Sulinowo (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	20	41.280,00
4.	Świdwin (gmina miejska)	Klub Senior+	15	30.788,00
5.	Świdwin (gmina wiejska)	Klub Senior+	15	29.160,00
6.	Sianów (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	30	123.840,00
7.	Koszalin (gmina miejska)	Dzienny Dom Senior+	30	116.640,00
8.	Koszalin (gmina miejska)	Klub Senior+	20	38.880,00
9.	Gryfino (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	22	85.536,00
10.	Będzino (gmina wiejska)	Klub Senior+	25	51.600,00
11.	Będzino (gmina wiejska)	Dzienny Dom Senior+	20	82.560,00
12.	Sianów (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	15	32.760,00
13.	Mielno (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	15	61.920,00
14.	Stargard (gmina miejska)	Klub Senior+	50	46.956,00
15.	Biały Bór (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	15	30.960,00
16.	Biały Bór (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	15	30.960,00

17.	Darłowo (gmina wiejska)	Dzienny Dom Senior+	24	99.072,00
18.	Polanów (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	20	41.280,00
19.	Biesiekierz (gmina wiejska)	Klub Senior+	25	51.600,00
20.	Świdwin (gmina wiejska)	Klub Senior+	15	29.160,00
21.	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	15	58.320,00
22.	Powiat Policki	Dzienny Dom Senior+	30	131.040,00
23.	Krzęcin (gmina wiejska)	Klub Senior+	25	51.721,00
24.	Dębno (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	25	103.200,00
25.	Kołobrzeg (gmina miejska)	Klub Senior+	50	97.200,00
26.	Kołobrzeg (gmina miejska)	Klub Senior+	50	97.200,00
27.	Nowogródek Pomorski (gmina wiejska)	Dzienny Dom Senior+	20	82.560,00
28.	Stargard (gmina miejska)	Dzienny Dom Senior+	20	82.560,00
29.	Świdwin (gmina wiejska)	Klub Senior+	15	29.160,00
30.	Międzyzdroje (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	15	30.960,00
31.	Choszczno (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	30	31.119,00
32.	Czaplinek (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	20	38.880,00
33.	Maszewo (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	15	30.960,00
34.	Szczecinek (gmina wiejska)	Klub Senior+	15	30.960,00
35.	Szczecinek (gmina wiejska)	Klub Senior+	15	30.960,00
36.	Barwice (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	15	30.960,00
37.	Szczecinek (gmina wiejska)	Klub Senior+	15	30.960,00
Razem:			826	2.106.418,00 zł

Źródło: Wyniki naboru ofert w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 Edycja 2024

W 37 funkcjonujących placówkach „Senior+” dostępnych dla seniorów było w sumie 826 miejsc. W trzech nowopowstałych placówkach „Senior+” powstało kolejnych 60 miejsc.

Po roku 2024 w sumie dostępnych dla seniorów było 1 386 miejsc w 57 placówkach, co stanowi wzrost tej liczby w porównaniu do roku 2023 o 4,53%.

W ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 oraz Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025, seniorom udostępniana była/ jest infrastruktura pozwalająca na aktywne spędzanie wolnego czasu. Działalność Dziennego Domu/ Klubu „Senior+” polega na motywowaniu, aktywizowaniu i zaangażowaniu seniorów w działania samopomocowe oraz włączaniu ich w życie społeczności lokalnych. Zapewnienie seniorom wsparcia oraz pomocy adekwatnej do potrzeb wynikających z wieku, stanu zdrowia, wpływa na poprawę jakości ich życia oraz na promocję aktywnego starzenia się. Minimalny standard zatrudnienia w Dziennym Domu „Senior+” to co najmniej 1 pracownik na 15 seniorów oraz fizjoterapeuta lub terapeuta zajęciowy, natomiast w Klubie „Senior+” to jeden pracownik oraz specjalista. Dodatkowo, w zależności od potrzeb, w ośrodku mogą być zatrudnieni inni specjaliści.

PODSUMOWANIE:

Wobec postępującego procesu starzenia się naszego społeczeństwa należy zauważyć, że dzięki wsparciu finansowemu z Programu, sukcesywnie zwiększa się dostępność do usług społecznych dla osób starszych oraz poprawia się komfort ich życia. Seniorzy korzystający z zajęć w Dziennych Domach „Senior+” i Klubach „Senior+” otrzymują opiekę, wsparcie oraz ciekawą

ofercie spędzenia czasu, usprawniają swoją aktywność ruchową i kondycję psychofizyczną. Istotny jest fakt, że coraz więcej osób starszych jest aktywnych społecznie, a także realizuje się jako wolontariusze w akcjach charytatywnych. Dzięki temu osoby nie czują się samotne, czują się potrzebne i są postrzegane w lokalnym środowisku jako osoby, na których wsparcie można liczyć. Reasumując, Program przynosi założone rezultaty oraz odpowiada na faktyczne potrzeby lokalnych społeczności.

12.5 PROGRAM KORPUS WSPARCIA SENIORÓW

Program był odpowiedzią na wyzwania, jakie stawiają przed Polską zachodzące procesy demograficzne oraz jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnym ze względu na wiek oraz stanu zdrowia.

Usługa wsparcia na rzecz seniorów w wieku 60 lat i więcej, obejmowała swoim zakresem wsparcie społeczne, wsparcie psychologiczne, ułatwienie dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej, wsparcie w czynnościach dnia codziennego oraz zapewnienie bezpiecznego funkcjonowania seniorów w ich miejscu zamieszkania.

W ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w roku 2024 przyznano środki w wysokości 2.960.528,00 zł, a gminy faktycznie wydatkowały środki w wysokości 1.742.901,96 zł.

Realizacja programu obejmowała swoim zakresem dwa moduły:

- Moduł I, wspierający gminy w zakresie rozwoju działań samopomocowych poprzez uruchomienie i utrzymanie usług opiekuńczych świadczonych w formule usług sąsiedzkich.
- Moduł II, wspierający gminy w realizacji usług opiekuńczych poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość” mającej na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwość samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych.

Na realizację Modułu I w 2024 r. dla 45 gmin województwa zachodniopomorskiego przyznano 1.496.065,00 zł, z czego 30 gmin wydatkowało środki w kwocie 539.961,71 zł.

Uruchomiono 155 środowisk pomocy sąsiedzkiej i opieką w postaci usług sąsiedzkich zostały objęte 182 osoby w wieku 60 lat i więcej. W ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w roku 2024 zatrudniono 132 sąsiadów-opiekunów by realizować założenia Modułu I.

Na realizację Modułu II w 2024 r. dla 48 gmin województwa zachodniopomorskiego zostały przyznane środki w kwocie 1.464.323,00 zł, z czego 47 gmin wydatkowało środki w kwocie 1.202.940,25 zł.

Programem w ramach Modułu II zostały objęte 2.743 osoby, z czego 906 osób w 2024 r. brało udział po raz pierwszy. Wśród objętych opieką w roku 2024 były 1.592 osoby powyżej 75 roku życia, 1.492 osoby samotne, natomiast mieszkających z bliskimi którzy nie są w stanie zapewnić wystarczającego wsparcia było 772 osób.

Środki z dotacji celowej wykorzystane zostały w wysokości 1.742.901,96 zł, co stanowi 58,87 % przyznanych dla województwa środków. Wydatki ze środków Funduszu wykorzystane były w 47 gminach, w tym: w 7 gminach miejskich, 15 gminach wiejskich i 25 miejsko-wiejskich. Najwięcej osób, które korzystały z programu pochodziło z Miasta Szczecin – 390, następnie z Miasta Kołobrzeg - 250, z Miasta Stargard – 153, z Miasta i Gminy Borne Sulinowo - 120,

z Miasta i Gminy Trzebiatów – 117, z Miasta i Gminy Gryfino – 105, z Miasta i Gminy Drawsko Pomorskie – 94.

PODSUMOWANIE:

Strategicznym celem programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024 było zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 60 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie danej gminy, wpisujących się we wskazane w programie obszary oraz poprawa poczucia bezpieczeństwa i możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

W roku 2024 Program „Korpus Wsparcia Seniora” obejmował swoim zakresem dwa moduły, których celem było:

- **Moduł I** - zapewnienie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich seniorom w wieku 60 lat i więcej;
- **Moduł II** - poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”, wsparcie w miejscu zamieszkania seniorów w wieku 60 lat i więcej, którzy mają problemy związane z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającej opieki w codziennym funkcjonowaniu w zakresie odpowiadającym ich potrzebom.

12.6 PROGRAM „OPIEKA 75+”

Program „Opieka 75+” na rok 2024 został przygotowany z myślą o osobach w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, samotnie gospodarującymi lub pozostającymi w rodzinie. W celu poprawy jakości życia tych osób poprzez zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz w celu wsparcia gmin w realizacji zadania własnego w wymienionym zakresie.

Program realizowany jest od 2018 roku. Przeznaczony jest dla osób samotnych w wieku 75 lat i więcej, mieszkających na terenie małych gmin, tj. do 60 tys. mieszkańców. Od 2019 r. program był realizowany w rozszerzonej formie i obejmował również osoby 75+ pozostające w rodzinach. Ponadto, z programu korzystać mogły także te gminy, które realizują usługi opiekuńcze poprzez zlecanie wykonania przedmiotowego zadania organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 25 ust.1 ustawy o pomocy społecznej. Zmiana ta miała na celu objęcie swoim zasięgiem większą liczbę gmin, a tym samym umożliwienie przyznania dodatkowych lub nowych godzin usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych osobom w wieku 75 lat i więcej.

Gminy, które wyraziły chęć wzięcia udziału w programie zgłosiły zapotrzebowanie w Centralnej Aplikacji Statystycznej na kwotę 4 020 385,60 zł. Plan wydatków na dofinansowanie zadania dot. organizowania oraz świadczenia usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych w 2024 r. zwiększony został dotacją z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 25 kwotą 2.897.802 zł. Środki z rezerwy celowej budżetu państwa wykorzystane zostały w wysokości 2.706.962,92 zł

W 2024 r. chęć przystąpienia do Programu „Opieka 75+” wyraziło 45 gmin. Wszystkie gminy, które wzięły udział w 2024 r. zadeklarowały chęć otrzymania dofinansowania do usług opiekuńczych, jedynie gmina Malechowo przystąpiła do udziału w Programie korzystając z dofinansowania zadania dot. realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych. Natomiast na realizację Programu w obydwóch formach zdecydowały się 2 gminy tj. miasto Kołobrzeg i gmina miejsko-wiejska Łobez.

Przyznane dotacje nie zostały w pełni wykorzystane z uwagi na:

- mniejszą niż zaplanowano liczbą świadczonych godzin usług opiekuńczych,
- rezygnację z usługi przez świadczeniobiorcę z powodu pobytu w DPS, szpitalu, wyjazdu,
- zgon świadczeniobiorcy,
- zbyt wysoką zdaniem świadczeniobiorców odpłatność za usługę.

Powyższe środki finansowe przeznaczone były:

- na zwiększenie liczby godzin usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych u osób, które już korzystały z takich usług,
- na dofinansowanie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób, które dotychczas ich nie otrzymywały,
- dla samotnych osób starszych w wieku 75 lat i więcej, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Szczegółowe wskaźniki dotyczące realizowanego zadania zostały sporządzone zgodnie ze sprawozdaniem jednorazowym o symbolu DPS-IV-1-KSz/2025 i ujęte w zestawieniu poniżej.

Rzeczywista liczba gmin w województwie świadczących usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w ramach Programu „Opieka 75+” edycja 2024 według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.	45
Rzeczywista liczba osób, którym przyznano usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dofinansowane w ramach Programu „Opieka 75+” edycja 2024 według stanu na 31 grudnia 2024 r.	1.253
Rzeczywista liczba osób, którym przyznano decyzją usługi opiekuńcze w 2024 r. w ramach programu „Opieka 75+” według stanu na 31 grudnia 2024 r.	1.225
Rzeczywista liczba osób, którym przyznano decyzją specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2024 r. w ramach programu „Opieka 75+” według stanu na 31 grudnia 2024 r.	28
Wysokość środków przyznanych na realizację Programu „Opieka 75+” w 2024 r. według stanu na 31 grudnia 2024 r.	2.797.449,87
Liczba osób zatrudnionych przez gminę na umowę o pracę, świadczących usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2024 r. według stanu na 31 grudnia 2024 r.	301
Liczba osób zatrudnionych przez gminę w ramach umowy zlecenia świadczących usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2024 r. według stanu na 31 grudnia 2024 r.	44

Liczba organizacji pozarządowych, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, którym gmina zleciła świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach Programu w 2024 r. według stanu na 31 grudnia 202 r.	0
Liczba podmiotów sektora prywatnego, od których gmina zakupiła usługę świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w 2024 r. w ramach Programu według stanu na 31 grudnia 2024 r.	4

12.7 PROGRAM ASYSTENT RODZINY

Program zakładał dofinansowanie dodatku do wynagrodzenia asystentów rodziny w wysokości do 2.400 zł. oraz kosztów zatrudnienia asystentów rodziny w wysokości nieprzekraczającej 30% (wynagrodzenie wraz z pochodnymi od wynagrodzeń) ponoszonych od dnia 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. W programie „Asystent rodziny w 2024 r.” uczestniczyło 107 gmin. Na dofinansowanie dodatków do wynagrodzenia oraz kosztów zatrudnienia asystentów rodziny w ramach Programu gminy otrzymały 3.735.025,15 zł z Funduszu Pracy, a wykorzystały kwotę 3.585.494,78 zł. W ramach Programu w 2024 r. gminy zatrudniały 171 asystentów rodziny, którzy obejmowali opieką 2.286 rodzin. W ramach programu „Za życiem” udzielono porad 26 rodzinom.

12.8 KARTA DUŻEJ RODZINY

Karta Dużej Rodziny to ogólnopolski system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin z co najmniej trójką dzieci. Jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie. Prawo do posiadania przywilejów z tytułu posiadania karty przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, rodzicom zastępczym lub osobą prowadzącym rodzinny dom dziecka. W przypadku dzieci karta należy się osobie w wieku do 18. roku życia, jeśli dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej, to karta przysługuje do 25. roku życia, do dnia 30 września następującego po końcu roku szkolnego/akademickiego, w którym jest planowane ukończenie nauki zgodnie z oświadczeniem o planowanym terminie ukończenia nauki w danej placówce. Natomiast w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, uprawnienia przysługują niezależnie od uzyskiwanych dochodów bez ograniczeń wiekowych. Karta przyznawana jest dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej na czas umieszczenia w danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. Od 1 stycznia 2018 r. Karta Dużej Rodziny jest dostępna w dwóch formach: tradycyjnej (tj. plastikowej) i elektronicznej (tj. na urządzeniach mobilnych). Kartę można uzyskać poprzez złożenie wniosku w gminie właściwej ze względu na miejsce zamieszkania bądź elektronicznie za pośrednictwem portalu Emp@tia (empatia.mpips.gov.pl). Wydanie Karty Dużej Rodziny jest bezpłatne.

W 2024 roku z budżetu państwa przekazano dotację na koszty realizacji programu w wysokości 149.503 zł.

Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 28 lutego 2024 r. zmieniło wysokość opłat za wydanie duplikatu Karty Dużej Rodziny oraz wysokości kosztów gminy związanych z

przyznaniem tej Karty oraz wydaniem jej duplikatu (poz. 177) wydane na podstawie art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny.

12.9 RESORTOWY PROGRAM ROZWOJU INSTYTUCJI OPIEKI NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3 „MALUCH”.

W dniu 19.01.2023 r. ówczesny Minister Rodziny i Polityki Społecznej (MRiPS) ogłosił nabór wniosków o dofinansowanie w ramach pierwszej edycji Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+” 2022-2029. Podobnie jak w latach poprzednich, celem Programu była realizacja polityki rodzinnej rządu odnosząca się do wspierania rodziny w opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 poprzez stworzenie warunków dla rozwoju zróżnicowanych instytucji opiekuńczo-edukacyjnych.

Źródła finansowania Programu:

- środki europejskie oraz środki krajowe na współfinansowanie w ramach FERS (Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027),
- środki KPO (Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności) dla wydatków netto. Uzupełniając do kwoty netto mogą przysługiwać środki na finansowanie podatku VAT przypadającego na wydatki/ koszty w ramach realizacji zadania finansowanego z KPO.

Środki na finansowanie podatku VAT przypadającego na wydatki/ koszty w ramach realizacji zadania finansowanego z KPO pochodzą z budżetu państwa.

W ramach Programu działania realizowane są dwuetapowo:

- I etap- utworzenie nowych miejsc opieki w ramach Programu (finansowane ze środków KPO lub FERS),
- II etap- zapewnienie funkcjonowania miejsc opieki (przez 36 miesięcy) utworzonych ze środków KPO lub FERS w ramach Programu (finansowane ze środków FERS).

Nabór wniosków ma charakter ciągły otwarty, tzn. każdy z adresatów Programu po jego ogłoszeniu może złożyć wniosek w dowolnym terminie, z jednoczesnym uwzględnieniem opublikowanego przez MRPiPS Załącznika Nr 1. *Harmonogram naboru ciągłego w Programie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+” 2022-2029*. Nabór wniosków trwa do końca 2025 r. Wnioski ocenia i kwalifikuje wojewoda. Minister, po dokonaniu czynności przez wojewodę, dokonuje podziału środków w każdej turze naboru wniosków.

W dniu 25.04.2024 r. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) ogłosił zmianę Programu, m.in. wprowadzając jego nową nazwę tj.: „*Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch 2022–2029*” oraz wszczął ponownie nabór ciągły wniosków o dofinansowanie tworzenia miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 i funkcjonowania nowoutworzonych miejsc opieki.

W wyniku przeprowadzonej rewizji KPO podwyższeniu uległa kwota dofinansowania na tworzenie miejsc opieki dla jst. Jednostki samorządu terytorialnego, którym przyznano w ramach rozstrzygnięć naborów ogłaszanych od 19.01.2023 r. dofinansowanie na tworzenie miejsc opieki ze środków KPO w oparciu o kwotę dofinansowania wynoszącą 35.862 zł bez VAT, od tej pory mogły ubiegać się o zwiększenie tej kwoty do 57.528 zł bez VAT na jedno miejsce opieki

oraz o zwiększenie kwoty dofinansowania na pokrycie kosztów podatku VAT, jednakże nie więcej niż faktycznie poniesione wydatki.

W dniu 25.11.2024 r. MRPiPS poinformował o kolejnej zmianie Programu, w której m.in. uwzględnił wprowadzenie świadczenia „Aktywnie w żłobku”.

W dniu 5.12.2024 r. wraz z zakończeniem VI tury naboru ciągłego wniosków, MRPiPS zamknął możliwość wnioskowania o dofinansowanie na tworzenie i funkcjonowanie nowoutworzonych miejsc opieki w instytucjach opieki dla dzieci w wieku do lat 3. Wnioski złożone w ramach VI tury naboru ciągłego, które zostały pozytywnie rozpatrzone przez wojewodów, ale nieuwzględnione w podziale środków z tytułu niewystarczającej puli środków lub nieosiągnięcia wskaźników, podlegały dalszemu procedowaniu. MRPiPS stworzył listę rezerwową dla podmiotów, których z ww. powodów nie uwzględniono w podziale środków.

W roku 2024 do Programu przystąpiło 46 Podmiotów, którym MRPiPS przyznał dofinansowanie na tworzenie miejsc w łącznej kwocie 28.507.768,97 zł, z podziałem na:

- środki z KPO + VAT (wg wyników)- 14.731.152,72 zł na tworzone 233 miejsca,
- środki z FERS (wg wyników)- 13.776.616,25 zł na tworzonych 1115 miejsc.

MRPiPS przyznał dofinansowanie na funkcjonowanie ww. miejsc w wysokości 40.569.408 zł (z FERS).

Z 15 Podmiotów (7 jst oraz 8 podmiotów niepublicznych), które złożyły Oświadczenia o przyjęciu dotacji w 2024 r., skorzystało 5 Podmiotów (2 jst oraz 3 podmioty niepubliczne). Pozostałe Podmioty nie spełniły warunków umożliwiających podpisanie umów z wojewodą, w związku z czym dofinansowanie zostało przeniesione na kolejny rok.

W roku 2024 zostało zawartych 5 umów:

- umowy dla 2 jst zostały zawarte na łączną kwotę 2.759.618,16 zł (KPO + VAT), na łączną liczbę 39 miejsc,
- umowy dla 3 podmiotów niepublicznych zostały zawarte na łączną kwotę 1.017.620 zł (FERS), na łączną liczbę 82 miejsc.

Pozostała kwota dofinansowania przyznanego w 2024 r. dla 10 Podmiotów, które nie spełniły warunków umożliwiających podpisanie umów została przeniesiona na 2025 r. i wyniosła łącznie 12.889.837,36 zł, w tym: 11.599.234,56 zł z KPO (194 miejsca) oraz 1.290.602,80 zł z FERS (1033 miejsca).

PODSUMOWANIE:

Celem Programu „MALUCH+” jest zwiększenie ilości miejsc opieki dla dzieci w żłobkach, klubach dziecięcych oraz u dziennych opiekunów, a także podwyższenie standardów opieki, co sprzyja aktywizacji zawodowej rodziców, którzy dotychczas nie mogli podjąć pracy ze względu na konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad swoimi dziećmi z powodu braku dostępu do instytucji opieki.

Zwiększenie ilości miejsc ww. instytucjach ma pośredni wpływ na spadek stopy bezrobocia na terenie gmin, w których powstają nowe miejsca opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Powyższe przyczynia się do wzrostu zatrudnienia.

12.10 RESORTOWY PROGRAM ROZWOJU INSTYTUCJI OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT 3 AKTYWNY MALUCH – PIERWSZY DZIENNY OPIEKUN W GMINIE

W dniu 15 lipca 2024 roku Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) ogłosił nabór wniosków o dofinansowanie w ramach Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch – Pierwszy dzienny opiekun w gminie 2024.

Gminy, na terenie których na dzień ogłoszenia Programu nie funkcjonowała żadna instytucja opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (tzw. „Białe plamy”) oraz nie była planowana do utworzenia żadna instytucja w ramach umów o dofinansowanie zawartych w ramach Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch 2022-2029 mogły ubiegać się o dofinansowywanie tworzenia i funkcjonowania miejsc opieki w ramach dziennego opiekuna, w formie dotacji celowej z budżetu państwa.

W ramach Programu gminy mogły utworzyć nie więcej niż dwóch dziennych opiekunów. Łączna maksymalna kwota dofinansowania tworzenia instytucji opieki wynosiła 300.000 zł, bez względu na liczbę tworzonych instytucji opieki, natomiast kwota dofinansowania funkcjonowania jednego dziennego opiekuna wynosiła 8.000 zł brutto miesięcznie.

W ramach naboru do Programu, MRPiPS przyznał dofinansowanie wszystkim zakwalifikowanym przez Wojewodę Zachodniopomorskiego oferentom.

W 2024 r. Wojewoda Zachodniopomorski podpisał z 3 gminami (Gmina Moryń, Gmina Rąbino, Gmina Grzmiąca) umowy na tworzenie miejsc opieki. W ramach podpisanych umów do końca 2024 r. gminy zobowiązane były utworzyć 18 miejsc w trzech nowych instytucjach dziennego opiekuna.

Na realizację zadań w ramach Programu przyznano ww. gminom środki finansowe w łącznej wysokości 908.000 zł.

Ostatecznie w roku 2024 w województwie zachodniopomorskim powstały dwie instytucje dziennego opiekuna (Gmina Moryń i Gmina Rąbino), w których uruchomiono łącznie 13 miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

PODSUMOWANIE:

Celem Programu jest zwiększenie dostępności terytorialnej i finansowej miejsc opieki u dziennych opiekunów w gminach, na terenie których do tej pory nie funkcjonowały żadne instytucje opieki dla dzieci w wieku do lat 3. Program jest dopełnieniem Programu Aktywny Maluch 2022-2029, z którego część gmin nie skorzystała, stanowiących „białe plamy”.

Wzrost dostępności miejsc opieki pozwala na zwiększenia odsetka dzieci objętych opieką, umożliwia łączenie życia zawodowego z rodzinnym, a także przyczynia się do wzrostu zatrudnienia, zwłaszcza kobiet. Program umożliwia aktywizację zawodową rodziców, którzy dotychczas mierzyli się z brakiem dostępu do opieki instytucjonalnej.

12.11 ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE – PROGRAM „RODZINA 500 +”

12.11.1 PROGRAM „RODZINA 500+” - ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ GMINĘ

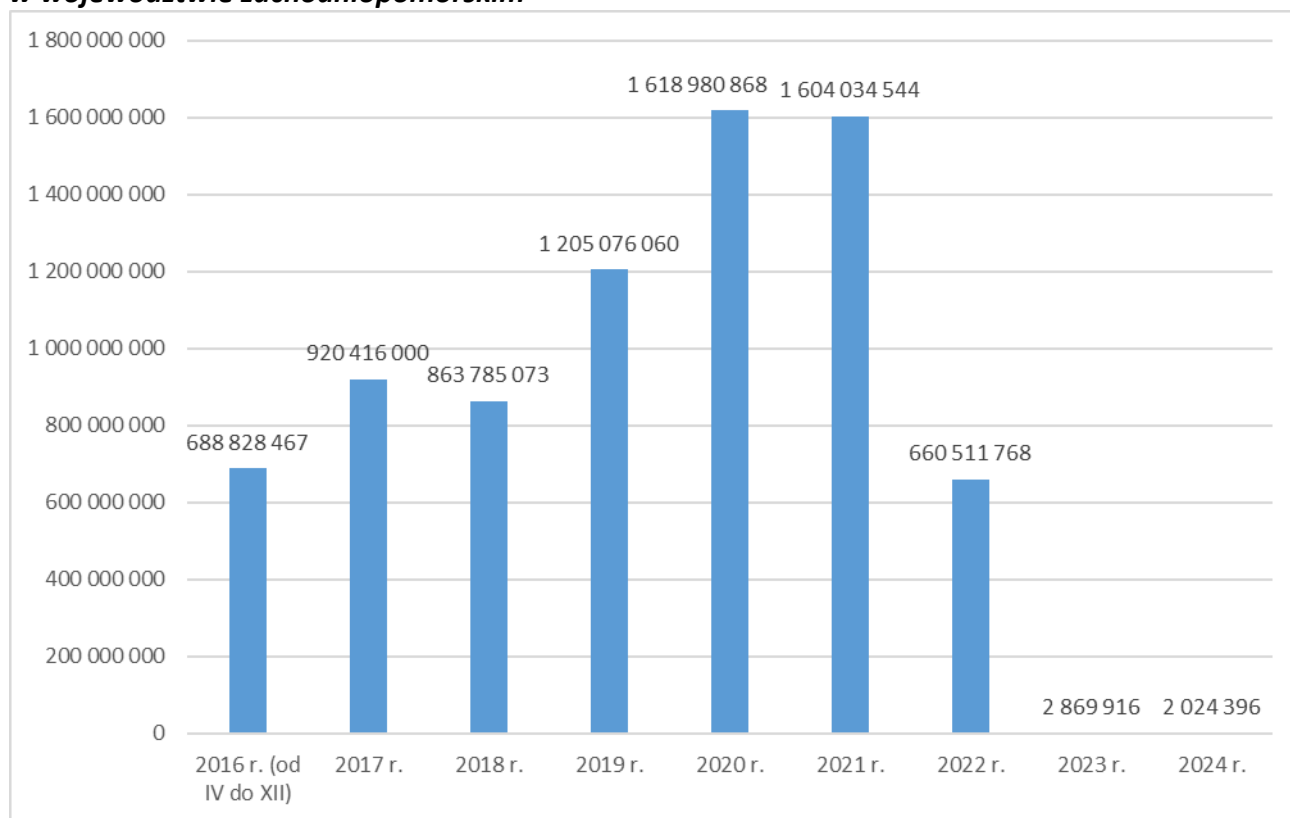
W 2024 r. na realizację w województwie zachodniopomorskim programu „Rodzina 500+” wojewoda przekazał gminom środki finansowe w kwocie 2.132.122,46 zł na wypłaty świadczeń wychowawczych za okresy świadczeniowe od 1 kwietnia 2016 r. do 31 maja 2022 r.

oraz na sfinansowanie kosztów obsługi. Nastąpił spadek wydatków na realizację tego zadania przez gminy (z kwoty 2.869.915,93 zł w 2023 r.) do kwoty 2.024.395,83 zł.

W 2024 r. 58 gmin (80 w 2023 r.) wypłaciło 4.007 świadczeń (5.652 w 2023 r.) w łącznej kwocie 1.832.979,26 zł (2.655.759,52 zł w 2023 r.). Przeciętna wysokość świadczenia wyniosła 457,44 zł (469,88 zł w 2023 r.). Średniomiesięcznie gminy wypłacały po 334 świadczenia wychowawcze (w 2023 r. po 471) w kwotach po 152.748,27 zł (w 2023 r. po 221.313,29 zł).

Zmniejszenie kwoty i ilości świadczeń wypłaconych przez gminy jest spowodowane zmianą organu przyznającego i wypłacającego bieżące świadczenia wychowawcze, którym od 1 czerwca 2022 r. jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wykres 9 Wydatki na realizację świadczenia wychowawczego przez gminy w latach 2016-2024 w województwie zachodniopomorskim

Źródło: Rozliczenie dotacji za lata 2016-2024

PODSUMOWANIE:

Zmniejszenie kwoty dotacji wykorzystanej przez gminy na wypłatę świadczeń wychowawczych oraz na sfinansowanie kosztów obsługi z 2.869.915,93 zł w 2023 r. do 2.024.395,83 zł w 2024 r. spowodowane jest zmianą organu przyznającego i wypłacającego bieżące świadczenia wychowawcze, którym od 1 czerwca 2022 r. jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W 2024 r. 58 gmin (ze 113 w województwie zachodniopomorskim) wypłaciło świadczenia wychowawcze za okresy świadczeniowe od 1 kwietnia 2016 r. do 31 maja 2022 r.

12.11.2 PROGRAM „RODZINA 500+” – ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ POWIAT

12.11.3 PRYZYNAWANIE I WYPŁATA DODATKU WYCHOWAWCZEGO W RAMACH PROGRAMU „RODZINA 500+”

Od 1 czerwca 2022 r. powiaty zaprzestały realizacji dodatków wychowawczych. Zadania te przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

12.11.4 PRYZYNAWANIE I WYPŁATA DODATKU DO ZRYCZAŁTOWANEJ KWOTY W RAMACH PROGRAMU „RODZINA 500+”

Od 1 czerwca 2022 r. powiaty zaprzestały realizacji dodatków do zryczałtowanej kwoty. Zadania te przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

13 WSPÓŁPRACA WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I PODMIOTAMI PROWADZĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Zadania publiczne wpływające na poprawę sytuacji życiowej obywateli mogą być wykonywane przez samorządy lokalne gmin i powiatów, ale także przez organizacje pozarządowe. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest aktem prawnym regulującym współpracę pomiędzy administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Zgodnie z przywołanym aktem prawnym udzielanie dotacji może odbywać się w dwóch formach - powierzania organizacjom pozarządowym wykonania zadań publicznych bądź wspierania takich zadań.

„Program współpracy Wojewody Zachodniopomorskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2024-2025” podzielony został na obszary, które w 2024 roku z zakresu pomocy społecznej obejmowały:

- Obszar I – działalność na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, przebywających na terenie województwa zachodniopomorskiego,
- Obszar II – działalność na rzecz osób ubogich, wymagających wsparcia regionalnego systemu pomocy żywnościowej,
- Obszar III – działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.

Otwarty konkurs ofert w powyższych obszarach, ogłoszony w dniu 22 lutego 2024 r. przez Wojewodę Zachodniopomorskiego, adresowany był do organizacji i podmiotów, które prowadziły działalność statutową w zakresie pomocy społecznej. Wybrane podmioty wspierane były w działaniach tworzących system wsparcia, w tym zmierzających do innowacyjności, poprawy warunków, zapewnienia większego dostępu do usług aktywizacyjnych, i zajęć przystosowawczych, a także wspierających działalność jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w zakresie obszaru I, II i III.

Z budżetu Wojewody na realizację Programu współpracy z NGO w obszarze I, II i III zaplanowano przekazanie w wyniku otwartego konkursu ofert ogółem 250.000 zł dla 8 podmiotów niepublicznych. Ostatecznie 7 zleceńbiorców otrzymało środki finansowe w formie dotacji w łącznej wysokości 210.000 zł, po uprzednim podpisaniu umowy. W ramach przekazanych środków finansowych podmioty niepubliczne wykorzystały 205.600 złotych,

tj. 82,24 % dotacji. Dotacją dofinansowano organizacje pozarządowe, które wniosły do realizowanych zadań publicznych wkład własny na poziomie nie mniejszym niż 20 % całkowitej wartości realizacji zadania publicznego, w tym wkład finansowy co najmniej w wysokości 10 % całkowitej wartości tego zadania. Wsparcie finansowe otrzymało 5 stowarzyszeń, jedna fundacja oraz jeden inny podmiot niepubliczny.

Z informacji uzyskanych w przekazanych sprawozdaniach końcowych z wykonania zadania publicznego za 2024 r. z zakresu pomocy społecznej wynika, że:

W obszarze I, tj. „Działalność na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością”, przekazano dotację w wysokości 84.125 zł, która została wykorzystana na dzień 31 grudnia 2024 r. w całości. Dotacja została przeznaczona na dofinansowanie następujących form pomocy: działania zmierzające do innowacyjności poprawy warunków bytowych w placówkach pobytu i noclegu osób bezdomnych; doposażenie, organizowanie prac adaptacyjnych i remontowych istniejącej bazy z udziałem osób bezdomnych przebywających w tych placówkach; zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia; zabezpieczenie noclegów, wyżywienia dla osób bezdomnych i zapewnienie ciągłości działania placówek, w szczególności w okresie jesienno-zimowym; zaopatrzenie w odzież, obuwie, bieliznę osobistą, środki czystości i higieny; udzielanie doraźnej pomocy przedmedycznej i sanitarnej, a także pomocy socjalnej oraz usług aktywizacyjnych, ukierunkowanych na wyjście z bezdomności. Ogółem pomocy udzielono około 493 osobom, w ramach realizacji 2 projektów.

W obszarze II, tj. „Działalność na rzecz osób ubogich”, przekazano dotację w wysokości 25.000 zł, która została wykorzystana na dzień 31 grudnia 2024 r. w całości. Środki finansowe z dotacji wydatkowano na dofinansowanie następujących działań: redystrybucję żywności w ramach regionalnego systemu pomocy żywnościowej do potrzebujących mieszkańców województwa zachodniopomorskiego poprzez wybrane organizacje pozarządowe, w tym pozyskanie żywności, warsztaty o charakterze edukacyjnym, organizację świątecznej zbiórki żywności i propagowanie wolontariatu skierowanego na rzecz osób najuboższych. Ogółem pomocy udzielono około 15.314 osobom, w ramach realizacji jednego projektu.

W obszarze III, tj. „Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych”, przekazano dotację w wysokości 100 875 zł, która została wykorzystana w wysokości 96.475 zł (z uwzględnieniem zwrotów). Środki finansowe z dotacji wydatkowano na dofinansowanie następujących działań: umożliwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do zajęć przystosowawczych do życia w środowisku rodzinnym i zawodowym; dążenie do innowacyjnych form integracji ze społeczeństwem, tworzenie systemu oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez rozwój usług, wsparcia informacyjnego i różnych form wsparcia dziennego w środowisku lokalnym; działania zmierzające do modernizacji i doposażenia pomieszczeń przeznaczonych do prowadzenia terapii z osobami niepełnosprawnymi. W ramach wykonanych zadań przeprowadzono: warsztaty specjalistyczne, trening umiejętności społecznych, warsztaty psychologiczne dla rodziców osób ze spektrum autyzmu, innowacyjne zajęcia i działania terapeutyczne oraz rehabilitacyjne, koła zainteresowań, spotkania z psychoterapeutą oraz warsztaty treningowe. Ogółem pomocy udzielono około 176 osobom, w ramach realizacji 4 projektów.

Organizacje pozarządowe współpracujące z Wojewodą w 2024 roku wykazały objęcie wsparciem zadaniami publicznymi z zakresu pomocy społecznej łącznie około 15.983 osoby.

14 PROGRAMY REALIZOWANE W RAMACH FUNDUSZU SOLIDARNOŚCIOWEGO

Fundusz Solidarnościowy jest państwowym funduszem celowym. Utworzony został ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym, a jego celem jest udzielanie wsparcia społecznego, zawodowego, zdrowotnego oraz finansowego osobom niepełnosprawnym, a także udzielanie wsparcia finansowego – emerytom i rencistom. Zgodnie z rocznym planem działania na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych na rok 2024, w ramach Funduszu Solidarnościowego realizowano m.in. Programy:

- „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024
- „Centra opiekuńczo-mieszkalne” – nabór ciągły
- „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024.

Warunkiem realizacji każdego z wyżej wskazanych programów jest tryb naboru wniosków, który w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego, dokonywany jest przez wojewodów, którzy sporządzają i przekazują listy rekomendowanych wniosków ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego lub właściwemu ministrowi.

14.1 „OPIEKA WYTCHNIENIOWA” DLA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Program „Opieka wytchnieniowa” realizowany jest od roku 2019. Program powstał, by odciążyć członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Usługa opieki wytchnieniowej służy również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie mogą wykonywać swoich obowiązków. W roku 2024 skierowany został do: członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi od ukończenia 2. roku życia do ukończenia 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności a także nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności (lub orzeczeniem równoważnym). W Programie mogły wziąć udział gminy oraz powiaty, w których istnieje potrzeba świadczenia usług opieki wytchnieniowej.

Program był realizowany w dwóch formach:

- świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego,
- świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, w ramach pobytu całodobowego.

Dla województwa zachodniopomorskiego na realizację ww. zadania w roku 2024 przyznano środki w łącznej kwocie 7.597.827,97 zł, z czego wykorzystano kwotę 6.445.162,90 zł tj. 84,83 % przyznanych środków.

Tabela 15 Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w latach 2023 – 2024

	2023	2024
<i>Liczba gmin/powiatów realizujących zadanie</i>	54	69
<i>Kwota wykorzystanych środków na realizację zadania w zł</i>	3.752.046,26	6.445.162,90
<i>Liczba osób, które skorzystały z usług w ramach Programu, z tego:</i>	585	792
<i>1) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego</i>	434	575
<i>2) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, w ramach pobytu całodobowego</i>	151	217
<i>Liczba godzin / dni usług świadczonych w ramach Programu, z tego:</i>	72.991,25 / 1974	100.608,00 / 2873
<i>1) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego</i>	72.991,25	100.608,00
<i>2) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, w ramach pobytu całodobowego</i>	1974	2873

Źródło: Sprawozdania województwa zachodniopomorskiego z realizacji Programu "Opieka wytchnieniowa" za lata 2023 - 2024.

14.2 PROGRAM „ASYSTENT OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ” DLA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Celem Programu „Asystent osoby z niepełnosprawnością” jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz dzieci od ukończenia 2. roku życia do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Osoby te mają możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy wykonywaniu codziennych czynności, załatwieniu spraw urzędowych czy podejmowaniu aktywności społecznej. Program ma na celu również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy sportowych.

Dla województwa zachodniopomorskiego na realizację ww. zadania w roku 2024 przyznano środki w łącznej kwocie 22.490.631,53 zł, z czego wykorzystano kwotę 19.626.981,08zł, tj. 87,27% przyznanych środków.

Tabela 16 Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” w latach 2023 – 2024

	2023	2024
<i>Liczba gmin/powiatów realizujących zadanie</i>	61	70
<i>Kwota wykorzystanych środków na realizację zadania w zł</i>	11.607.528,44	19.626.981,08
<i>Liczba osób, które skorzystały z usług asystenta w ramach Programu</i>	1.058	1.227
<i>Liczba godzin usług asystenta świadczonych w ramach Programu.</i>	288.405,20	395.089,62

Źródło: Sprawozdania Wojewody Zachodniopomorskiego z realizacji Programu "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" za lata 2023-2024.

14.3 PROGRAM „CENTRA OPIEKUŃCZO-MIESZKALNE"

Program „Centra opiekuńczo-mieszkalne” skierowany jest do gmin i powiatów i pozwala na pozyskanie środków na utworzenie i utrzymanie placówek pobytu osób niepełnosprawnych. Celem Programu jest utworzenie Centrów opiekuńczo-mieszkalnych jako uzupełnienie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych, poprzez stworzenie dodatkowej usługi w postaci zapewnienia możliwości zamieszkiwania w formie pobytu dziennego lub całodobowego. Centra przeznaczone są dla dorosłych osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Jednostki samorządu terytorialnego miały możliwość pozyskania środków na działania inwestycyjne (budowa, remont, przebudowa, zakup wyposażenia) związane z utworzeniem placówki (moduł I) oraz na bieżące utrzymanie jednostki (moduł II). Okres realizacji zadania inwestycyjnego nie może przekroczyć 3 lat.

W latach 2021 - 2024 zostały utworzone 4 Centra opiekuńczo- mieszkalne :

- Powiat Łobeski - utworzył COM w miejscowości Resko dla 20 osób w tym 5 miejsc w ramach pobytu całodobowego oraz 15 miejsc w ramach pobytu dziennego,
- Miasto Gmina Cedynia – utworzyła COM przy ul. Kościuszki w Cedyni dla 20 osób w tym 16 miejsc dla pobytu całodobowego i 4 miejsca dla pobytu dziennego,
- Gmina Dolice – utworzyła COM przy ul. przy ul. Kolonia 15, w gminie Dolice dla 20 osób niepełnosprawnych, w tym dla 6 osób w ramach pobytu całodobowego oraz 14 osób w ramach pobytu dziennego,
- Gmina Miasto Szczecin – utworzyła COM przy ul. Przyszłości 19 e, w Szczecinie dla 20 osób w ramach pobytu całodobowego.

W latach tj. 2025-2027 mają powstać dwa Centra opiekuńczo – mieszkalne:

- w Powiecie Drawskim (Centrum zostało zaprojektowane dla 20 osób dorosłych niepełnosprawnych na pobyt całodobowy)
- Miasto Szczecinek – (Centrum Opiekuńczo Mieszkalne zaprojektowane jest dla 19 osób, w tym dla 5 osób na pobyt całodobowy i 14 osób na pobyt dzienny).

PODSUMOWANIE:

Celem Programów realizowanych w ramach Funduszu Solidarnościowego jest przede wszystkim wsparcie społeczne, zawodowe lub zdrowotne osób niepełnosprawnych. Dzięki wsparciu finansowemu z programów, nieustannie zwiększa się dostępność do usług skierowanych dla osób niepełnosprawnych oraz poprawia się komfort ich życia oraz umożliwia tym osobom utrzymanie samodzielności. Ważnym aspektem programów jest również wzmocnienie członków rodzin, opiekunów zaangażowanych w sposób stały w codzienne wspomaganie osób niepełnosprawnych oraz ograniczenie wpływu na ich kondycję psychofizyczną i wiążących się z tym obciążeń. Największe znaczenie ma dla tych rodzin wsparcie i pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opieki pielęgnacyjnej oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów osób niepełnosprawnych z otoczeniem, co umożliwiają realizowane Programy.

W dniu 29 listopada 2024 r. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, na podstawie art. 11 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym, ogłosił Roczny Plan Działania na Rzecz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych na 2025 rok, który zakłada kontynuację programów realizowanych w 2024 r. a tym samym umożliwienie pozyskania środków jednostkom samorządu terytorialnego na kontynuację lub rozszerzenie usług kierowanych do osób niepełnosprawnych.

ZAKOŃCZENIE

Opracowanie stanowi analizę działań oraz zbiór danych i informacji z zakresu systemu pomocy społecznej oraz niektórych obszarów polityki społecznej w województwie zachodniopomorskim w roku 2024.

Działania podejmowane przez samorządy w zakresie zabezpieczenia społecznego są odpowiedzią na pojawiające się problemy społeczne.

Spadek liczby osób korzystających z finansowych świadczeń pieniężnych pomocy społecznej, przy jednoczesnym wzroście liczby osób objętych pracą socjalną i usługami społecznymi pozwala wysunąć wniosek, że aktualna sytuacja społeczna powoduje zapotrzebowanie na różnorodne wsparcie instytucji pomocy społecznej, niekoniecznie finansowe. W tej sytuacji zasadnym wydaje się pełniejsze wykorzystanie dostępnych narzędzi pracy socjalnej - projektów socjalnych i kontraktów socjalnych. Z danych liczbowych wynika, że w województwie zachodniopomorskim praca socjalna w niewielkim stopniu jest prowadzona w oparciu o ww. narzędzia.

Większe wykorzystanie środków finansowych w ramach realizacji Programów z Funduszu Solidarnościowego utwierdza w przekonaniu o konieczności ciągłego rozwoju usług społecznych skierowanych do osób niepełnosprawnych i ich rodzin. W 2024 r. liczba gmin realizujących programy finansowane z Funduszu Solidarnościowego również uległa zwiększeniu, co pozwoliło w ramach programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego na pomoc 1.227 osobom, a w ramach programu „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego pomoc otrzymały 792 osoby (w tym 575 osoby w ramach pobytu dziennego i 217 osób w ramach pobytu całodobowego).

Przestawiony dokument zawiera zarysowanie głównych tendencji w zakresie systemu zabezpieczenia społecznego, odnotowanych na przestrzeni 12 miesięcy, w tym zmian ilościowych i

jakościowych, w szczególności w kontekście przemian demograficznych i społecznych. Analiza przedstawionych danych utwierdza w przekonaniu, że kontynuacja podjętych kierunków działań prowadzi do niwelacji występujących problemów społecznych. Zwłaszcza koncepcja aktywnej polityki społecznej, w szczególności dotycząca rozwoju ekonomii społecznej, zmierza do promowania idei „praca zamiast zasiłku”, czyli przejścia od działań pomocowo-osłonowych do działań wspomagających zatrudnienie.

Załącznik 1 Wydatki na realizację zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów, jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł "Za życiem"

Lp.	Wyszczególnienie	2023 rok – w pełnej wysokości		2023 rok – złotówka za złotówkę		2024 rok – w pełnej wysokości		2024 rok – złotówka za złotówkę	
		Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki
		w tys.	w tys. zł	w tys.	w tys. zł	w tys.	w tys. zł	w tys.	w tys. zł
I	Świadczenia rodzinne (suma 1+2+3+4+5+6)	1.340	545.167	69	3.432	1.218	632.586	60	2.820
1	Zasiłki rodzinne, z tego na dziecko w wieku (suma 1.1-1.3) :	424	49.988	30	2.097	340	40.198	26	1.763
1.1	do ukończenia 5 roku życia	99	9 403	5	303	75	7 093	4	228
1.2	powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	303	37.551	23	1.602	248	30.761	20	1.387
1.3	powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia	22	3 034	2	192	17	2.344	2	148
2	Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu (suma 2.1-2.7):	226	27.044	39	1.335	190	22.461	34	1.057
2.1	urodzenia dziecka	1	1.279	0,33	17	1	1.054	0,24	15
2.2	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	5	1.879	0,56	144	3	1.183	0,27	62
2.3	samotnego wychowywania dziecka	29	5.791	3	377	25	4.971	2	280
2.4	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	36	3.856	3	166	32	3.476	2	124
2.5	rozpoczęcia roku szkolnego	25	2.495	21	107	21	2.047	18	91
2.6	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	37	2.897	4	150	30	2.305	4	122
2.7	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	93	8.847	7	374	78	7.425	7	363
3	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	4	4.307	x	x	3	3.324	x	x
4	Świadczenia opiekuńcze (suma 4.1+4.2+4.3+4.4)	575	384.213	x	x	579	480.143	x	x
4.1	zasiłek pielęgnacyjny	456	98.356	x	x	450	97.077	x	x
4.2	świadczenie pielęgnacyjne	117	284.655	x	x	128	382.515	x	x
4.3	specjalny zasiłek opiekuńczy	2	1.202	x	x	0,89	551	x	x
5	Świadczenie rodzicielskie	29	26.690	x	x	26	23.507	x	x
6	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, z tego za osoby pobierające:	82	52.925	x	x	80	62.953	x	x

6.1	świadczenie pielęgnacyjne	80	52.633	x	x	79	62.824	x	x
6.2	specjalny zasiłek opiekuńczy	2	292	x	x	0,78	129	x	x
II	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	113	49.523	8	2 493	107	48.732	5	1.685
III	Zasiłek dla opiekuna								
1.1	Zasiłek dla opiekuna	1,1	690	x	x	0,71	442	x	x
1.2	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	0,67	113	x	x	0,40	68	x	x
IV.	Świadczenie jednorazowe w wysokości 4.000 zł („Za życiem”)	0,16	540	x	x	0,11	420	x	x

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, z realizacji zadań z zakresu zasiłków dla opiekunów.

Załącznik 2 Informacja o realizacji wydatków budżetu Wojewody w 2024 r.

Nazwa programu lub zadania	Plan po zmianach [zł]	Wykonanie [zł]	Procent wykonania [%]
Na pokrycie kosztów wydawania przez gminy decyzji (po przeprowadzonych wywiadach środowiskowych) dla osób innych niż ubezpieczone	233 666,00	219 306,12	93,85%
Realizacja przez powiat zadań wynikających z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego polegających na realizacji postanowienia sądowego o przyjęciu do dps	7 429,00	7 429,00	100,00%
Realizacja zadań przez samorząd Województwa wynikających z ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty polegających na realizacji stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentysty w 2024 r.	23 822 000,00	22 902 837,00	96,14%
Realizacja zadań przez samorząd Województwa wynikających z ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty polegających na realizacji stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentysty w 2024 r.	8 831 730,00	7 855 904,43	88,95%
Realizacja zadań przez Samorząd Województwa wynikających z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego polegających na ocenie zasadności zastosowania przymusu bezpośredniego w jednostkach oraz zapewnienie wykonania postanowienia sądu o przyjęciu do szpitala psychiatrycznego poprzez zapewnienie transportu sanitarnego i obecności wykwalifikowanego personelu medycznego	60 000,00	60 000,00	100,00%

wsparcie zadań publicznych wynikających z Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS (harmonogram na lata 2017 – 2021) oraz Programu współpracy Wojewody Zachodniopomorskiego z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS na rok 2020	0,00	0,00	0,00%
wsparcie zadań publicznych wynikających z Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS (harmonogram na lata 2017 – 2021) oraz Programu współpracy Wojewody Zachodniopomorskiego z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS na rok 2020	59 053,20	58 438,52	98,96%
Finansowanie działalności ponadgminnych domów pomocy społecznej	42 369 555,00	42 369 555,00	100,00%
Finansowanie działalności ponadgminnych domów pomocy społecznej - Wypłata dodatku w wysokości 400 zł	10 800,00	10 800,00	100,00%
Dofinansowanie dodatków motywacyjnych dla pracowników JOPS - DPS Gminny	509 004,58	463 663,16	91,09%
Dofinansowanie dodatków motywacyjnych dla pracowników JOPS - DPS Powiatowy	18 335 177,28	16 795 850,08	91,60%
Finansowanie działalności powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi	8 576 677,00	8 550 479,51	99,69%
Finansowanie działalności powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - Wypłata dodatku w wysokości 400 zł	6 530,00	6 209,09	95,09%
Dofinansowanie dodatków motywacyjnych dla pracowników JOPS - POW	480 112,99	449 368,24	93,60%
Finansowanie działalności ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - ŚDS	43 609 914,48	43 457 032,50	99,65%
Finansowanie działalności ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - Wypłata dodatku w wysokości 400 zł - ŚDS	4 759,00	4 720,00	99,18%
Dofinansowanie dodatków motywacyjnych dla pracowników JOPS - ŚDS	2 675 036,53	2 454 745,39	91,76%

Finansowanie działalności ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - Wypłata dodatku w wysokości 400 zł - ośrodki wsparcia	4 800,00	4 800,00	100,00%
Dofinansowanie dodatków motywacyjnych dla pracowników JOPS - ośrodki wsparcia	1 865 457,69	1 705 512,36	91,43%
Dofinansowanie dodatków motywacyjnych dla pracowników JOPS - domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.	273 741,67	245 901,68	89,83%
Finansowanie ośrodków wsparcia w zakresie rozwoju sieci domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.	32 000,00	32 000,00	100,00%
Realizacja programów dla osób stosujących przemoc domową	397 100,00	295 532,54	74,42%
Prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej	1 346 400,00	1 334 726,79	99,13%
Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej	200 000,00	0,00	0,00%
Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej - dotacja na funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych	678 000,00	618 962,08	91,29%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne cudzoziemcom, którzy uzyskali w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	1 621,00	1 260,00	77,73%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	5 686 093,00	5 544 642,01	97,51%
Zasiłki okresowe i celowe	22 179 000,00	21 202 301,11	95,60%
Zasiłki stałe	64 926 528,00	63 776 493,05	98,23%
Finansowanie działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie - Wypłata dodatku w wysokości 400 zł - PCPR	158 320,00	152 218,11	96,15%
Dofinansowanie dodatków motywacyjnych dla pracowników JOPS - PCPR	2 000 979,04	1 772 968,81	88,61%
Sprawowanie opieki przez opiekunów prawnych nad osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi	2 977 824,00	2 873 349,66	96,49%
Wsparcie finansowe zadań i programów realizacji zadań pomocy społecznej - Ośrodki Pomocy Społecznej	26 559 000,00	26 538 524,68	99,92%

Wsparcie finansowe zadań i programów realizacji zadań pomocy społecznej - Ośrodki Pomocy Społecznej - Wypłata dodatku w wysokości 400 zł	1 761 222,00	1 757 643,37	99,80%
Dofinansowanie dodatków motywacyjnych dla pracowników JOPS - OPS	19 920 982,48	17 364 513,08	87,17%
Dofinansowanie dodatków motywacyjnych dla pracowników JOPS	24 650,00	23 495,93	95,32%
Wsparcie finansowe zadań i programów realizacji zadań pomocy społecznej - dofinansowanie mieszkań chronionych - Wypłata dodatku w wysokości 400 zł	9 600,00	9 533,34	99,31%
Dofinansowanie dodatków motywacyjnych dla pracowników JOPS - mieszkania chronione	27 361,90	26 574,97	97,12%
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	5 495 000,00	5 111 345,09	93,02%
Program Opieka 75+	2 897 802,00	2 706 962,92	93,41%
Program Rodzinne Domy Pomocy	92 500,00	4 265,58	4,61%
Korpus Wsparcia Seniorów - moduł I	1 496 065,00	539 961,71	36,09%
Program "Posiłek w szkole i w domu"	26 978 034,00	24 689 363,43	91,52%
Pomoc dla cudzoziemców w gminach	28 620,00	28 620,00	100,00%
Pomoc dla cudzoziemców w powiatach	369 759,00	357 490,00	96,68%
Na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych - jednorazowy dodatek do wynagrodzenia w wysokości 2000 zł dla pracowników socjalnych przeniesionych do wykonywania obowiązków związanych z przeprowadzaniem rodzinnych wywiadów środowiskowych z osobami i rodzinami poszkodowanymi w wyniku powodzi we wrześniu 2024 r.	14 457,60	0,00	0,00%
Na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych	250 000,00	0,00	0,00%
Korpus Wsparcia Seniorów - moduł II	1 464 463,00	1 202 940,25	82,14%
Samodzielne utrzymanie przez JOPS systemów teleinformatycznych wspomagających realizację zadań w obszarze pomocy społecznej. - OPS	688 900,00	669 267,06	97,15%
Samodzielne utrzymanie przez JOPS systemów teleinformatycznych wspomagających realizację zadań w obszarze pomocy społecznej. - PCPR	69 532,80	69 532,80	100,00%

Wsparcie działalności realizowanej przez podmioty niepubliczne na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej	25 000,00	25 000,00	100,00%
Wsparcie działalności realizowanej przez podmioty niepubliczne na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej	180 875,00	136 675,00	75,56%
Wsparcie działalności realizowanej przez podmioty niepubliczne na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej	44 125,00	44 125,00	100,00%
Program Wieloletni Senior+ na lata 2021-2025 - gminy	1 975 378,00	1 932 737,33	97,84%
Program Wieloletni Senior+ na lata 2021-2025 - powiaty	131 040,00	131 040,00	100,00%
Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, zasiłek dla opiekuna	722 802 622,73	704 381 800,12	97,45%
Jednorazowe świadczenie na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	457 731,81	432 985,84	94,59%
Świadczenie wychowawcze	2 132 122,46	2 024 555,83	94,95%
Karta Dużej Rodziny dla rodzin wielodzietnych	149 503,00	107 851,33	72,14%
Dofinansowanie dodatków motywacyjnych dla pracowników JWRiSPZ	2 237 768,83	1 960 338,08	87,60%
Finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców umieszczonych w pieczy zastępczej	431 174,00	227 800,89	52,83%
Dofinansowanie dodatków motywacyjnych dla pracowników JWRiSPZ	1 634 263,05	1 090 048,62	66,70%
Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze	5 228 617,00	5 222 219,29	99,88%
Dofinansowanie dodatków motywacyjnych dla pracowników JWRiSPZ-Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze	227 391,15	203 421,36	89,46%
Finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	684 276,00	506 449,40	74,01%
Dofinansowanie dodatków motywacyjnych dla pracowników JWRiSPZ-w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4 892 963,61	4 193 773,53	85,71%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	17 895 849,00	17 241 689,45	96,34%
Aktywny Maluch – Pierwszy dzienny opiekun w gminie 2024 r.	188 000,00	59 854,00	31,84%

Dofinansowanie wynagrodzeń w postaci dodatku motywacyjnego oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2024-2027	7 616 414,23	6 823 874,29	89,59%
Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "Maluch+" 2022 - 2029/Aktywny Maluch 2022-2029	6 216 120,22	382 319,12	6,15%
Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "Maluch+" 2022 - 2029/Aktywny Maluch 2022-2029	1 897 000,00	64 908,59	3,42%
Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "Maluch+" 2022 - 2029/Aktywny Maluch 2022-2029	1 316 729,78	80 985,69	6,15%
Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "Maluch+" 2022 - 2029/Aktywny Maluch 2022-2029	402 000,00	13 749,41	3,42%
RAZEM:	1 119 234 224,11	1 073 615 242,62	95,92%

Źródło danych: Zestawienie dotacji przyznanych w 2024 r. sprawozdania zał. 4 Procedura nr 8

Załącznik 3 Wydatki na realizację zadań w ramach Programu Wieloletniego SENIOR+ 2021-2025, edycja 2024

Lp.	JST - gminy	Razem
1.	Miasto Kołobrzeg	179 300,96
2.	Miasto Koszalin	536 207,02
3.	Miasto Stargard	122 605,76
4.	Gmina Barwice	30 960,00
5.	Gmina Biały Bór	61 920,00
6.	Gmina Borne Sulinowo	41 280,00
7.	Gmina Choszczno	26 422,63
8.	Gmina Czaplinek	38 880,00
9.	Gmina Dębno Lub.	103 200,00
10.	Gmina Gryfino	84 888,00
11.	Gmina Kalisz Pom.	56 052,00
12.	Gmina Maszewo	30 959,97
13.	Gmina Międzyzdroje	30 960,00
14.	Gmina Pełczyce	155 045,23
15.	Gmina Polanów	41 280,00
16.	Gmina Sianów	153 504,00

17.	Miasto Świdwin	30 725,36
18.	Gmina Złocieniec	400 000,00
19.	Gmina Będzino	129 185,34
20.	Gmina Biesiekierz	51 600,00
21.	Gmina Darłowo	88 408,00
22.	Gmina Krzęcin	50 602,01
23.	Gmina Mielno	61 920,00
24.	Gmina Nowogródek Pom.	82 560,00
25.	Gmina Szczecinek	123 840,00
26.	Gmina Świdwin	87 480,00
27.	Gmina Ustronie Morskie	61 773,06
Razem		2 861 559,34
Lp.	JST - powiaty	Razem
1.	Powiat Policki	131 040,00
Razem		131 040,00
łącznie JST		2 992 599,34

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2024.

Załącznik 4 Wydatki na realizację zadań w ramach Resortowego Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego realizowanego w oparciu o Fundusz Solidarnościowy za rok 2024

Lp.	JST - gminy	Kwota
1.	Miasto Szczecin	1 769 091,88
2.	Miasto Kołobrzeg	405 647,27
3.	Miasto Koszalin	1 764 875,69
4.	Miasto Stargard	605 691,30
5.	Miasto Świnoujście	104 804,24
6.	MiG Barlinek	1 162 800,00
7.	MiG Barwice	289 559,21
8.	Miasto Białogard	627 959,74
9.	MiG Biały Bór	163 965,00
10.	MiG Bobolice	23 868,00
11.	MiG Borne Sulinowo	576 952,80
12.	MiG Choina	87 246,70
13.	MiG Choszczno	116 208,60
14.	MiG Czaplinek	597 926,14
15.	MiG Człopa	255 753,98
16.	Miasto Darłowo	232 152,00
17.	MiG Golczewo	58 104,32
18.	MiG Goleniów	843 642,00
19.	MiG Gryfice	396 324,06

20.	MiG Gryfino	237 864,00
21.	MiG Kalisz Pom.	491 540,90
22.	MiG Karlino	286 518,00
23.	MiG Maszewo	203 304,97
24.	MiG Mirosławiec	362 580,58
25.	MiG Myślibórz	406 980,00
26.	MiG Nowogard	661 251,72
27.	MiG Płoty	20 400,00
28.	MiG Polanów	74 126,00
29.	MiG Połczyn Zdrói	228 939,00
30.	MiG Pyrzyce	85 986,00
31.	MiG Resko	100 569,80
32.	MiG Sianów	97 920,00
33.	Miasto Sławno	435 481,66
34.	MiG Suchań	179 316,00
35.	Miasto Szczecinek	590 376,00
36.	Miasto Świdwin	642 598,16
37.	MiG Trzcińsko Zdrói	86 700,00
38.	MiG Trzebiatów	240 414,00
39.	MiG Tuczno	300 492,00
40.	MiG Węgorzyno	18 564,00
41.	MiG Wolin	151 456,19
42.	Gmina Banie	65 178,00
43.	Gmina Będzino	262 852,78
44.	Gmina Bierzwnik	202 674,00
45.	Gmina Biesiekierz	126 612,60
46.	Gmina Boleszkowice	171 156,00
47.	Gmina Dolice	307 664,08
48.	Gmina Grzmiaca	230 301,47
49.	Gmina Karnice	158 069,40
50.	Gmina Kobylanka	54 162,00
51.	Gmina Kołobrzeg	87 216,63
52.	Gmina Malechowo	158 889,93
53.	Gmina Manowo	145 860,00
54.	Gmina Mielno	122 343,88
55.	Gmina Nowogródek Pom.	125 919,00
56.	Gmina Osina	66 886,13
57.	Gmina Przelewice	65 442,55
58.	Gmina Przybiernów	129 988,80
59.	Gmina Radowo Małe	133722
60.	Gmina Stare Czarnowo	50 073,00
61.	Gmina Stepnica	66 708,00
62.	Gmina Szczecinek	232 560,00

63.	Gmina Świdwin	38 964,00
64.	Gmina Świeszyno	217 259,63
Razem		19 206 455,79
Lp.	JST - powiaty	Kwota
1.	Powiat Drawski	437 286,14
2.	Powiat Kołobrzegi	404 685,16
3.	Powiat Myśliborski	1 172 741,33
4.	Powiat Policki	135 095,53
5.	Powiat Wałecki	871 041,58
6.	Powiat Łobeski	263 326,00
Razem		3 284 175,74
Łącznie JST		22 490 631,53

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2024

Załącznik 5 Wydatki na realizację zadań w ramach Resortowego Programu „Opieka wychowawcza” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego realizowanego w oparciu o Fundusz Solidarnościowy za rok 2024

Lp.	JST - gminy	Kwota
1.	Miasto Szczecin	399 712,50
2.	Miasto Kołobrzeg	118 710,04
3.	Miasto Koszalin	905 760,00
4.	Miasto Stargard	797 001,57
5.	Miasto Świnoujście	239 030,00
6.	MiG Barwice	24 480,00
7.	Miasto Białogard	373 769,82
8.	MiG Biały Bór	110 160,00
9.	MiG Bobolice	49 168,08
10.	MiG Borne Sulinowo	57 657,54
11.	MiG Cedynia	61 200,00
12.	MiG Chojna	26 010,00
13.	MiG Choszczno	41 701,68
14.	MiG Czapla	64 872,00
15.	MiG Dobrzany	24 480,00
16.	MiG Goleniów	146 880,00
17.	MiG Gryfice	135 007,20
18.	MiG Gryfino	97 512,00
19.	MiG Łobez	12 750,00
20.	MiG Myślibórz	44 370,00
21.	MiG Nowogard	103 779,90
22.	MiG Polanów	64 974,00
23.	MiG Police	147 410,00
24.	MiG Połczyn Zdrój	62 203,68

25.	MiG Pyrzyce	26 010,00
26.	MiG Resko	97 616,29
27.	MiG Sianów	176 072,00
28.	Miasto Sławno	48 348,00
29.	Miasto Szczecinek	176 796,60
30.	Miasto Świdwin	104 244,00
31.	MiG Trzebiatów	32 512,50
32.	Miasto Wałcz	211 211,20
33.	MiG Wolin	20 848,39
34.	Gmina Banie	12 954,00
35.	Gmina Bedzino	19 431,00
36.	Gmina Bielice	45 594,00
37.	Gmina Bierzwnik	42 097,44
38.	Gmina Biesiekierz	55 590,00
39.	Gmina Brzeżno	32 436,00
40.	Gmina Dobra	51 000,00
41.	Gmina Dolice	69 523,20
42.	Gmina Dvgowo	25 704,00
43.	Gmina Karnice	32 385,00
44.	Gmina Kobylanka	19 548,30
45.	Gmina Kołbaskowo	41 565,00
46.	Gmina Kołobrzeg	64 872,00
47.	Gmina Malechowo	59 517,00
48.	Gmina Manowo	13 005,00
49.	Gmina Marianowo	24 480,00
50.	Gmina Mielno	39 066,00
51.	Gmina Osina	90 270,00
52.	Gmina Przelewice	8 419,49
53.	Gmina Przybiernów	32 640,00
54.	Gmina Radowo Małe	9 792,00
55.	Gmina Rewal	25 750,00
56.	Gmina Siemyl	19 431,00
57.	Gmina Stargard	64 770,00
58.	Gmina Stepnica	24 480,00
59.	Gmina Szczecinek	36 720,00
60.	Gmina Świeszyno	36 643,50
61.	Gmina Ustronie Morskie	85 476,00
62.	Gmina Widuchowa	48 960,00
Razem		6 134 378,92
Lp.	JST - powiaty	Kwota
1.	Powiat Białogardzki	145 998,72
2.	Powiat Choszczeński	64 872,00

3.	Powiat Myśliborski	158 304,00
4.	Powiat Policki	120 167,87
5.	Powiat Sławieński	65 025,00
6.	Powiat Wałecki	655 740,00
7.	Powiat Łobeski	88 128,00
Razem		1 298 235,59
łącznie JST		7 432 614,51

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2024.

Załącznik 6 Ranking udziału powiatów w realizacji programów rządowych i resortowych w roku 2024

lp.	jst - powiaty	SENIOR+	ŚDS	Domy dla Samotnych Matek	AOON	OW	COM	ilość programów realizowanych przez jst łącznie
1.	Powiat Policki	1	1	1	1	1		5
2.	Powiat Łobeski				1	1	1	3
3.	Powiat Białogardzki		1			1		2
4.	Powiat Myśliborski				1	1		2
5.	Powiat Wałecki				1	1		2
6.	Powiat Choszczeński					1		1
7.	Powiat Drawski				1			1
8.	Powiat Kołobrzeski				1			1
9.	Powiat Sławieński					1		1
10.	Powiat Goleniowski							0
11.	Powiat Gryficki							0
12.	Powiat Gryfiński							0
13.	Powiat Kamieński							0
14.	Powiat Koszaliński							0
15.	Powiat Pyrzycki							0
16.	Powiat Stargardzki							0
17.	Powiat Szczecinecki							0
18.	Powiat Świdwiński							0
19.	KOSZALIN (miasto)							0
20.	SZCZECIN (miasto)							0
21.	ŚWINOUJŚCIE (miasto)							0
razem		1	2	1	6	7	1	18

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2024.

Załącznik 7 Ranking udziału gmin w realizacji programów rządowych i resortowych w roku 2024.

lp.	jst - gminy	Aktywny Maluch 2022-2029	Aktywny Maluch Pierwszy Dzienny Opiekun w Gminie 2024	SENIOR+	Korpus Wsparcia Seniorów	Opieka 75+	ŚDS	AOON	OW	COM	Program Osłonowy „WJST w TSPwR”	Od zał. do samodz.	ilość programów realizowanych przez jst łącznie
1.	Miasto Szczecin				1		1	1	1	1		1	6
2.	MiG Chojna				1	1	1	1	1		1		6
3.	MiG Choszczno			1	1	1	1	1	1				6
4.	Miasto Kołobrzeg			1	1	1		1	1				5
5.	Miasto Koszalin			1	1			1	1			1	5
6.	Miasto Świnoujście				1	1		1	1		1		5
7.	MiG Biały Bór			1	1	1		1	1				5
8.	MiG Bobolice				1	1		1	1		1		5
9.	MiG Borne Sulinowo			1	1	1		1	1				5
10.	MiG Gryfino			1	1	1		1	1				5
11.	MiG Nowogard			1	1	1		1	1				5
12.	MiG Polanów			1	1	1		1	1				5
13.	MiG Sianów			1	1	1		1	1				5
14.	Miasto Świdwin			1	1	1		1	1				5
15.	MiG Trzebiatów	1			1	1		1	1				5
16.	Gmina Banie			1	1	1		1	1				5
17.	Gmina Będzino			1	1			1	1		1		5
18.	Gmina Biesiekierz	1		1		1		1	1				5
19.	Gmina Mielno	1		1	1			1	1				5
20.	Gmina Nowogródek Pom.	1		1		1		1			1		5
21.	Gmina Szczecinek			1	1		1	1	1				5
22.	Miasto Stargard			1	1			1	1				4
23.	MiG Goleniów				1		1	1	1				4
24.	MiG Myślibórz				1	1		1	1				4
25.	MiG Pyrzyce				1	1		1	1				4
26.	Miasto Sławno					1	1	1	1				4

27.	Gmina Dolice					1		1	1	1			4
28.	Gmina Karnice				1	1		1	1				4
29.	Gmina Malechowo				1	1		1	1				4
30.	MiG Barlinek				1		1	1					3
31.	MiG Barwice			1				1	1				3
32.	Miasto Białogard					1		1	1				3
33.	MiG Czaplinek			1		1		1					3
34.	MiG Człopa			1				1	1				3
35.	MiG Dębno			1	1		1						3
36.	MiG Dobrzany				1	1			1				3
37.	MiG Kalisz Pom.			1		1		1					3
38.	MiG Łobez					1	1		1				3
39.	MiG Międzyzdroje			1	1	1							3
40.	MiG Police					1	1		1				3
41.	MiG Recz				1		1					1	3
42.	Miasto Szczecinek					1		1	1				3
43.	MiG Węgorzyno					1		1			1		3
44.	MiG Wolin				1			1	1				3
45.	Gmina Bielice				1	1			1				3
46.	Gmina Kobylanka				1			1	1				3
47.	Gmina Marianowo				1	1			1				3
48.	Gmina Przybiernów						1	1	1				3
49.	Gmina Radowo Małe				1			1	1				3
50.	Gmina Rewal				1	1			1				3
51.	Gmina Stepnica				1			1	1				3
52.	Gmina Świdwin			1		1		1					3
53.	Gmina Świeszyno	1						1	1				3
54.	Gmina Widuchowa		1		1				1				3
55.	MiG Cedynia								1	1			2
56.	Miasto Darłowo					1		1					2
57.	MiG Drawsko Pom.				1	1							2
58.	MiG Golczewo				1			1					2
59.	MiG Gryfice							1	1				2
60.	MiG Maszewo			1				1					2
61.	MiG Połczyn Zdrój							1	1				2
62.	MiG Resko							1	1				2
63.	MiG Trzcińsko Zdrój					1		1					2
64.	Miasto Wałcz						1		1				2
65.	Gmina Bierzwnik							1	1				2
66.	Gmina Brzeźno				1				1				2
67.	Gmina Grzmiąca		1					1					2

68.	Gmina Kołobrzeg						1	1				2
69.	Gmina Krzęcin			1			1					2
70.	Gmina Manowo						1	1				2
71.	Gmina Osina						1	1				2
72.	Gmina Przelewice						1	1				2
73.	Gmina Stare Czarnowo				1		1					2
74.	Gmina Stargard					1		1				2
75.	MiG Tychowo				1	1						2
76.	Gmina Ustronie Morskie			1				1				2
77.	MiG Chociwel					1						1
78.	MiG Drawno				1							1
79.	MiG Karlino						1					1
80.	MiG Kamień Pom.	1										1
81.	MiG Lipiany				1							1
82.	MiG Mieszkowice					1						1
83.	MiG Mirosławiec						1					1
84.	MiG Moryń		1									1
85.	MiG Nowe Warpno				1							1
86.	MiG Pełczyce			1								1
87.	MiG Płoty						1					1
88.	MiG Suchań						1					1
89.	MiG Tuczno						1					1
90.	MiG Złocieniec			1								1
91.	Gmina Boleszkowice						1					1
92.	Gmina Brojce					1						1
93.	Gmina Darłowo			1								1
94.	Gmina Dobra							1				1
95.	Gmina Dygowo							1				1
96.	MiG Gościno				1							1
97.	Gmina Kołbaskowo							1				1
98.	Gmina Postomino				1							1
99.	Gmina Rąbino		1									1
100.	Gmina Siemysł							1				1
101.	Gmina Sławoborze					1						1
102.	Gmina Stara Dąbrowa					1						1
103.	Gmina Świerżno	1										1
104.	Gmina Wierzchowo				1							1
105.	MiG Dobra											0
106.	MiG Dziwnów											0
107.	MiG Ińsko											0

108.	Gmina Białogard												0
109.	Gmina Kozielice												0
110.	Gmina Rymań												0
111.	Gmina Sławno												0
112.	Gmina Wałcz												0
113.	Gmina Warnice												0
razem		7	4	30	49	45	14	64	62	3	6	3	287

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2024.

Załącznik 8 Ranking według wykorzystanych przez gminy środków na realizację programów rządowych i resortowych w roku 2024.

lp.	jst - gminy	Aktywny Maluch 2022-2029	Aktywny Maluch Pierwszy Dzienny Opiekun w Gminie 2024	SENIOR+	Korpus Wsparcia Seniorów	Opieka 75+	ŚDS	AOON	OW	COM	Program Osłonowy „WJST w TSPpWR”	Od zał. do samodz.	łącznie	ranking wykorzystanych środków
1.	Gmina Świeszyno	5 094 680						217 260	36 644				5 348 583	powyżej 3 mln zł
2.	Miasto Koszalin			555 520	63 947			1 764 876	905 760			78 000	3 368 103	
3.	Miasto Szczecin				92 018		368 000	1 769 092	399 713	628 126		66 000	3 322 948	
4.	MiG Trzebiatów	2 688 859			93 682	85 434		240 414	32 513				3 140 901	
5.	Gmina Mielno	1 556 708		61 920	50 531			122 344	39 066				1 830 569	od 1 mln zł do 3 mln zł
6.	MiG Kamień Pom.	1 698 227											1 698 227	
7.	Miasto Stargard			129 516	66 684			605 691	797 002				1 598 893	
8.	Gmina Biesiekierz	1 126 837		51 600		28 757		126 613	55 590				1 389 397	
9.	Gmina Dolice					27 988		307 664	69 523	929 102			1 334 278	
10.	Gmina Nowogródek Pom.	1 061 392		82 560		14 327		125 919			21 600		1 305 798	
11.	MiG Nowogard			400 000	37 967	71 305		661 252	103 780				1 274 304	
12.	Miasto Białogard					219 789		627 960	373 770				1 221 519	
13.	MiG Barlinek				22 014		30 000	1 162 800					1 214 814	
14.	Gmina Świerzno	1 132 151											1 132 151	
15.	MiG Goleniów				20 875		56 951	843 642	146 880				1 068 348	od 500 tys. zł do 1 mln zł
16.	Miasto Szczecinek					218 973		590 376	176 797				986 146	
17.	Miasto Kołobrzeg			194 400	145 865	106 104		405 647	118 710				970 727	
18.	Miasto Świdwin			30 788	73 130	86 493		642 598	104 244				937 253	
19.	Gmina Szczecinek			123 840	34 515		440 707	232 560	36 720				868 342	
20.	MiG Borne Sulinowo			41 280	44 870	67 133		576 953	57 658				787 893	
21.	MiG Cedynia								61 200	700 445			761 645	
22.	Miasto Sławno					105 246	123 500	435 482	48 348				712 576	
23.	Gmina Przybiernów						520 000	129 989	32 640				682 629	
24.	MiG Czaplinek			38 880		24 287		597 926					661 093	
25.	MiG Myślibórz				118 943	77 563		406 980	44 370				647 856	
26.	MiG Gryfino			85 536	89 326	120 608		237 864	97 512				630 846	
27.	Miasto Świnoujście				94 382	173 129		104 804	239 030		11 700		623 045	
28.	MiG Kalisz Pom.			58 320		67 641		491 541					617 502	
29.	MiG Choszczno			31 119	93 539	139 168	172 874	116 209	41 702				594 610	
30.	MiG Gryfice							396 324	135 007				531 331	
31.	Gmina Grzmiąca		300 000					230 301					530 301	
32.	Gmina Będzino			134 160	20 709			262 853	19 431		82 400		519 553	

33.	MiG Człopa			170 000				255 754	64 872				490 626	od 200 tys. zł do 500 tys. zł
34.	MiG Sianów			156 600	26 232	23 353		97 920	176 072				480 177	
35.	MiG Chojna				63 718	98 083	150 000	87 247	26 010		33 830		458 888	
36.	MiG Police					242 181	17 553		147 410				407 144	
37.	MiG Złocieniec			400 000									400 000	
38.	MiG Biały Bór			61 920	33 798	16 078		163 965	110 160				385 921	
39.	MiG Mirosławiec							362 581					362 581	
40.	Gmina Widuchowa		280 000		26 922				48 960				355 882	
41.	MiG Barwice			30 960				289 559	24 480				344 999	
42.	MiG Moryń		308 000										308 000	
43.	MiG Tuczno							300 492					300 492	
44.	Gmina Rąbino		300 000										300 000	
45.	MiG Połczyn Zdrój							228 939	62 204				291 143	
46.	MiG Karlino							286 518					286 518	
47.	Miasto Wałcz						74 412		211 211				285 623	
48.	Gmina Banie			170 000	15 187	8 846		65 178	12 954				272 165	
49.	Miasto Darłowo					24 428		232 152					256 580	
50.	Gmina Malechowo				10 631	17 829		158 890	59 517				246 867	
51.	Gmina Bierzwnik							202 674	42 097				244 771	
52.	Gmina Karnice				20 709	23 673		158 069	32 385				234 836	
53.	MiG Maszewo			30 960				203 305					234 265	
54.	MiG Pyrzyce				55 225	63 832		85 986	26 010				231 053	
55.	MiG Polanów			41 280	13 590	30 238		74 126	64 974				224 208	
56.	MiG Wolin				35 344			151 456	20 848				207 649	
57.	MiG Dębno			103 200	63 718		37 000						203 918	
58.	Gmina Krzęcin			185 252			17 553						202 805	
59.	MiG Resko							100 570	97 616				198 186	od 100 tys. zł do 200 tys. zł
60.	MiG Suchań							179 316					179 316	
61.	Gmina Boleszkowice							171 156					171 156	
62.	MiG Pełczyce			169 996									169 996	
63.	Gmina Świdwin			87 480		36 338		38 964					162 782	
64.	Gmina Manowo							145 860	13 005				158 865	
65.	Gmina Osina							66 886	90 270				157 156	
66.	Gmina Radowo Małe				8 698			133 722	9 792				152 212	
67.	Gmina Kołobrzeg							87 217	64 872				152 089	
68.	Gmina Marianowo				5 384	121 963			24 480				151 827	
69.	Gmina Ustronie Morskie			61 786					85 476				147 262	
70.	MiG Trzcińsko Zdrój					50 728		86 700					137 428	
71.	MiG Bobolice				22 233	9 460		23 868	49 168		20 819		125 548	
72.	Gmina Bielice				2 278	76 815			45 594				124 687	
73.	Gmina Kobylanka				50 531			54 162	19 548				124 241	
74.	Gmina Stepnica				12 796			66 708	24 480				103 984	

75.	Gmina Darłowo			99 072									99 072	od 50 tys. zł do 100 tys. zł
76.	MiG Drawsko Pom.				29 338	60 545							89 883	
77.	MiG Recz				10 934		43 000					34 811	88 745	
78.	MiG Międzyzdroje			30 960	30 318	21 623							82 901	
79.	Gmina Stare Czarnowo				25 188			50 073					75 261	
80.	MiG Łobez					21 517	40 000		12 750				74 267	
81.	MiG Dobrzany				6 213	43 366			24 480				74 059	
82.	Gmina Przelewice							65 443	8 419				73 862	
83.	Gmina Stargard					7 094			64 770				71 864	
84.	MiG Węgorzyno					22 232		18 564			29 890		70 686	
85.	MiG Golczewo				6 903			58 104					65 007	
86.	MiG Tychowo				49 857	13 166							63 023	
87.	MiG Gościno				61 362								61 362	
88.	Gmina Dobra								51 000				51 000	
89.	Gmina Rewal				10 700	12 415			25 750				48 865	od 1 zł do 50 tys. zł
90.	Gmina Sławoborze					43 239							43 239	
91.	Gmina Kołbaskowo								41 565				41 565	
92.	MiG Mieszkowice					41 255							41 255	
93.	Gmina Brzeżno				4 520				32 436				36 956	
94.	Gmina Postomino				31 185								31 185	
95.	MiG Lipiany				27 612								27 612	
96.	Gmina Dygowo								25 704				25 704	
97.	MiG Płoty							20 400					20 400	
98.	Gmina Siemysł								19 431				19 431	
99.	Gmina Wierzchowo				15 601								15 601	
100.	Gmina Brojce					14 701							14 701	
101.	MiG Drawno				12 923								12 923	
102.	MiG Nowe Warpno				11 390								11 390	
103.	MiG Chociwel					9 895							9 895	
104.	Gmina Stara Dąbrowa					8 611							8 611	
105.	MiG Dobra												0	0 zł
106.	MiG Dziwnów												0	
107.	MiG Ińsko												0	
108.	Gmina Białogard												0	
109.	Gmina Kozielice												0	
110.	Gmina Rymań												0	
111.	Gmina Sławno												0	
112.	Gmina Walcz												0	
113.	Gmina Warnice												0	
razem		14 358 853	1 188 000	3 818 905	1 964 035	2 797 450	2 091 550	19 206 456	6 134 379	2 257 673	200 239	178 811	54 196 350	

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2024.

Załącznik 9 Ranking według wykorzystanych przez powiaty środków na realizację programów rządowych i resortowych w roku 2024.

lp.	jst - powiaty	SENIOR+	ŚDS	Domy dla Samotnych Matek	AOON	OW	COM	łącznie	ranking wykorzystanych środków
1	Powiat Łobeski				263 326	88 128	1 181 880	1 533 334	powyżej 1,3 mln zł
2	Powiat Wałecki				871 042	655 740		1 526 782	
3	Powiat Myśliborski				1 172 741	158 304		1 331 045	
4	Powiat Drawski				437 286			437 286	od 400 tys. zł do 1,3 mln zł
5	Powiat Policki	131 040	15 000	32 000	135 096	120 168		433 303	
6	Powiat Kołobrzeski				404 685			404 685	
7	Powiat Białogardzki		89 037			145 999		235 036	od 1 zł do 400 tys. zł
8	Powiat Sławieński					65 025		65 025	
9	Powiat Choszczeński					64 872		64 872	
10	Powiat Goleniowski							0	0 zł
11	Powiat Gryficki							0	
12	Powiat Gryfiński							0	
13	Powiat Kamieński							0	
14	Powiat Koszaliński							0	
15	Powiat Pyrzycki							0	
16	Powiat Stargardzki							0	
17	Powiat Szczecinecki							0	
18	Powiat Świdwiński							0	
19	KOSZALIN (miasto)							0	
20	SZCZECIN (miasto)							0	
21	ŚWINOUJŚCIE (miasto)							0	
razem		131 040	104 037	32 000	3 284 176	1 298 236	1 181 880	6 031 368	

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2024.